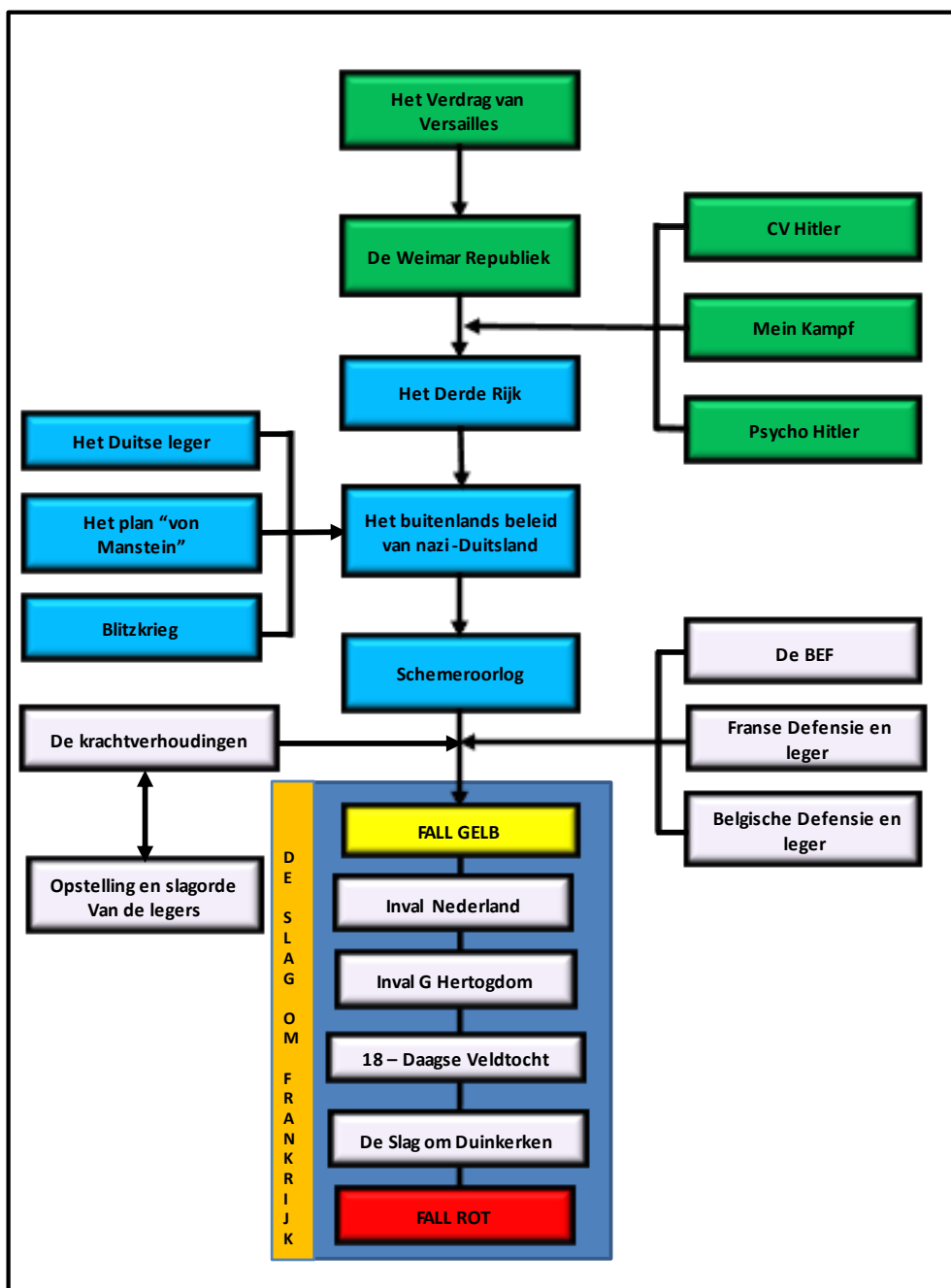

Kring Mars & Mercurius
Gent O-VI v.z.w.

Mei 1940

Schema

Het Verdrag van Versailles

Op 11 november 1918 eindigt de Eerste Wereldoorlog met de ondertekening van de wapenstilstand te Compiègne in de treinwagon van Generaal Foch, de opperbevelhebber van de Geallieerde legers.

Op 28 juni 1919 wordt het Verdrag van Versailles ondertekend, verdrag dat de vrede moest bezegelen tussen al de betrokken partijen.

In normale omstandigheden spreekt men van een verdrag als alle betrokken partijen rond de tafel zitten en samen overleggen en tot resultaten komen. De uiteindelijk overeenkomst wordt dan een verdrag.

In het geval van het Verdrag van Versailles moet men eerder spreken van “Een dictaat”.

Dit is inderdaad de naam die de misnoegde Duitsers aan dit verdrag gaven.

Duitsland zat niet aan de onderhandelingstafel. Het waren de drie grote overwinnaars - Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten - die 440 bepalingen opstelden waarvan er 414, onder impuls van de Fransen, enkel op gericht waren om Duitsland te straffen.

Rusland zat niet aan de tafel gezien de Russische revolutie van 1917, waarna Rusland niet meer wenste deel te nemen aan de oorlog.

Frankrijk (o.a. Generaal Foch) nam het voortouw om Duitsland tot het uiterste te kunnen vernederen.

De nederlaag van 1871 lag hen nog steeds zwaar op de maag. Toen werd hen Elzas-Lotharingen ontnomen en werd Willem I tot Keizer van Duitsland benoemd in de spiegelzaal van het kasteel van Versailles.

De belangrijkste bepalingen van het verdrag

Duitsland werd als enige verantwoordelijk gehouden voor het uitbreken van de oorlog en moest een onmogelijke oorlogsschatting betalen. Betaling in goud van de 132 miljard Mark, het was duidelijk de bedoeling van Frankrijk om Duitsland de kans te ontnemen ooit nog een economische macht te worden.

Duitsland moest 13% van zijn grondgebied afstaan. Duitsland verloor hierdoor 10% van zijn bevolking en gebieden van economisch groot belang :

1. Noord-Sleeswijk : aan koninkrijk Denemarken
2. Posen en West-Pruisen (grotendeels) : aan Polen dat terug werd opgericht
3. vrije stad Danzig
4. Memelland : aan Litouwen
5. Oost-Opper-Silezië : aan Polen
6. Hultschiner landje : aan Tsjecho-Slowakije
7. Elzas-Lotharingen : aan Frankrijk
8. Eupen en Malmedy : aan België

Het Saargebied kwam onder bestuur van de Volkenbond en de mijnen aldaar werden Frans, voor een periode van 15 jaar. Dit als vergoeding voor de Noord-Franse mijnen die gedurende de oorlog vernield waren. Nadien zou er een volksstemming moeten worden gehouden (in 1935 zou het gebied naar Duitsland terugkeren).

De Duitse gebieden ten westen van de Rijn zouden voorlopig nog door de geallieerden bezet blijven in drie zones, die zouden worden ontruimd na respectievelijk 5, 10 en 15 jaar.

Duitsland erkende de soevereiniteit van België over “Neutraal Moresnet”, dat hierdoor bij België gevoegd werd.

Het Rijnland werd gedemilitariseerd.

Duitsland moest al zijn koloniën afstaan :

1. Duits-Oost-Afrika (Tanganyika, Ruanda-Urundi) aan het Verenigd Koninkrijk en België
2. Togoland (Brits-Togoland, Frans-Togoland) en Duits-Kameroen (Brits-Kameroen, Frans-Kameroen) aan het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk
3. Duits-Zuidwest-Afrika (Zuidwest-Afrika) aan Zuid-Afrika
4. de Noordelijke Marianen, Carolinen en Marshalleilanden aan Japan
5. Noordoost-Nieuw-Guinea en Nauru aan Australië
6. West-Samoa (Samoa) aan Nieuw-Zeeland
7. de concessie in de Chinese provincie Shangdong aan Japan

Het Duitse leger mocht maar uit 100.000 man bestaan. Dit was net genoeg om de grens te bewaken. Ook mocht Duitsland geen vliegtuigen of zware wapens bezitten. De Duitse vloot werd gedecimeerd. Als Duitsland het verdrag niet zou ondertekenen, werd Duitsland bezet door de geallieerden.

Het vredesverdrag werd namens Duitsland ondertekend door Matthias Erzberger, vertegenwoordiger van de Weimar republiek.

Erzberger zal hierdoor publiek vijand worden van de Duitse bevolking en wordt vermoord op 26 augustus 1921 door aanhangers van een extreemrechtse en nationalistische groep.

De gevolgen van het verdrag van Versailles

De Duitse bevolking werd geconfronteerd met een zware vernedering.

Gans de Duitse maatschappij werd economisch, sociaal en politiek volledig ontwricht.

De haatgevoelens jegens het verdrag riepen om wraak, een ideale voedingsbodem voor bepaalde krachten die hier handig gebruik van zullen maken en wat uiteindelijk zal leiden tot de Tweede Wereldoorlog.

Noot :

Wat gebeurde er dan met de bondgenoot van Duitsland, Oostenrijk-Hongarije?

Het land werd door de geallieerden verscheurd en verdeeld.

Het viel uiteen in Tsjecho-Slowakije (de noordelijke Slaven), de Staat van Slovenen, Kroaten en Serven (de zuidelijke Slaven), Oostenrijk, Hongarije. Transsylvanië viel toe aan Roemenië. Andere delen van het land gingen naar Polen (Galicië) en Italië (Trentino, Zuid-Tirol, West-Slovenië, Istrië en delen van Dalmatië).

Oostenrijk mocht zich niet verenigen met Duitsland (verbod op de Anschluss).

De Weimar Republiek

President Ebert spreekt het parlement toe in het Deutsche Nationaltheater in Weimar, op 29 maart 1919

De Weimar Republiek, gedoemd om te mislukken

Na de wapenstilstand hield het Duitse Keizerrijk (1871-1918) op te bestaan.

Keizer Willem II was gevlucht naar Nederland.

Philipp Scheidemann, een vooraanstaande sociaaldemocraat, riep reeds op 9 november 1918 een parlementair-democratische republiek uit, dit met de bedoeling om de radicale socialisten en de communisten vóór te zijn die op het punt stonden om een eigen radicaal-socialistische republiek uit te roepen.

De regering onder leiding van Friedrich Ebert (van 10 november 1918 tot en met 13 februari 1919) heette de "Raad van Volkscommissarissen".

De belangrijkste beslissing van de Raad was het uitroepen van verkiezingen voor de Nationale Vergadering van januari 1919.

Vanaf haar samenkomen op 6 februari 1919 tot de verkiezingen van juni 1920 fungeerde de Nationale Vergadering als voorlopig parlement. Het verkoos op 11 februari Ebert als eerste Rijkspresident en was tevens het eerste Duitse parlement waarin ook vrouwen zaten.

Aan het hoofd van de Duitse Republiek (officieel: Duitse Rijk) stond nu een direct door het volk gekozen Rijkspresident.

(Door de vaak onwerkbare situatie in de regeringscoalities nadien, waarbij de regerende partij altijd gedoogsteun nodig had van andere partijen in het parlement, moest steeds vaker de Rijkspresident zelf knopen doorhakken en wetten per decreet doordrukken. Uiteindelijk was de Rijkspresident veel

invloedrijker geworden op het regeringsbeleid dan de bedoeling was. Zijn reële invloed op de Duitse politiek was begin jaren dertig niet veel minder dan die van de vroegere keizer.)

Friedrich Ebert werd de eerste Rijkspresident tot aan zijn dood in 1925.

Er werd een regering samengesteld met aan het hoofd een Rijkskanselier en de Rijksdag was het parlement met de vertegenwoordigers van het volk.

In Weimar (Thüringen) werd gewerkt aan een nieuwe grondwet die van kracht werd op 11 augustus 1919. Het was voor die tijd één van de modernste grondwetten van de wereld.

De term Weimarrepubliek werd maar vanaf 1929 gebruikt, veelal met een negatieve weerklank, door tegenstanders van de republiek (de conservatieven, de nazi's en de communisten).

De Weimarrepubliek had het vanaf zijn ontstaan erg moeilijk.

De gevolgen van het einde van de Eerste Wereldoorlog en het Verdrag van Versailles waren desastreus. De soldaten die terugkwamen waren gefrustreerd en ontevreden. De werkloosheid was groot, er heerste alom armoede. De vernedering, de oorlogsschatting en de politieke onstabiele zorgden voor continue onrust.

Verschillende nieuwe groeperingen, waaronder de communisten gesteund door de Sovjets, proberen de macht te nemen of een revolutie uit te lokken.

De republiek zit als het ware gevangen tussen twee uitertsen, de communisten aan de linkerkant en de conservatieve elite, de legerleiding en extreemrechtse groeperingen aan de rechterkant.

Verschillende gebeurtenissen volgen zich snel op.

In 1919: de Spartacus opstand - de communisten proberen de macht te grijpen.

In 1920: de Kapp-Putsch van de rechtse kant.

In 1923 pleegt Adolf Hitler (CV Hitler) een staatsgreep, de "Bierkellerputsch" genoemd.

De coup mislukt en Hitler beland voor 5 jaar in de gevangenis. Hij komt reeds na een jaar vrij. In gevangenschap had hij ondertussen zijn "Mein Kampf" geschreven.

CV Hitler

De figuur Adolf Hitler

Adolf Hitler werd geboren in Braunau am Inn (Oostenrijk) op 20 april 1889.

Zijn vader was autoritair en gewelddadig.

Adolf hield enorm veel van zijn moeder.

Hij was een eenzaat, een dagdromer en slechte leerling.

Op 16-jarige leeftijd stopte hij met zijn middelbare studies.

Nadat hij twee jaar thuis had zitten niks besloot hij in september 1907 naar Wenen te trekken om te studeren aan de kunstacademie voor kunstschilder.

Hij slaagde tot tweemaal toe niet voor het toelatingsexamen.

Hij leefde een jaar van zijn moeders erfenis die op 21 december 1907 was overleden.

Hij sliep een tijdje op straat en later in een daklozenasiel. De volgende jaren bleef hij rondzwerven door Wenen.

In de jaren vóór de Eerste Wereldoorlog verdiende hij naast zijn wezenuitkering de kost met allerlei kleine baantjes en werkte hij als ongediplomeerd kunstschilder. Zo schilderde hij op zijn kamer in het pension waar hij verbleef vaak ansichtkaarten met landschapjes, stadsgezichten en toeristische trekpleisters na, die hij als aquarel verkocht.

Overdag bracht hij veel tijd door in bibliotheken en leesalen waar hij vooral kranten en boeken uit populaire reeksen las. In de avonden bezocht hij regelmatig concerten. Daarbij ging zijn voorkeur uit naar uitvoeringen van opera's, operettes en grote werken van componisten uit de romantiek.

Hitler was in Wenen een romanticus geworden die hield van heroïek en drama en hunkerde naar roem; een gefrustreerde, werkloze jongeman zoals zovelen die aan de rand van de samenleving beland was.

Hitler bezocht verschillende keren het Weense parlement, waar hij een grote verachting kreeg voor de democratie.

In de lente van 1913 emigreerde Hitler uit onvrede naar München.

Hitler had gehoopt in München een beter kunstklimaat aan te treffen waarin hij zich als kunstschilder beter thuis zou voelen. Maar het kunstklimaat in München verschilde tot Hitlers teleurstelling weinig van dat in Wenen.

Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd in Duitsland en ook door Hitler met enthousiasme begroet, hij meldde zich in Beieren vrijwillig voor het leger aan. Hitler had het liefst aan het oostelijk front tegen de Russen gevochten, maar hij werd bij een legeronderdeel ingedeeld dat naar Vlaanderen gestuurd werd om tegen de Fransen te vechten.

In dit artikel zullen we het niet hebben over zijn diensttijd als ordonnans aan het front, noch over zijn opgelopen verwondingen, noch over het IJzeren Kruis tweede klasse en het IJzeren Kruis eerste klasse dat hij al dan niet terecht heeft verdiend.

Wel staat vast dat Gefreiter Hitler nooit werd bevorderd, omdat zijn superieuren vonden dat hij geen leidinggevende capaciteiten had.

Na de wapenstilstand keerde Hitler zoals veel soldaten gedesillusioneerd door de nederlaag terug naar München waar, evenals in de rest van Duitsland, chaos heerste.

De communisten grepen de macht in München en riepen op 7 april 1919 de “Münchens Radenrepubliek” uit.

Op 1 mei 1919 viel het vrijkorps “Ritter Von Epp” München binnen. Na twee dagen hevige gevechten werden de communisten verslagen.

Het is hier dat we Hitler terugvinden als infiltrant van het leger. Het was in die hoedanigheid dat hij vanaf dat ogenblik bijeenkomsten van kleine politieke groepjes bijwoonde, die als paddenstoelen uit de grond schoten na de val van het Keizerrijk.

Hitler en de NSDAP

In 1919 kreeg Hitler als infiltrant de opdracht een vergadering van een kleine mogelijks linkse partij bij te wonen. Dit was de DAP, de Deutsche Arbeiterpartei, waarvan het woord “Arbeiter” al voldoende was hen in de ogen van het leger verdacht te maken. Tot Hitlers verrassing bleek de partij nationalistisch, maar verder was het een armzalig hoopje pseudo revolutionairen. De voorzitter Anton Drexler was onder de indruk van een tussenkomst van Hitler tijdens een discussie en vroeg hem of hij geen lid wilde worden. Hitler stemde toe en sloot zich bij de partij aan.

Binnen de DAP maakte Hitler zich in eerste instantie sterk voor de propaganda en fondsenwerving. Een van Hitlers maatregelen, in februari 1920, was de verandering van de partijnaam in NSDAP.

Toen de NSDAP in december 1920 de uitgeverij “Völkischer Beobachter” kocht kon de partij al 120.000 Mark voor het extreemrechtse weekblad op tafel leggen. In juni 1921 had Hitler zijn positie binnen de partij zo versterkt dat hij de macht van Anton Drexler kon overnemen.

Vanaf het begin was Hitlers politiek gebaseerd op gebruik van geweld en terreur.

Samen met Ernst Röhm richtte Hitler de Sturmabteilung (SA) op, de knokploeg van de NSDAP, die niet vies was van moord.

De partij groeide pijlsnel door Hitlers organisatorische, retorische en hypnotiserende gaven.

Op 24 februari 1920 organiseerde de NSDAP de eerste massabijeenkomst, deze was een redelijk succes met een opkomst van ongeveer 2000 mensen. De bevolking liep warm voor de nationaalsocialistische toespraken van Hitler en de partij. De partijaanhang groeide gestaag door de crisis en daarmee de hoop op verandering.

Op 9 november 1923 werd op aandringen van Hitler een poging gedaan de macht in Beieren te grijpen (de Bierkellerputsch) om daarna de Weimarrepubliek omver te werpen.

De coup mislukt en Hitler probeert vlak voordat hij werd gearresteerd zelfmoord te plegen, maar dit wordt verhinderd door de vrouw van Ernst Hanfstaengl, zijn geldschietster, bij wie hij onderdak had gekregen.

Hij wordt veroordeeld tot 5 jaar gevangenis maar komt reeds na een jaar vrij.

Hitler gooit het over een andere boeg en de NSDAP evolueert voor de buitenwereld van een rechts revolutionaire bende ongeregeld naar een legitieme democratische partij. Op die manier zou hij de democratie van binnenuit kunnen manipuleren en vernietigen.

In 1924 verwierf de partij voor het eerst zetels in het parlement, samen met de Nationaalsocialistische Vrijheidsbeweging, waarmee de NSDAP één partij vormde, werd 6,6% van de zetels behaald.

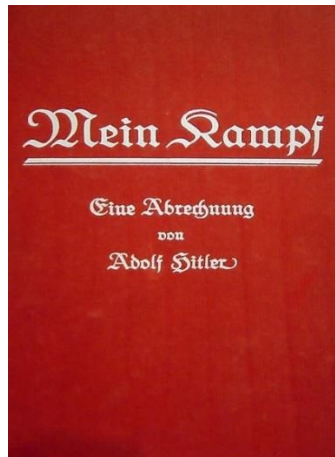
Al vroeg in zijn politieke carrière, vanaf 1925 ongeveer, liet hij zich der Führer (de leider) noemen.

Tijdens de heropleving van de Duitse economie tussen 1924 en 1928 gaat de populariteit van de NSDAP gestaag achteruit. Er kwam weer welvaart en men keerde zich af van extremistische partijen zoals de NSDAP. In 1928 had de partij nog slechts 12 zetels in het parlement, een dieptepunt.

De crisis van 1929, ontstaan door de Beurskrach, breidde zich uit naar Duitsland. Een golf van faillissementen deed de werkloosheid explosief stijgen.

De armoede en ontevredenheid nam weer enorm toe, een nieuwe kans voor de NSDAP.

Mein Kampf

Eerste uitgave juli 1925

In gevangenschap na de “Bierkellerputsch” van 9 november 1923 schrijft Hitler zijn politiek manifest “Mein Kampf”.

Hierin beschreef hij zijn jeugd, zijn tijd in Linz, Wenen en München, de vorming van zijn denken, zijn ideeën en zijn toekomstplannen.

Hitler verheerlijkt in het boek het Duitse volk, diens 'bloed' en 'bodem', waarbij hij het verlies van Duitsland in de Eerste Wereldoorlog koppelt aan zijn antisemitisme ideologie.

Het verlies van de oorlog en de economische en politieke chaos nadien zijn de schuld van de Joden.

Hij beschrijft zijn extreem-racistische nazi-ideologie waarbij een ras van “übermensen” moest worden gecreëerd, het Arische ras. Dit zou leiden tot de systematische uitroeiing van miljoenen die als “untermensen” gezien werden, meestal de Joden, maar ook Slavische volkeren, Roma, gehandicapten, homoseksuelen en andere niet-Joodse slachtoffers van het naziregime.

Hitler geloofde sterk in het manipuleren van de mens, zowel lichamelijk als geestelijk. Vandaar zijn goedkeuring aan de experimenten van Josef Mengele en zijn steun aan Baldur von Schirach, het hoofd van de Hitlerjugend.

Hij heeft het over zijn visie over “Lebensraum” en geopolitiek waarbij hij vooral kijkt naar Rusland en Polen om het Duitse Rijk uit te breiden met zuiver Germaans bloed.

Hij droomde van een toekomstig Derde Duitse Rijk (Das Dritte Reich) als opvolger van het eerdere Heilige Roomse Rijk ('eerste rijk') en Duitse Keizerrijk ('tweede rijk'), waarin enkel plaats is voor pure Duitsers, verenigd onder één leider, om te werken aan hun toekomst.

Later werd duidelijk dat hij in feite absolute wereldheerschappij verlangde, waarin de Duitsers het machtigste volk zouden zijn.

Daarvoor zou hij eerst en vooral de schande van het Verdrag van Versailles uitwissen.

Eveneens in 1923 kan de Duitse regering de herstelbetalingen niet meer terugbetalen.

Frankrijk en België bezetten het Ruhrgebied om de steenkool aldaar aan te slaan als betaling. De Duitse arbeiders en mijnwerkers gaan massaal in staking. De regering steunt de arbeiders financieel door geld bij te drukken. Er volgt een hyperinflatie.

De prijs van een 1 kg brood bijvoorbeeld in april 1923 bedroeg 474 Mark. In november van datzelfde jaar was de prijs 201.000.000.000 Mark.

In 1924 komt de USA Duitsland te hulp met het "Dawesplan".

De Amerikanen pompen geld in de Duitse economie. Duitsland kan zijn herstelbetalingen terug uitvoeren en er komt een periode van heropleving en herstel.

Op 12 mei 1925 wordt de conservatieve generaal Paul von Hindenburg Rijkspresident.

Generaal-veldmaarschalk Paul von Hindenburg

De Duitse oorlogsheld 14-18

Rijkspresident van 12 mei 1925 - 2 augustus 1934

Op 1 december 1925 wordt het **Verdrag van Locarno** ondertekend.

De belangrijkste afspraken waren:

- Duitsland, België en Frankrijk accepteerden en respecteerden hun grenzen die in 1919 waren vastgelegd in het Verdrag van Versailles. Duitsland beloofde nooit meer België of Frankrijk aan te vallen. Ook zouden België en Frankrijk niet meer de Duitse grens oversteken zoals ze begin 1923 hadden gedaan. Italië en Groot-Brittannië zouden toezicht houden op de naleving van deze afspraken.
- Er werd afgesproken dat het Rijnland, zoals vastgelegd in het Verdrag van Versailles, gedemilitariseerd diende te blijven.

Het Pact van Locarno leidde enkele jaren tot ontspanning in de Europese politiek. Duitsland was door het Pact feitelijk als gelijkwaardige Europese grootmacht behandeld. In 1926 trad Duitsland toe tot de Volkenbond, een belangrijke stap in de verbetering van de internationale verhoudingen.

Aan de periode van stabiliteit komt een einde als in 1929 de beurs in Wall Street ten onder gaat.

De Verenigde Staten vragen het geld van hun leningen terug aan Duitsland wat het niet kan.

Het land staat op instorten en de regering krijgt de schuld.

Het moment voor de NSDAP (nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij) van Hitler om op de voorgrond te komen is aangebroken. Een nazi is een aanhanger van de NSDAP.

Hitler is een begenadigd redenaar en hij krijgt veel steun van de bevolking door te beloven dat hij het beter zal maken en het verdrag van Versailles zal verbreken. Hij belooft een einde aan de politieke chaos, economisch herstel, fierheid en een nationaal gedachtengoed.

Meer en meer ziet hij zichzelf als een Messias die Duitsland zal redden en leiden om over de wereld te heersen (**Psycho Hitler**).

De democratie is volgens hem de grote boosdoener en moet verdwijnen.

Psycho Hitler

Hitler, de narcist

Uit "Mein Kampf" blijkt duidelijk dat hij een narcist is, moordlustig en uiteindelijk knettergek. Het doel heiligt de middelen. Iedereen die in zijn weg stond of zou kunnen komen moest eraan geloven.

Hitler had een gewelddadige vader van wie hijzelf, zijn moeder en zuster regelmatig een pak slaag kregen. Dit heeft hem degelijk getekend.

Hij had veel woede-uitbarstingen waarbij hij dikwijls helemaal door het lint ging.

Hij hield niet van mensen, in de privésfeer voelde hij zich ongemakkelijk.

Hij zei onomwonden: "honden zijn mijn enige vrienden".

In feite was hij onzeker, op massabijsenkomsten was hij op zijn best maar in beperkte kring was hij niet op zijn gemak.

Hitler, het genie

Een bewaard gebleven brief van hem uit 1919 getuigt van zijn eigendunk.

Hij beschouwde zichzelf als de enige die Duitsland naar een "wedergeboorte" kon leiden.

Hij geloofde "door het lot" te zijn voorbestemd voor zijn rol in de geschiedenis. In zijn laatste jaren versterkte die overtuiging zich alleen maar, het was Hitler of de chaos. Hij vereenzelvigde Duitsland met zijn eigen levenslot.

Hitler verklaarde vanaf 1920 regelmatig dat genieën zoals hij hooguit eens per duizend of tweeduizend jaar geboren werden.

Hitlers kijk op de vrouwen

De jonge Hitler ontwikkelde een opmerkelijk beeld van vrouwen en seksualiteit.

Zijn ideale vrouw was een mooi en lief degelijk Duits meisje, dat hem niet tegensprak en hem in de watten zou leggen. Eva Braun bleek aan dit beeld te voldoen.

Hij verafschuwde prostituees en homoseksualiteit vond hij afstotelijk.

Hij was bang voor (geslacht)ziektes.

Dit zou zich vertalen in de extreme seksuele preutsheid die het Derde Rijk later doorvoerde, de sluiting van alle bordelen en de vervolging van homoseksuelen.

Hitler, de strateeg

Hij was in het begin enkel geïnteresseerd in het leger om het aan zich te kunnen binden voor zijn politieke ambities.

Vanaf de aanval in Polen begon hij zich te ontpoppen als strateeg.

Hij was ervan overtuigd dat hij de oorlog beter begreep dan zijn generaals, hij was toch aan het front geweest in WO1, terwijl de generaals in de kastelen ver achter het front de oorlog op kaart uitvochten!

Hitler zorgde ervoor dat hij de enige was die een volledig overzicht had van de strategische en operationele gang van zaken.

Tijdens de Blitzkrieg leek het of het dankzij zijn strategisch inzicht was geweest dat er zo grote successen werden geboekt.

Uiteindelijk blijkt dat het succes te danken was aan de generaals die de goede plannen hadden gemaakt, aan de inventiviteit van de commandanten op het terrein en aan de onkunde van de tegenstander.

Vanaf de Russische campagne 1941 trok hij meer en meer de operaties naar zich toe. Dit zelfs tot op regimentsniveau. Hij had blijkbaar geen vertrouwen meer in zijn generaals.

Vanaf 1943 takelde Hitler fysiek en mentaal af. Zijn besluiten berustten op idiotie maar zijn generaals durfden niets in te brengen tegen de onrealistische beslissingen.

En tot slot, de soldaat als mens en de omstandigheden waarin hij terecht kwam, zoals in de erbarmelijke omstandigheden in Rusland, interesseerden hem niet, die was maar een pion in het grote spel van de grote denker.

Hoe is het mogelijk dat een gans volk, en bij uitbreiding de Westerse politiekers van die tijd, zich zo in de luren heeft laten leggen door een knettergek?

Kurt von Schleicher, de strateeg die ongewild het pad effent voor Hitler

Kurt von Schleicher was een Duitse generaal en een vooraanstaand protegé van generaal Hans von Seeckt, de stafchef van het Duits leger na WOI.

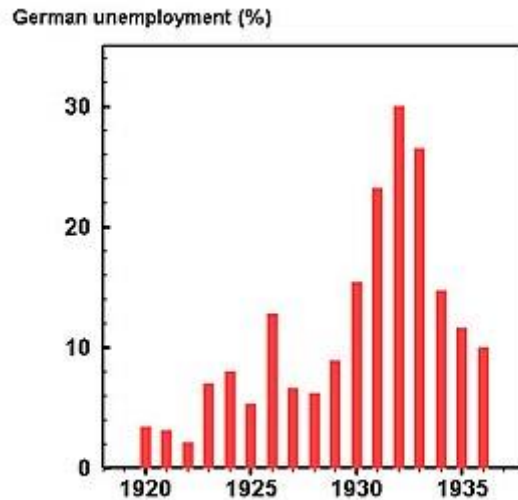
Ten gevolge van de inflatie die de Duitse economie in 1923 trof, nam de Reichswehr, het Duitse leger, het merendeel van de regeringstaken over. Hierin speelde von Schleicher een grote rol.

In 1926 slaagde von Schleicher erin zijn beschermheer in diskrediet te laten brengen zodat hijzelf het politieke kopstuk van de Reichswehr werd.

De volgende jaren zou hij de Duitse politiek via manipulaties en intriges uitermate bepalen.

Hij staat zeer dicht bij Rijkskanselier von Hindenburg en kan hem sterk beïnvloeden.

Vanaf 1929 gaat het bergaf met de economie. Armoede en werkloosheid zijn aan de orde.

De regering van Herman Muller (28 juni 1928 - 27 maart 1930) krijgt het zeer moeilijk en moet aftreden.

Von Schleicher overtuigt Hindenburg om Heinrich Brüning, één van de marionetten van von Schleicher aan te stellen als nieuwe Rijkskanselier.

Brüning (30 maart 1931 - 7 oktober 1931) achtte het mogelijk om de Duitse monarchie te herstellen en het te gebruiken als een dam tegen het oprukkende communisme en nazisme.

De opmars van de NSDAP en de greep naar het Rijkskanselierschap

Tot 1929 was de NSDAP een kleine partij die nog niet veel invloed had in de Duitse politiek. Dit veranderde echter toen de aanhoudende economische recessie Duitsland trof. Grote delen van de bevolking zochten een houvast in deze rumoerige tijden. Hitler haakte hierop in en beloofde orde op zaken te stellen. Hitler en zijn propagandaleider Goebbels waren de eerste politici die de mogelijkheden zagen die de moderne media bieden om het publiek te bereiken en te beïnvloeden. Hitler reisde eerst gans Beieren en dan gans Duitsland af om meerdere toespraken per dag te geven.

De NSDAP kon zich profileren als de enige partij die niets te verwijten viel, omdat ze immers nooit aan een regering deelgenomen had.

Op 18 juli 1930 ontbindt Hindenburg de Rijksdag. Er komen nieuwe verkiezingen in september.

De NSDAP haalt 107 zetels, 95 meer dan in 1928. De communisten halen 77 zetels kwam, een winst van 23 zetels tov 1928. Beiden profiteren van de depressie.

De NSDAP wordt aldus de tweede grootste partij van het land.

Vanaf dit moment gelooft Hitler dat hij een politiek belangrijk persoon is en droomt hij ervan Rijkskanselier te worden.

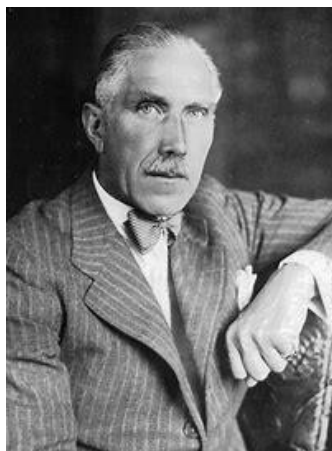
In oktober 1931 regelt von Schleicher, in het vooruitzicht de NSDAP te laten deelnemen aan een regering, een ontmoeting tussen Hitler en Paul von Hindenburg. Beide heren spraken achteraf niet lovend over elkaar. Hitler sprak over de rijkspresident als 'die oude zot' en Hindenburg verklaart dat hij Hitler, "de Boheemse korporaal", wel ziet zitten om minister van de posterijen te worden zodat hij zijn achterste van zijn postzegel kan likken.

Heinrich Brüning blijft in het zadel (9 oktober 1931 tot 30 mei 1932).

Von Schleicher brengt hem ten val toen hij ervoor koos Franz von Papen te steunen.

Franz von Papen - de man die blind door wraak Hitler aan de macht brengt

Franz von Papen was een Duitse edelman, officier van de Generale Staf, Luitenant-kolonel en politicus.

Von Schleicher beschouwde ook von Papen als een marionet die volgens hem dom was. Misschien dom maar later blijkt zeer sluw.

Von Papen, eenmaal kanselier (1 juni 1932 - 2 december 1932), vormt een autoritair rechts kabinet, wat von Schleicher niet wil, die voelde meer voor een centrumkabinet. Bovendien vraagt von Papen aan Hindenburg dictatoriale volmachten.

Tijdens de verkiezingen voor een nieuwe rijkspresident van 1932 neemt Hitler het op tegen de regerend president Paul von Hindenburg maar hij verliest.

Maar bij de parlementsverkiezingen van dat jaar werd de NSDAP wel de grootste partij van Duitsland met 230 zetels (39,9%).

Er hadden 14 miljoen mensen op ze gestemd, maar Von Hindenburg weigerde Hitler te benoemen als rijkskanselier.

Ondertussen, in alle chaos, zijn er nogmaals verkiezingen in november 1932.

Deze brachten weinig duidelijkheid behalve dat de NSDAP voor het eerst parlementszetels verliest. Hitler zijn positie wankelt. De partij is bijna failliet door het vele campagne voeren en er kwam tweedracht in de gelederen. De bevolking begon "Hitler-moe" te worden.

Toch wilden veel zakenlieden en conservatieve politici nog met Hitler praten.

Von Schleicher overtuigt Hindenburg in december von Papen te ontslaan en hem zelf aan te duiden als Rijkskanselier. Hij zal de functie bekleden van 3 december 1932 tot 30 januari 1933.

Von Schleicher, die zichzelf een 'sociaal denkende generaal' noemde, zette zijn zinnen op een coalitie met de sociaaldemocratische vakbonden. Zijn pogingen een centrumrechts kabinet te vormen verliepen moeizaam. Hij probeerde een nationale coalitie te smeden uit alle partijen van de Rijksdag, met de meest gematigde nazi's en met de meest gematigde sociaaldemocraten.

Von Schleicher wilde hiervoor gebruik maken van de tweedracht in de NSDAP en zocht contact met de meer gematigde Gregor Strasser, de linkse nazi, een populaire en machtige figuur binnen de linkervleugel van de NSDAP en één van Hitlers weinige echte rivalen. Hij probeerde Strasser los te weken van de NSDAP door hem het vicekanselierschap aan te bieden.

Zo wou hij een splitsing teweegbrengen binnen de nazi's zelf en Hitler definitief buiten spel zetten.

Bovendien had von Schleicher alle macht en de volle steun van het leger.

Maar het zal hem niet lukken een regering samen te stellen.

Von Papen zint ondertussen op wraak tegen von Schleicher en zoekt contact met Hitler om een regering te vormen.

Hij meende de nationaalsocialisten wel onder de duim te kunnen houden als hij ze eenmaal in een nieuwe regering had opgenomen.

Von Papen wist Oskar von Hindenburg, zoon van zijn vader en diens adjunct officier, te overtuigen van zijn plan om Hitler tot rijkskanselier te benoemen en von Papen zelf tot vicekanselier. Oskar wist zijn dementerende vader te overtuigen en speelde zo ook een belangrijke rol in het aan de macht brengen van de nationaalsocialisten.

Op 30 januari 1933 wordt Hitler Rijkskanselier. Von Papen werd Vice-Rijkskanselier.

De partijen in het nieuwe kabinet bestonden uiteindelijk uit een coalitie tussen de NSDAP, de Duitse Nationale Volkspartij (DNVP) en enkele partijlozen.

Al snel namen de nationaalsocialisten de macht in de regering over en werden von Papen en zijn conservatieve regeringsleden buiten spel gezet.

Von Schleicher trok zich terug uit de politiek maar Hitler zou hem niet vergeten en laat hem en zijn vrouw vermoorden tijdens de "Nacht van de Lange Messen" op 30 juni 1934. Ook Gregor Strasser werd die nacht vermoord.

Hitler speelde verschillende keren ook met de gedachte om von Papen te liquideren maar dit gebeurt uiteindelijk niet. Tijdens het Neurenbergproces moest hij zich wel verantwoorden maar hij werd vrijgesproken. Von Papen stierf op 2 mei 1969.

Hitler naar de absolute macht

Hitlers eerste daad als kanselier was om Hindenburg te vragen om de Reichstag te ontbinden, zodat de nazi's en Duitse nationalist (DNVP) een regelrechte meerderheid hadden om de regering de macht te geven per decreet te regeren, voor de komende vier jaar. Decreten konden niet worden geannuleerd door een stemming in de Reichstag. Hindenburg stemde in met dit verzoek.

Begin februari 1933 werd een wetsontwerp ingediend om de persvrijheid te beperken.

Na de brand in de Rijksdag op 27 februari 1933, officieel aangestoken door de communisten, is het moment gekomen om af te rekenen met links.

Hitler maakt politiek handig gebruik van de Rijksdagbrand en overtuigde Rijkspresident Hindenburg volgens de constitutie van de Weimarrepubliek tijdelijke noodvorderingen uit te vaardigen.

De Rijksdagbrandverordening (Reichstagsbrandverordnung) ter bescherming van volk en staat werd op 28 februari 1933 ingesteld. De belangrijkste burgerrechten zoals vastgelegd in de grondwet worden afgeschaft.

Aangezien de nazi's sleutelposities in de regering innamen, konden zij het decreet als juridische basis gebruiken om hun tegenstanders gevangen te zetten.

Hitler zijn stormtroepen, de SA (de Sturmabteilung), die nu officieel worden ingezet als hulppolitieagenten onder leiding van Göring als Pruisische minister van Binnenlandse Zaken, maken met bruto geweld jacht op de communisten en de sociaaldemocraten.

Er worden veel mensen koelbloedig vermoord en anderen worden opgesloten in de eerste Duitse concentratiekampen.

Op 24 maart 1933 wordt dan ook nog "De Machtigingswet" aangenomen die het parlement buiten spel zet en alle macht aan de Rijkskanselier toekent.

Hitler weet dat Hindenburg niet lang meer te leven heeft en beseft maar al te goed dat hij de steun van het leger nodig heeft om ook Rijkspresident te kunnen worden.

In een vergadering op 11 april met de legerleiding stelt hij voor de SA, een doorn in het oog van het leger, aan banden te leggen. De SA beschikte op haar hoogtepunt over bijna 4 miljoen leden.

Ernst Röhm, de bezieler en stafchef van de SA, was een persoonlijke vriend van Hitler van het eerste uur, revolutionair, en wenste dat de SA in de plaats kwam van het Duits leger met zichzelf als grote baas.

Ernst Röhm kwam aldus in conflict met Hitler die het leger nodig had om zijn ambitie als Rijkspresident waar te maken.

Op aangeven van Göring en Himmler, de twee meest ambitieuze medewerkers van Hitler, werd een zogenoemde samenzwering door Ernst Röhm in scene gezet.

Hitler beval een zuivering en niet alleen van de SA maar van iedereen die hem nog in de weg stond of had gestaan.

Dit alles gebeurde van 30 juni tot en met 2 juli 1934 in wat bekend staat als “De Nacht van de Lange Messen”.

De SA werd gekortwiek en gezuiverd.

Vanaf toen nam de SS van Heinrich Himmler de plaats in van de SA.

Zowel Hindenburg als de legerleiding waren tevreden dat het gevaar van de SA was verdwenen.

Hitler werkt nu koortsachtig aan een nieuwe wetgeving die hem zal toelaten beide ambten terzelfdertijd te kunnen bekleden.

Op 2 augustus 1934 overleed president Hindenburg op 86-jarige leeftijd.

Twee uur na de dood van Hindenburg werd aangekondigd dat Hitler, nu zowel het staatshoofd van Duitsland als het hoofd van de regering was.

Dit bezegelde het einde van de Weimarrepubliek en de democratie in Duitsland.

Hitler had nu zijn handen vrij voor een dictatuur in de vorm van een totalitaire staat.

Het “Derde Rijk” was geboren.

Het Derde Rijk

Hitler in 1935

Volgens Hitler was “Het Derde Duitse Rijk” de opvolger van “het Heilige Roomse Rijk” en “het Duitse Keizerrijk”. Het zou 1000 jaar duren, maar gaat na 12 jaar al ten onder. Van een kleine misrekening gesproken.

Twee uren na de dood van Rijkspresident von Hindenburg op 2 augustus 1934 verklaarde Hitler zichzelf Rijkspresident en Rijkskanselier.

Het nazisme kende geen schroom meer, de eerder verkregen bevoegdheden aan Hitler zouden nu de “legitieme” basis vormen van de nazidictatuur.

De NSDAP werd omgevormd tot een apparaat dat de bevolking in het gareel moest houden en breidde haar controle uit over alle organisaties in het land, van scholen en universiteiten, vakbonden, hobbyclubs en jeugdverenigingen tot het leger.

Openlijk protest tegen deze gang van zaken was al snel levensgevaarlijk, vooral nadat de rechterlijke macht volledig onder controle van de nazi's was gekomen.

Toen de meeste tegenstanders waren gearresteerd of op mysterieuze wijze waren verdwenen was binnenlandse oppositie onbestaande.

Dit proces duurde drie à vier jaar, waarna zo goed als iedere organisatie of vereniging direct of indirect afhankelijk was van de goedkeuring van en aangestuurd werd door de partij.

De nazi-ideologie

"Ein Volk, ein Reich, ein Führer".

De nazi's wilden één volk creëren binnen een groot rijk onder de persoonlijkheidscultus van één leider, Adolf Hitler.

Dat ene volk was zuiver van ras, *übermensch*, de anderen waren *Untermensch* en moesten onderdrukt worden en in bijzondere gevallen zoals met de Joden, de bron van al het kwaad, vernietigd worden.

Het nationaalsocialisme verlangde een totale omvorming van de samenleving, waarbij de leider elk aspect van het leven van het individu controleerde: sociaal, economisch, cultureel en tot in het echtelijk bed.

Hitler wilde Duitsland opbouwen tot een wereldmacht, waarbij de stedelijk geïndustrialiseerde wereld ondergeschikt was aan het agrarische platteland. Daarom werd teruggегrepen naar de traditionele waarden en landelijke levensstijl van het verleden.

De vrouw kreeg terug haar plaats enkel aan de haard met de opdracht kinderen te baren en op te voeden.

De nazi-samenleving wilde alle onderscheid en klassenverschillen onder de Ariërs wegnemen, maar met zulke opvattingen over man en vrouw werd een nieuw onderscheid in het leven geroepen.

In 1936 werd dit klassenverschil opgegeven omdat de vrouwen broodnodig waren in de opbouw van de oorlogsindustrie. Tijdens de oorlog was meer dan de helft van de vrouwelijke bevolking actief in de fabrieken en de landbouw. Hun mannen waren immers aan het front.

Maatschappelijk

Al wat on-Duits is moest verdwijnen.

De zuiverheid van het ras

Volgens de geldende ideologie werd in juli 1933 een wet aangenomen, in het kader van de raciale zuiverheid van het eigen Duitse volk, die een gedwongen sterilisatie voorschreef van mannen en vrouwen die in de ogen van de nazi's 'inferieur' waren vanwege feitelijke of vermeende erfelijke ziektes.

In augustus 1935 werden huwelijken en seksuele relaties tussen Duitsers en Joden officieel verboden.

De literatuur

De zuiverheid van de Duitse taal- en letterkunde ter ere van de Duitse nationaliteit stond voorop. Enkel Duitse literatuur die de Duitse geest vertolkte werd aanvaard.

Vooraf vermeende Joodse, sociaaldemocratische, communistische en liberale ideeën en hun stellingen werden vervloekt.

Het hoogtepunt kwam er op 10 mei 1933 in Berlijn toen meer dan 20.000 boeken van 94 verschillende auteurs werden verbrand onder het goedkeurend oog van propagandaminister Joseph Goebbels, de man die alles in scene had gezet. Er waren 70.000 aanwezig. De boekverbrandingen werden bemoeilijkt door de stromende regen. Het was de brandweer die met behulp van benzine het vuur terug diende aan te wakkeren.

Joseph Goebbels in 1934

De kunsten

Hitler, de mislukte kunstenaar, zou nog alleen kunst toestaan die naar zijn smaak was.

Hiervoor werd reeds in 1933 de “Reichskulturkammer” opgericht onder de hoede van Joseph Goebbels.

Iedere schrijver of kunstenaar die geen lid werd van deze cultuurkamer kon zijn werk niet in de openbaarheid uitvoeren. Enkel Duitse kunst was toegelaten.

De nazi's bepaalden wat deze kunst was.

Het was kunst en artistieke uitingen in al zijn vormen (schone kunsten, theater, film, de pers, muziek, radio, architectuur) door Ariërs gemaakt en die bijdroegen aan het Duitse volk en het Duitse ras.

Duizenden intellectuelen en kunstenaars verlieten het land.

Architectuur

Hitler hield van gebouwen in een neoclassicistische stijl met een minimalistische uitstraling maar dan vergroot tot buitensporige afmetingen. Voor de aankleding wilde Hitler het liefst de klassieke Griekse beelden gebruiken van de hand van de door hem bewonderde Arno Breker.

Hitler wilde aan de Duitse steden, en vooral aan Berlijn, een enorme grandeur geven met majestueuze gebouwen, brede boulevards, 'hoe groter hoe beter'.

Een paar voorbeelden waren: nieuwe Rijkskanselarij (200 ha), het vliegveld Tempelhof en het Olympisch Stadion voor de spelen in 1936.

Op de wereldtentoonstelling in Parijs van 1937 pakte Hitler uit met een mega paviljoen.

Parijs 1937

Albert Speer was de architect van het Duitse Rijk en voldeed volledig aan de wensen van Hitler zijn grootheidswaanzin.

De Jodenvervolging

Een paar maanden nadat Adolf Hitler aan de macht kwam in januari 1933, verschenen er borden in de straten van Duitsland met opschriften als 'Joden niet welkom' en 'Koop niet bij Joden'. Ook werden er vanaf dat moment wetten uitgevaardigd die het leven van de 600.000 Joden in Duitsland steeds moeilijker maakten.

Er werd besloten tot de totale verwijdering van de Joden uit de samenleving. Dit werd vastgelegd op 15 september 1935 in "De Rassenwetten van Neurenberg". Alle Joden werden hun burgerrechten ontnomen. Wat eerst pesterijen waren veranderde al gauw in bruto geweld, gepleegd door de SA en oogluikend gedogen door de regering.

Uiteindelijk kwam het tot een explosie van geweld tijdens de Kristallnacht (Nacht van het gebroken glas), de start van de massale Jodenvervolgingen.

De Kristallnacht vond plaats in de nacht van 9 op 10 november 1938.

In heel Duitsland werden Joden en hun bezittingen aangevallen. Er werden 1400 synagogen in brand gestoken en gesloopt. Ongeveer 7500 winkels en bedrijven van Joden werden vernield. Ook Joodse huizen, scholen, begraafplaatsen en ziekenhuizen moesten het ontgelden. Het werd de brandweer verboden om de branden te blussen.

Tussen 7 en 13 november werden ongeveer 400 Joden vermoord of tot zelfmoord gedreven.

Na de Kristallnacht werden nog eens ongeveer 30.000 Joodse jonge mannen opgesloten in concentratiekampen.

Nazi-propagandaminister Joseph Goebbels was eens te meer het brein achter deze gebeurtenissen.

Het is tijdens de periode van de Kristallnacht dat de Joden voor het eerst verplicht werden de Davidster te dragen.

De internationale reactie op de Kristallnacht

De Kristallnacht stuurde een schok door de internationale gemeenschap.

Het masker was gevallen en de Westerse landen beseften eindelijk waar het nieuwe Duitsland voor stond.

In verschillende landen waren reeds met wisselend succes pro-nazibewegingen actief, maar door dit evenement kregen deze een serieuze klap.

Het werd de internationale gemeenschap duidelijk dat nazi-Duitsland niet uit was op vrede.

Daar waar twee jaar eerder de internationale gemeenschap nog vol lof was over de organisatie van de Olympische Spelen in Berlijn in 1936 werd eindelijk duidelijk dat Duitsland uit was op de ultieme confrontatie.

Politiek

Na 1937 ontsloeg Hitler acht van de twaalf ministers en combineerde hun functies en bevoegdheden met zijn eigen functie als Führer. Hitler verdroeg enkel nog Göring, Goebbels, Frick en Darré naast zich.

In 1938 slaagde Hitler erin vanwege een schandaal binnen het leger de legertop opzij te zetten. Vanaf dan werd het leger, tot dan toe het laatste niet-genazificeerde instituut in Duitsland, onder NSDAP-controle gebracht.

De deelstaatregeringen werden genazificeerd, machteloos gemaakt en ten slotte opgeheven. Zij werden vervangen door Gau'en. De Gau'en waren genoemd naar de oude provincies in het Frankische rijk : gouwen. Iedere Gau werd geleid door een Gauleiter, een trouwe nazi hond.

De economie

De economische problemen waren enorm toen Hitler aan de macht kwam. Duitsland stond op de rand van het faillissement.

De nazileiders hadden echter geen toverformule voor de economische problemen.

De aandacht ging in die beginjaren allereerst naar het economisch herstel.

Hitler benoemde daarom de democratische voorzitter van de Rijksbank, Hjalmar Schacht, tot economieminister in zijn vooroorlogse regering.

Schacht ging verder met het economiebeleid dat al onder Weimar begonnen was.

Het belangrijkste doel was de werkloosheid terug te dringen, een belofte die Hitler altijd had gebruikt tijdens zijn verkiezingscampagnes.

Dankzij speciale projecten, zoals de aanleg van wegen en bruggen, de bouw van woningen en de promotie van de auto- en motorindustrie (bv. Volkswagen) daalde de werkloosheid vanaf 1933 langzaam.

Hitler zag werkcreatie en publieke investeringen als een belangrijk onderdeel van de sociale en materiële heropbouw. De autowegen waren het symbool van het nieuwe nazitijdperk alhoewel reeds gestart tijdens de Weimar republiek.

Schacht zorgde voor een lage rente door de munt los te koppelen van de goudstandaard wat de munt stabiliseerde en hij had er geen probleem mee om overheidsschulden te maken.

Deze schulden kon hij gedeeltelijk camoufleren door de onteigening van Joodse fabrieken.

Vanaf 1936 koos Hitler ervoor om de economie op oorlog af te stemmen. De economie werd nu volledig gestuurd door de overheid.

Door het Verdrag van Versailles mocht Duitsland zich niet herbewapenen.

De eerste bewapeningsprogramma's werden weggemoffeld om conflicten te vermijden.

De militairen waren voorstander van een stapsgewijze herbewapening ; ze wilden de economie niet overladen na de zware crisis. Dit alles maakte het moeilijk om de economie tot 1936 snel en extensief om te vormen tot een oorlogseconomie tot de beslissing van Hitler in 1936.

Het *Vierjahresplan* moest de Duitse industrie zelfvoorzienend maken, vooral inzake olie, staal en rubber.

De productie van niet-levensnoodzakelijke goederen werd naar het achterplan verschoven ten voordele van de militaire productie.

Het aantal geschoolde arbeidskrachten werd uitgebreid. De groeiende economische activiteit bracht veel vrouwen in de zware industrie en de bewapeningssector.

Niettegenstaande de zware inspanningen was Duitsland niet volledig klaar met de realisaties als de oorlog uitbrak vooral voor wat betreft het materieel voor de luchtmacht en de vloot.

Het buitenlands beleid van nazi-Duitsland

Zoals hij steeds had verkondigd zou Hitler de schande van het Dictaat van Versailles uitwissen.

De herstelbetalingen

De herstelbetalingen werden als gevolg van het Verdrag van Versailles vastgelegd op 132 miljard goudmark te betalen in 42 jaar.

Iedereen begreep dat Duitsland dit niet voor elkaar zou krijgen.

Om dit te kunnen betalen had de Weimar republiek leningen moeten aangaan en op die leningen diende dan ook nog rente te worden betaald.

De herstelbetalingen werden voor het eerst herschikt door het plan Dales in 1924.

Hoewel het Duitse zakenleven dit plan aanvaardde en spoedig terug tot herstelbetalingen overging bleek al snel dat Duitsland de jaarlijkse betaling niet kon volhouden. Duitsland staakte uiteindelijk na 5 jaar de herstelbetalingen wegens de grote negatieve gevolgen van de grote depressie.

In 1929 werd een nieuw plan opgesteld, het plan Young, waardoor Duitsland nog maar 34,5 miljard goudmark moest betalen in 59 jaar.

Door de slechte economische toestand kon Duitsland dit ook niet aan en op de conferentie van Lausanne in 1932 werd een punt gezet achter de herstelbetalingen.

Dit kwam Hitler goed uit en hij kon dus uitpakken met het feit dat nazi-Duitsland dit deel van het Verdrag van Versailles aan zijn laars lapte.

De verplichting (tot aflossing van de leningen en betaling van rente) kwam uiteindelijk na de Tweede Wereldoorlog terecht bij de achtereenvolgende regeringen van de Bondsrepubliek.

Op 3 oktober 2010 werden de laatste schulden (69,9 miljoen euro) door de Duitsers afgelost. Zo kwam er een eind aan het financiële deel van het dictaatverdrag van Versailles.

De annexaties

Het feit dat de grote mogendheden niet waren begonnen te ontwapenen, zoals eerder beloofd, na WOI, was voor Hitler een mooie aanleiding om het Verdrag van Versailles te ondermijnen.

Hitler zou ervoor zorgen dat het verlies aan grondgebied na WOI, en daarmee ook de Duitsers die daardoor in die verloren gebieden woonden, teniet werd gedaan.

Ontnomen gebieden Verdrag van Versailles (in blauw - genummerd)

De inhaalbeweging tussen 1936 en 1 september 1939

Op 7 maart 1936 kwam er een einde aan het Verdrag van Locarno, toen Hitler ervoor koos het Rijnland te herbewapenen. De geallieerden reageerden zwak en het was vooral Groot-Brittannië dat dit geen reden vond om militair tussen te komen.

De buffer tussen Nederland, België, het Groot Hertogdom Luxemburg en Noordwest-Frankrijk viel weg.

In maart 1938 annexeerde het Duitse Rijk Oostenrijk (Anschluss).

Op 28 mei kondigde Duitsland de bouw aan van de Siegfriedlinie (de West-Wall).

Onder het mom alle Duitsers onder te brengen onder het grote Duitse Rijk eiste Hitler het Sudetenland op dat tot Tsjecho-Slowakije behoorde.

Na veel internationaal gekronkel vanwege de Westerse landen kreeg Duitsland op 30 september 1938 zijn zin en alle andere volkeren uit die gebieden moesten de streek verlaten.

Hongarije en Polen trokken hier ook hun voordeel uit door eveneens Tsjecho-Slowaaks grondgebied op te eisen.

Hitler voelde zich sterker en sterker worden vanwege de onbekwaamheid van de andere landen die het onderling ook niet eens waren.

Op 30 september sloot Groot-Brittannië (premier Chamberlain) een niet-aanvalsverdrag met Duitsland. Frankrijk sloot zich hierbij aan op 6 december 1938.

Hitler had het Westen gesust en kon nu nog een paar stappen verder zonder noemenswaardige weerstand van deze landen.

In maart 1939 annexeerde Hitler echter de rest van Tsjecho-Slowakije. Slowakije werd een vazalstaat.

In augustus 1939 werd het “Duivelspact” gesloten tussen Stalin en Hitler, het Molotov-Ribbentroppact.

Hitler en Stalin wisten dat ze vijanden waren maar hun beider interesse om Polen terug van de kaart te kunnen vegen was een goede reden om dan ook een pact te sluiten.

Hiermee kreeg Hitler de handen vrij om de gebieden in het Oosten, die nu in Polen lagen, terug te winnen en kreeg Stalin de gelegenheid tot diverse gebiedsuitbreidingen.

1 september 1939 (operatie Fall Weiss)

1 september 1939, de Poolse grens

Op 1 september 1939, gaf Hitler het bevel, zonder oorlogsverklaring, Polen binnen te vallen, waarop het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk twee dagen later aan Duitsland de oorlog verklaarden.

Stalin keek eerst naar de reactie van het Westen die er toch niet kwam en viel na een week op 17 september Polen in de rug aan, tot de overeengekomen demarcatielijn.

Stalin wist dat hij enkel wat tijd had gewonnen (inval Rusland - operatie Barbarossa - juni 1941)

De Duitsers veroverden binnen vier weken het westelijk deel van Polen.

Hier werd voor het eerst de nieuwe tactiek van de “Blitzkrieg” succesvol toegepast.

De westelijke gebieden en Danzig waren binnen een week al verloren maar het Poolse leger liet zich zomaar niet doen en bood hevig verzet. Op 9 september werd de grootste slag in Polen gevochten nabij Kutno, een tegenoffensief van de Polen.

De slag duurde tot 22 september met wisselende aanvallen en tegenaanvallen. Uiteindelijk wonnen de Duitsers door hun superioriteit in militaire middelen. De weg naar Warschau lag nu open.

Door het feit dat Polen langs twee zijden werd aangevallen was er geen ontkomen aan. Warschau gaf zich over op 27 september.

De Slag bij Kock werd het einde van de Poolse campagne. Op 6 oktober was Polen volledig bezet.

De overgave van Polen luidde “De Schemeroorlog - Le Drôle de Guerre” in.

Het Saaroffensief

Aangezien Frankrijk en UK op 3 september de oorlog hadden verklaard aan Duitsland na de inval in Polen kon een reactie niet uitblijven.

De grens tussen Duitsland en Frankrijk was door de Duitsers niet zwaar bezet met troepen, die waren nodig in Polen.

Het Saaroffensief (van 7 september tot de terugtrekking van 21 september tot 4 oktober 1939) beperkte zich tot de bezetting van een klein Duits gebied tussen de grens met Frankrijk en de Westwall.

Men zette maar een klein deel van het Franse leger in.

Hadden de Fransen meer middelen ingezet en werkelijk voor een offensief gekozen, dan hadden ze de Duitsers in zware problemen kunnen brengen.

Ze lieten de kans echter voorbijgaan en reeds voor de Polen zich overgaven trok het Franse leger zich al terug. Generaal Gamelin, de Franse opperbevelhebber, maakte hier een enorme flater. Hij en premier Daladier wensten in het defensief te blijven.

De samenstelling van legers volgens de huidige NATO-definitie

APP-6A-symbool	Naam	Aantal personen	Subordinate eenheden	Rang commandant
XXXXXX	regio, theater of front	200.000 +	2+ legergroepen	generaal of maarschalk
XXXXX	legergroep	100.000 +	2+ legers	generaal of maarschalk
XXXX	leger	50.000-60.000+	2+ legerkorpsen	generaal
XXX	legerkorps	30.000-50.000+	2+ divisies	luitenant-generaal
XX	divisie	10.000–20.000	2-4 brigades of regimenten	generaal-majoor
X	brigade	3000–5000	2+ regimenten of 3–6 bataljons	brigadegeneraal
III	regiment of groep	2000–3000	2+ bataljons of afdelingen	kolonel
II	bataljon of afdeling	300–1000	2–6 compagnieën, eskadrons of batterijen	luitenant-kolonel

Het Duitse leger

In de bepalingen van het Verdrag van Versailles stonden de beperkingen die Duitsland werden opgelegd:

- *Het leger mocht maar 100.000 man sterk zijn en dit enkel om de grenzen te beschermen.*
- *Tanks, vliegtuigen, grote slagschepen en onderzeeërs waren verboden.*
- *De dienstplicht werd afgeschaft.*
- *De Generale Staf werd afgeschaft.*

Het leger van Duitsland tussen 1921 en 1935 werd "Reichswehr" genoemd.

Het speelgoedleger van Generaal Von Seeckt

Generaal Von Seeckt werd tijdens de Weimar Republiek de chef van het nieuwe "Truppenamt" (Troepenbureau), in feite de voortzetting van de verboden Generale Staf.

Hij zou op alle mogelijke manieren de militaire bepalingen van het Verdrag van Versailles proberen te omzeilen en trachten een modern leger op te bouwen onder de radar van het Westen.

Hiervoor nam hij volgende maatregelen:

- *De 100.000 manschappen kregen allemaal opleidingen op officiersniveau. Iedereen, van soldaat tot de hoogste officier, moest in staat zijn de taken van zijn rechtstreekse chef uit te oefenen.*
- *Rekruten kregen mooie voorwaarden en een soldij die vijf keer zo hoog was als in alle andere landen. Hierdoor werd een militaire loopbaan aantrekkelijk en kon het leger kiezen uit de beste en meest gemotiveerde jongens.*

- Er werd geoefend met kartonnen en houten replica's van tanks, zodat de manschappen ten minste ervaring opbouwden met en tegen wapens die - ook voor oefeningen - strikt verboden waren. Bij sommige oefeningen moesten soldaten zelfs met borden rondlopen die aangaven wat ze waren ("ik ben een tank", "ik ben een mitrailleursnest van 5 man").
- Hoewel het verdrag verbood om tanks te bezitten, werd in het geheim geëxperimenteerd met lichte, snelle tanks. Zo groeide bij Erich von Manstein en Heinz Guderian het idee om Panzerdivisies te vormen.
- Op een soortgelijke manier trachtte men het verbod op vliegtuigen te omzeilen: vliegtuigen werden voor oefeningen vervangen door zweefvliegtuigen. Hieruit ontstond de techniek om luchtlandingen uit te voeren met zwevers.
- De nieuwe generatie van officieren zocht naar nieuwe tactieken.
- Er werd een concept ontwikkeld om tanks en vliegtuigen samen te laten functioneren op het slagveld van de toekomst. Dit concept zou later de naam Blitzkrieg krijgen, het succes tijdens de inval in het Westen.
- Dit hield in dat gemechaniseerde divisies, voornamelijk tanks in groten getale de vijand snel zouden omsingelen en vervolgens vernietigen met de hulp van de Luchtmacht. Het Blitzkrieg concept werd een feit.
- De soldaten kregen zware trainingen en oefeningen voor het opbouwen van een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid.
- Veelbelovende officieren mochten op grond van een officieuze afspraak in de Sovjet-Unie uit 1921 militaire manoeuvres van het Rode Leger bijwonen.
- Het leger was in theorie politiek neutraal. Soldaten mochten niet politiek actief zijn. Iedere nieuwe rekrut werd doordrongen van onvoorwaardelijke gehoorzaamheid de: "Befehl ist Befehl".
- De (onder)officieren kregen bij het uitvoeren van bevelen grotere vrijheid dan hun buitenlandse tegenhangers, daar ervaring uit de Eerste Wereldoorlog had uitgewezen dat rigide planning en beperkte keuzevrijheid, die toen de norm was, een leger verlamde. Een bevel hield dus in principe slechts één doelstelling in. Hoe dat doel bereikt werd, was aan de officier om te bepalen.
- In het oosten werden illegale wapendepots aangelegd.
- Om het buitenland in slaap te sussen kregen de soldaten ook cursussen die hen zouden voorbereiden op een terugkeer naar de burgermaatschappij. Hier zaten cursussen bij in kennis die ook militaire toepassingen had (bijvoorbeeld veterinaire cursussen in verband met de vele paarden die nog steeds in het leger werden ingezet), maar ook cursussen die geen militaire toepassingen hadden, zoals het houden van bijen.

Von Seeckt slaagde erin een kader van officieren en onderofficieren te vormen dat zeer gemotiveerd en professioneel was en dat in 1935 de basis zou vormen voor de nieuwe Wehrmacht, opgericht op 16 maart 1935.

Dit ervaren en goedgetrainde kader zorgde voor de grote Duitse overwinningen in de eerste oorlogsjaren, en het taaie verzet in de latere jaren.

Het buitenland zag enkel de façade van het werk van Generaal Von Seeckt en sprak al lachend over het speelgoedleger.

Vier jaar later stond een leger van 2 miljoen man klaar, gedaan met lachen.

In oktober 1934 bracht Hitler het effectief van het leger op 300.000 man.

In maart 1935 voerde Hitler de dienstplicht in voor één jaar wat het effectief van het leger op 500.000 man bracht.

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog (17 juli 1936 tot 1 april 1939) steunde nazi-Duitsland de nationalisten van generaal Franco met luchtmiddelen (het "Condor legioen")

Tijdens deze campagne kon de Luftwaffe experimenteren en zeer veel ervaring opdoen die later van pas zou komen.

De Wehrmacht was een dienstplichtleger en bestond uit de 3 machten:

De Landmacht (Heer)

Het Duitse Heer bestond uit vijf soorten divisies: infanterie-, gemotoriseerde infanterie-, pantser-, lichte- en bergjagerdivisies en de cavaleriedivisie.

De infanteriedivisie

Een standaard infanteriedivisie bestond uit drie regimenten, met elk ongeveer 3000 manschappen, een artillerieregiment en een aantal ondersteunende eenheden zoals een geniebataljon en een verkenning "Abteilung". In tegenstelling tot legers van de meeste andere landen waren bij het Duitse Heer de genie- en verkenningseenheden volwaardige gevechtseenheden. Uitgerust met vlammenwerpers en pantserafweerwapens kon men ze veelal in de punt van de aanval terugvinden. Elk infanterieregiment had haar eigen hoofdkwartier met een staf, een verbindingseenheid, een fiets- en een geniepeloton. In een regiment waren drie infanteriebataljons te vinden. Ieder bataljon telde vervolgens weer drie infanteriecompagnieën elk bestaande uit 180 manschappen, een anti-tankgeweereenheid, een machinegeweercompagnie met drie pelotons en een mortierpeloton met drie secties.

Het binnen de infanteriedivisie aanwezige artillerieregiment werd verdeeld in drie artillerie "Abteilungen" met elk drie batterijen (elke batterij bewapend met vier 10,5 cm houwitser). In het verloop van de oorlog werd hier nog een vierde aan toegevoegd met drie batterijen van elk vier 15 cm houwitser. Afhankelijk van de gevechtstaak van de infanteriedivisie kon de artillerie variëren van de 8,8 cm FLAK/Antitank tot de grote 60 cm houwtser "Karl Mörser". Afhankelijk van de aard van de te voeren operatie kon aan een infanteriedivisie ook nog zware luchtafweerbatterijen van de Luftwaffe worden toegevoegd.

De gemotoriseerde infanteriedivisie

Om de operatiesnelheid van een pantserdivisie te kunnen ondersteunen werden speciale gemotoriseerde infanteriedivisies in het leven geroepen. Aanvankelijk kenden deze divisies drie infanterieregimenten uitgerust met motoren en een gemotoriseerd artillerieregiment. Na de invasie van Polen werd hier echter veelal een infanterieregiment uit weggehaald, ten behoeve van de formatie van nieuwe pantserdivisies.

De pantserdivisies

De pantserdivisies waren aanvankelijk opgebouwd uit twee tankregimenten, elk bestaande uit twee bataljons met elk vier compagnieën met ieder 32 tanks, twee volledig gemotoriseerde infanterieregimenten die later de benaming Panzergrenadiere zouden krijgen, een verkenningbataljon met pantserwagens en motoren, een verbindingsbataljon en ondersteunende eenheden.

De lichte divisie

De lichte divisie was in feite de moderne versie van de oude cavalerie. Het waren dan ook gemotoriseerde cavaleristen. De samenstelling kon nogal eens variëren en was veelal opgebouwd met een licht tankbataljon, één of twee cavalerieregimenten (infanteristen), een gemotoriseerd

artillerieregiment, een antitankbataljon, verkenningsbataljons of regimenten met pantserwagens. Na de strijd in Polen werden de meeste lichte divisies al snel omgevormd tot pantserdivisies.

De bergdivisie

De drie bergdivisies die het Duitse Heer telde leken qua indeling veel op een infanteriedivisies. Ze waren echter uitgerust met veel lichtere bewapening en uitrusting, waardoor deze divisies vaak heel beweeglijk waren en als elite-eenheid werden ingezet.

De cavaleriedivisie

Begin 1940 telde de Heer één cavaleriedivisie die bestond uit twee cavaleriebrigades die elk bestonden uit twee bereden regimenten en een bereden artilleriebataljon. Elk regiment telde vier cavalerie-eskaders en een eskader zware wapens.

Tijdens de invasie in het Westen (mei 1940), telde het Heer 129 infanteriedivisies, vier gemotoriseerde infanteriedivisies, vier lichte divisies, tien pantserdivisies, drie Bergjagerdivisies en één cavaleriedivisie. Parallel aan het Heer had men de Waffen-SS. Aan de vooravond van 10 mei stonden in het Westen drie legergroepen opgesteld:

- Legergroep A met 45 divisies waarvan 7 pantserdivisies
- Legergroep B met 30 divisies waarvan 3 pantserdivisies
- Legergroep C met 19 divisies

Het succes van de landmacht vinden we ook terug in het succes van de bewapening.

- Het standaard infanteriewapen zou de gehele Tweede Wereldoorlog ongewijzigd blijven en was de 7,92 mm Mauser Kar 98k. Officieren, machinegeweerschutters, chauffeurs en alle andere militairen die geen Mauser hadden, droegen de Luger Pistolet 08.
- Het MG 34 machinegeweer was licht, multifunctioneel en had een hoge vuurkracht.
- Het 88-mm luchtdoelkanon bleek - alhoewel enkel als luchtafweer ontwikkeld - inzetbaar als succesvol multifunctioneel kanon (luchtdoel, antitank, artillerie,...) en bleek het beste in zijn soort en zeker ook het meest gevreesde.
- Er was minder geïnvesteerd in de artillerie, maar dit werd vervangen door de vliegende artillerie met de Stuka.

De Duitse tanks

Hoewel het Verdrag van Versailles verbood om tanks te bezitten, werd in het geheim geëxperimenteerd met lichte, snelle tanks.

In mei 1940 ging de Duitse inval in de Lage Landen van start met ongeveer 2.500 Duitse tanks, waaronder veel buitgemaakte Tsjechische Skoda tanks en lichte verkenningstanks. De Fransen hadden er ongeveer 3.000 en samen met de andere geallieerden kwam men aan 4.200 tanks.

De kwaliteit in het begin van de oorlog van de tegenover elkaar staande tanks was ongeveer evenwaardig.

Een groot voordeel van de eerste generatie Duitse tanks was dat ze gemakkelijk aangepast konden worden. De koepels waren groot genoeg ontworpen om zwaardere kanonnen te monteren. Later kwamen de legendarische zwaardere tanks, zoals de Tiger en Panther tanks.

Alle Duitse tanks en veel ondersteuningsvoertuigen waren met radioapparatuur uitgerust.

Samenstelling van een pantserdivisie

De pantserdivisies waren aanvankelijk opgebouwd uit twee tankregimenten, elk bestaande uit twee bataljons met elk vier compagnieën met ieder 32 tanks, twee volledig gemotoriseerde infanterieregimenten die later de benaming Panzergrenadiere zouden krijgen, een verkenningsbataljon met pantserwagens en motoren, een verbindingsbataljon en ondersteunende eenheden.

De meest gebruikte tanks die werden gebruikt in mei 1940 in de pantserdivisies waren:

PzKpfw 38(t) - Tsjechische tank

Panzer I

Panzer II

Panzer III

Panzer IV

De Luchtmacht (Luftwaffe)

Toen Hitler in 1933 aan de macht kwam kreeg Göring onbeperkte vrijheid en onbeperkt budget om een luchtmacht op te richten. In het grootste geheim had Duitsland op de Russische vliegbasis Lipetsk piloten opgeleid. Het buitenland moest de indruk krijgen dat de oprichting van een luchtvloot bedoeld was als een burgerluchtvaartmaatschappij. Daarom gebruikte Göring veel vliegtuigen die ook bij luchtvaart- maatschappijen in gebruik waren.

Oorspronkelijke vrachtvliegtuigen zoals de Heinkel He 111 en de Focke-Wulf Fw 200 en lijnvliegtuigen zoals de Junkers Ju 52 bleken ontworpen voor militaire doeleinden.

De andere landen hadden aanvankelijk niets in de gaten. Pas later begrepen Engeland en Frankrijk wat er aan de hand was en begonnen ook hun luchtmachten uit te breiden.

In 1937 kwam het jachtvliegtuig, de Messerschmitt Bf 109 voor het eerst in actie tijdens de Spaanse burgeroorlog. Dit toestel werd een geduchte tegenstander van de Spitfire.

De Luftwaffe werd officieel in 1935 opgericht en zou een grote rol spelen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Luftwaffe bombardeerde honderden steden, nam deel aan alle grote

gevechtsoffensieven en maakte veel slachtoffers onder de geallieerde legers en onder de burgerbevolking.

De Zeemacht (Kriegsmarine)

De Kriegsmarine had wel de intentie een vloot uit te bouwen die zich kon meten met de Engelse vloot maar het bleef meestal bij onafgewerkte plannen.

De oppervlaktevloot bestond uit één vliegdekschip “de Graf Zeppelin”, schip dat nooit werd gebruikt als vliegdekschip. Er waren er 9 in totaal voorzien.

De Kriegsmarine beschikte over slechts zeven van de veertien geplande slagschepen.

De bekendste waren de Tirpitz, de Bismarck en de Graf Spee.

Van de geplande 30 kruisers werden slechts 3 zware en 6 lichte kruisers gebouwd.

Een groot deel van de oppervlaktevloot werd al tijdens de campagne in Noorwegen vernietigd, en later werden één voor één de Duitse slagschepen (o.a. de Bismarck) tot zinken gebracht. Een snelle aanvulling en opbouw was onmogelijk.

De U-boot marine daarentegen was wel volledig volgens de planning opgebouwd. Bij aanvang van de oorlog waren er ruim 300 onderzeeboten, tijdens de oorlog kwamen daar nog eens 500 bij. Dit was tot op heden de grootste onderzeebootvloot ter wereld.

“Van de circa achttien miljoen soldaten die in totaal bij de Wehrmacht hebben gediend zijn er ongeveer vijf miljoen gesneuveld tijdens WOII”.

Het plan “von Manstein”

Generaal Eric von Manstein was de architect van de aanval op de Lage landen en Frankrijk.

Men ging ervan uit dat als Duitsland de aanval zou inzetten de Fransen en de Britten België zouden binnenkomen van zodra de Duitsers over de grens zouden komen.

De belangrijkste gevechten zouden dus op Belgisch grondgebied worden uitgevochten.

In het oorspronkelijk plan zou “Legergroep B” onder bevel van Generaal von Bock door Nederland oprukken naar Limburg en Brabant om dan via Antwerpen en Brussel naar Gent en Brugge op te rukken.

“Legergroep A” met von Rundstedt zou op de linkerflank het gebied van de Ardennen bezetten als ondersteuning van “Legergroep B”.

“Legergroep C” onder von Leeb zou zich opstellen aan de Maginot linie.

Het doel was het veroveren van de Belgische kust om van daaruit Engeland aan te vallen via de zee en de lucht.

Von Manstein vond dit een slecht plan.

Vanuit Nederland komen gaf de geallieerden de tijd om zich goed te positioneren op de verdedigingslijnen in België. De Duitse pantsers moesten over veel te veel rivieren en kanalen. Een kans op weer een loopgravenoorlog was reëel.

Zijn voorstel was om de hoofdmacht te geven aan “Legergroep A” die met het gros van de pantsers door de Ardennen zouden oprukken, een maneuver dat de Fransen nooit zouden voorzien door de zogezegde ontoegankelijkheid van de bossen.

De Fransen hadden daar een zwakke verdediging en van zodra de Ardennen waren doorgetrokken konden de tanks zeer snel over het golvend terrein van Noord-Frankrijk oprukken en zo de troepen in België in de flank aanvallen.

Von Manstein kreeg zelfs geen antwoord op zijn voorstel van de generale staf.

Op 12 januari 1940 stuurde hij voor de zoveelste keer een memorandum waarin hij beklemtoonde dat de aanval diende te gebeuren met het zwaartepunt tussen Dinant en Sedan en doorstoten via het zuidwesten.

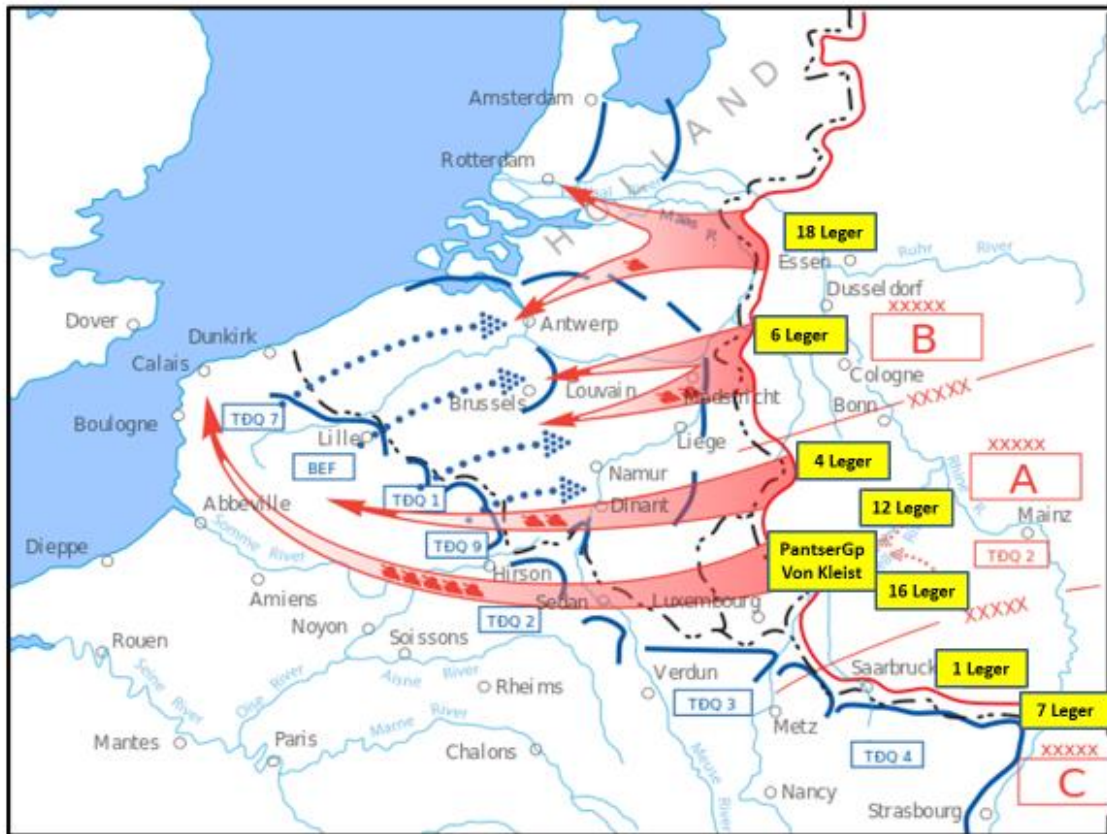
Ook deze keer werd zijn plan verticaal geklasseerd tot op het ogenblik dat medewerkers van von Manstein op eigen initiatief het plan tot bij Hitler brachten.

Op 17 februari 1940 ontving Hitler von Manstein.

Hij was onmiddellijk overtuigd vooral omdat hij ook een loopgravenoorlog vreesde en meer zag in een Blitzkrieg.

Hij gaf het directe bevel aan de legerstaf tot de opmaak van het aanvalsplan:

- *Legergroep B moet met de hulp van parachutisten zo snel mogelijk Nederland bezetten.*
- *Hierdoor worden de geallieerde troepen verplicht zich te richten naar het noorden.*
- *Legergroep A zal tussen Dinant en Sedan een overtocht over de Maas forceren nadat ze door de Ardennen zijn opgerukt om dan snel richting de Somme te evolueren.*
- *De troepen in België worden alzo in de tang genomen tussen beide legergroepen.*
- *Legergroep C zal schijngevechten leveren aan de Maginot linie om aldus de Fransen te binden aan die sector en zal terzelfdertijd de zuidflank van Legergroep A beschermen.*

De Blitzkrieg

De bliksemoorlog "Blitzkrieg" werd feitelijk bedacht door de Duitse legeraanvoerder Alfred von Schlieffen (1833-1913), die in 1905 een plan maakte om razendsnel Frankrijk te veroveren.

Dit plan was nog niet rijp voor zijn tijd maar het concept werd tijdens de Eerste Wereldoorlog door vernieuwers zoals de Britse officieren John Fuller en Basil Liddell Hart, uitgewerkt.

Fuller was de bedenker van de tankslagen in WOI waar hij veel tanks terzelfdertijd inzette in de diepte, voor de eerste maal tijdens de slag rond Cambrai in november 1917.

"De vijandelijke organisatie moest tot instorten worden gebracht door strategische penetraties van gemechaniseerde troepen over de volle diepte van het grondgebied. Grote materieelslagen zouden daardoor overbodig worden. Men moest zo snel en zo ver mogelijk oprukken, zonder acht te slaan op de flanken. Men won door de beweging alleen, eigenlijk zonder te vechten".

Op het einde van WOI werd dit ook door de Duitsers op kleine schaal uitgeprobeerd. Kleine infanterie-eenheden met lichte maar zeer goede bewapening en een minimum aan bepakking werden als een speerpunt door de vijandelijke linies gestuurd, zonder voorafgaand artillerievuur dat enkel de tegenstander de kans gaf te weten dat er een aanval zou komen. De verrassing en snelheid waren de grootste troef.

De kleinere eenheden konden zelf beslissen verder te gaan of halt te houden zonder het groot offensief te belemmeren en te moeten wachten op de beslissingen van hogerhand.

Dynamische officieren zoals Rommel, Guderian en von Manstein werkten deze tactieken in de jaren 20 verder uit.

De tanks kregen hier de belangrijkste rol toebedeeld. Hiervoor werkte Generaal Guderian, de grondlegger van het pantserwapen, nieuwe tactieken en technieken uit voor dit wapen.

Tanks in combinatie met gemechaniseerde infanterie zouden in groten getale de vijand snel kunnen omsingelen en vervolgens vernietigen met de hulp van de Luchtmacht. Het Blitzkrieg concept werd een feit.

Het begrip Blitzkrieg bestond uit drie mogelijke tactieken of combinaties ervan:

- *Strategische Overval (strategischer Überfall): een verrassingsaanval op het zenuwcentrum van een gebied, daar waar de legers en regering zitten. Deze aanval dwingt tot een bijna*

onmiddellijke overgave. Voorbeelden zijn de Duitse aanval op Noorwegen in april 1940 (Operation Weserübung) en de Duitse aanval op Nederland (mei 1940, Fall Gelb).

- Gemechaniseerde Bewegingsoorlog (Bewegungskrieg): concentratie van eigen troepen op plaatsen waar de vijandelijke linies zwak waren. Ze creëerden daar een zogeheten Schwerpunkt. Door een snelle opmars doorbraken ze de bevoorradingslijnen van de tegenstander, om zo snel door te stoten. Na het doorsnijden van de vijandelijke linie volgden opeenvolgende felle aanvallen met tanks, vrachtwagens en vliegtuigen: de Kesselschlacht. Typisch voorbeeld hiervan is Operatie Barbarossa: de aanval van nazi-Duitsland op de Sovjet-Unie in juni 1941.
- Blitzkrieg in Eigenlijke Zin of Ware Blitzkrieg (Treue Blitzkrieg): van bij aanvang gaat men ervan uit dat de vijand snel ineen zal storten. Deze aanvalstactiek was nogal overmoedig. Zo werden bij dit type aanval nauwelijks infanterie-eenheden ingezet; de vijand ging immers door de gezaaide paniek toch wel verliezen. Ook maakte men zich niet druk om tegenaanvallen, omdat de tegenstander wel in verwarring moest zijn door de plotselinge aanval. Het enige dat nodig was, was de machines en de beperkte troepen in beweging houden en door te stoten in vijandelijk gebied.

Voor de aanval in het Westen werd een combinatie van de laatste twee tactieken gebruikt.

De hogere leiding bepaalde de doelen en de daarvoor nodige middelen.

De lagere commandanten bepaalden zelf de tactiek om hun doel te bereiken.

Naargelang de situatie konden ze oordelen en onmiddellijk bijsturen, zelfs zonder te wachten op versterkingen.

Van zodra ze ergens met een speerpunt doordrongen wist de vijand niet meer waar hij het had en trok zich dikwijls hals over kop terug of gaf zich over.

De snelheid van de pantsers kon niet gevolgd worden door de artillerie, dus werd een oplossing gevonden in de vliegende artillerie met de Stuka als handelsmerk.

Het Duitse succes lag dus niet zozeer in tankgevechten, maar bij het door een snelle opmars ontwijken van de geallieerden, de penetratie van geconcentreerd pantsermaterieel door de zwakste plekken in de geallieerde verdediging en de massale inzet van de Luftwaffe.

De eerste Blitzkrieg technieken werden toegepast tijdens de inval in Polen.

Uit de campagne in Polen leerde Guderian dat de concentratie van gemotoriseerde eenheden moest verhoogd worden en een volledig pantserleger met 7 pantserdivisies verdeeld over 3 pantserkorpsen werd opgericht.

Een Blitzkrieg hield ook risico's in:

Door het snelle doorstoten was het mogelijk dat de tegenstander in de flank zou kunnen aanvallen en achteraan de versterkingen van de infanterie en de aanvoerlijnen zou kunnen doorsnijden met een omsingeling tot gevolg.

«Le drôle de guerre - De Schemeroorlog»

De Schemeroorlog omvat de periode tussen 6 oktober 1939, de dag toen het Poolse leger zich overgaf en eindigde in de nacht van 8 op 9 april 1940 toen de Duitsers Denemarken en Noorwegen in een gecombineerde aanval binnenvielen (Operatie Weserübung).

Behalve het Saaroffensief bleven de militaire acties beperkt tot schermutselingen:

- een aantal Brits-Duitse luchtgevechten boven de Duitse Bocht (tussen de Waddeneilanden en Jutland).
- het door de Duitsers tot zinken brengen van de HMS Royal Oak in Scapa Flow (Orkaden) door de U-boot U-47 (14 oktober 1939).
- het instellen van een zeeblokkade tegen Duitsland door de Engelsen.
- het tot zinken brengen door de Duitse kapitein (17 december 1939) van het Duitse slagschip Admiral Graf Spee in Montevideo na een lange achtervolging (vanaf 13 december 1939) door drie Britse kruisers.

Lebensraum - de expansie

Na het succes in Polen kon Hitler eindelijk zijn grote droom van de Lebensraum verwezenlijken, tot meerdere glorie van het Duitse zuivere ras.

Zijn doel was het Oosten, tegen de gehate communisten, maar hiervoor zou hij eerst West-Europa op de knieën moeten dwingen.

Zowel de Geallieerden als Hitler waren ervan overtuigd dat een treffen tussen Brits-Franse en Duitse troepen onafwendbaar was geworden. Al vanaf 27 september 1939 had Hitler zijn generaals de opdracht gegeven een operatieplan voor een aanval in het Westen op te stellen.

Op 6 oktober 1939 deed Hitler voor de show nog een vredesaanbod aan Frankrijk en Groot-Brittannië waarop zij zeker niet konden ingaan.

Nadat de aanvalsdatum verscheidene keren was uitgesteld vanwege slechte weersomstandigheden zoals regen en mist (Hitler wilde al voor de eerste keer op 12 november 1939 de Lage landen en Frankrijk aanvalen), werd deze begin 1940 nogmaals uitgesteld (in totaal 18 keer uitgesteld). Ditmaal echter vanwege de dreiging van de geallieerden in Noord-Europa.

Engeland en Frankrijk hadden immers besloten om tot een offensieve strategie over te gaan in het noorden.

De Duitsers waren afhankelijk van Zweeds ijzererts. Dit erts werd 's zomers via de Oostzee aangevoerd, maar 's winters via de Noorse haven Narvik langs de kustwateren van Noorwegen, omdat de Oostzee dan dichtvroor. Engelse schepen legden zeemijnen rond Narvik, iets waardoor Hitler besloot tot een invasie van Noorwegen en Denemarken. Zo zou niet alleen de Oostzee voor de geallieerden gesloten worden, maar zouden de Duitsers ook alvast een perfecte positie hebben voor een noordelijke aanval op Engeland.

Operatie Weserübung

Operatie Weserübung was de Duitse aanval op Denemarken en Noorwegen die startte in de nacht van 8 op 9 april 1940 en eindigde met de capitulatie van Noorwegen op 9 juni 1940.

Om Noorwegen te veroveren moest het Duitse leger door Denemarken.

Strategisch gezien was dit land ook interessant wat betreft zijn ligging aan de Oostzee.

Beide landen waren absoluut niet voorbereid op een oorlog.

Operatie Weserübung begon in de vroege ochtend van 9 april 1940 met een gecombineerde aanval op Denemarken en Noorwegen.

Denemarken (Operatie Weserübung Süd)

Om kwart over vier 's ochtends waren er al diverse eenheden geland op de oostelijke eilanden van Denemarken. Duitse troepen gingen aan land bij Gedser (Faster), bij Nyborg (Fünen) en bij Korsoer (Zealand). Daarnaast landden er nog parachutisten om de Storestroemse brug en het daarbij gelegen fort Masnesoe in te nemen. Om tien minuten voor half vijf voer het Duitse schip 'Hansestadt Danzig' de haven van Copenhagen binnen met aan boord een bataljon Duitse troepen, deze troepen hadden weinig moeite om de stad in te nemen.

Op dezelfde tijd als de andere landingen (4u15 's ochtends) staken Duitse troepen de grens over op Jutland (het vaste land van Denemarken). Tevens landden er troepen aan de oevers van de Lillebelt (het water tussen Fünen en Jutland). Er werden ook parachutisten ingezet om het vliegveld bij Aalborg te bezetten.

Er was bijna geen Deense tegenstand. Vier uur na het begin van Operatie Weserübung Süd gaven de Denen zich over. De Deense regering capituleerde rond half zeven die ochtend.

De Deense burger werd die morgen wakker in een Duitse vazalstaat.

De Deense overzeese bezittingen Faeröer, IJsland en Groenland werden door de geallieerden bezet.

Noorwegen (Operatie Weserübung Nord)

De aanval op Noorwegen begon eveneens op 9 april 1940.

Het Noorse leger telde slechts 6 divisies die zeer verspreid over het land lagen. De marine en luchtmacht waren verouderd en waren geen partij.

Op 9 april voeren verschillende Duitse marine-eskaders naar de voornaamste Noorse havens, Narvik, Trondheim, Bergen, Egersund.

Dit hield een risico in omdat de Britse vloot in de buurt was en de Duitse aanvalsvloot in de rug zou kunnen aanvallen. Verrassing en snelheid waren cruciaal.

Het Zuiden van het land werd snel veroverd na de inname van de havens en de verovering van het vliegveld van Stavanger door parachutisten.

Bij Oslo liep het bijna mis. De Duitse marine werd in de Oslofjord fel beschoten vanop de oever.

De kruiser Blücher werd door kanonvuur en torpedo's tot zinken gebracht en de schepen trokken zich terug.

Enkele uren later werden het vliegveld van Oslo en daarna de stad zelf alsnog door luchtlandingstroepen bezet.

De regering en de troepen die naar het Noorden waren gevlucht kozen voor een verdediging van het ruwe Noorse terrein dat zij als de beste kenden.

Ondertussen waren de Duitsers op 11 april begonnen de verschillende bruggenhoofden aan het verbinden tot in Trondheim.

De Noren hadden daar hun weerstand opgebouwd door een guerrillatactiek toe te passen door voortdurende bliksemaanvallen op de Duitse troepen uit te voeren, wanneer zij door de lange valleien naar het noorden trokken.

Bij Narvik in het noorden, en Åndalsnes en Namsos in Centraal-Noorwegen, zetten de Britten, Fransen en Polen een expeditieleger aan land.

Na een aanvankelijk eerste succes in Narvik, waar de Duitse vloot door de Britse vernietigd werd en de Duitsers uit de stad verdreven werden, keerden de kansen en eind mei dienden de geallieerden hun troepen uit Narvik terug te trekken.

Zonder geallieerde hulp restte de Noren op 9 juni 1940 slechts de capitulatie na twee maanden verbeten verzet.

De Duitsers hadden nu het gehele land bezet maar wel een deel van hun vloot verloren en dienden permanent 400.00 manschappen in Noorwegen te stationeren voor de verdediging ervan.

Vervolgens startte op 10 mei "De slag om Frankrijk" toen de Duitsers, via Nederland en België, Frankrijk wilden op de knieën krijgen.

Voor België begon de 18-daagse veldtocht.

De BEF

Het Brits Expeditieleger - The British Expeditionary Force

De eerste manschappen van de BEF schepen in vanuit Southampton naar Frankrijk
in september 1939

De British Expeditionary Force (BEF) was de naam gegeven aan de Britse troepen die zich in Europa bevonden tijdens het begin van WOII.

Er werden 2 BEF gevormd en naar Frankrijk gestuurd, the First Expeditionary Force (tussen 2 september 1939 en 31 mei 1940) en de Second Expeditionary Force (tussen 6 juni en 25 juni).

Vanaf 4 september bevond de 1ste BEF zich op Frans grondgebied in de streek van Rijsel-Arras, er was één divisie (the 51st Highland Infantry Division) gestationeerd bij het Frans leger aan de Maginotlinie.

Deze BEF bestond op zijn maximum uit ongeveer 450.000 manschappen onder bevel van generaal Lord Gort, John Vereker.

Ze bestond uit 9 infanteriedivisies, een gepantserde brigade, twee lichte verkenningsbrigades vier brigades luchartillerie, veldartillerie, genie en steuneenheden.

Een tiende divisie werd nog na 10 mei toegevoegd (the 1st Armoured Division).

Deze eenheden waren ingedeeld in 3 Korpsen en the SAAR Force (the 51st Highland Infantry Division).

De Britten hadden eveneens luchtsteun naar het vasteland gestuurd. Ongeveer 440 toestellen waaronder 160 jagers en 160 bommenwerpers.

Het grootste deel was beroepsmilitair. Het leger beschikte over een uitstekend kader van officieren en onderofficieren en was voor zijn tijd misschien wel het best getrainde en uitgeruste ter wereld.

De 1ste BEF nam deel aan het Dijle-plan om de Duitse opmars in België een halt toe te roepen maar gezien de omstandigheden moesten de Britse troepen zich, samen met de bondgenoten, terugtrekken naar Duinkerken waar de BEF voor een groot deel werd geëvacueerd naar Engeland (Operatie Dynamo van 26 mei tot 4 juni). Ter ondersteuning waren nog Britse versterkingen geland in Boulogne

en Calais maar deze werden omsingeld en de beide havens worden op 25 en 26 mei veroverd tijdens de "Battle of Boulogne" en de "Siege of Calais".

Maar niet alle troepen waren geëvacueerd.

Een deel was samen met de Fransen ten Zuiden van de Somme afgesneden van de hoofdmacht vanaf 22/23 mei.

In dit gebied tussen Cherbourg, Nantes en Rouen bevonden zich eveneens de Britse opslagplaatsen, de werkplaatsen, de munitiedepots en de medisch steun.

Op 6 juni beslist het Brits kabinet om haar politieke goede wil te tonen, maar wetende dat het een verloren zaak zou zijn, een tweede BEF op te richten. General Gort blijft de commandant.

De Second Expeditionary Force zou bestaan uit de 51st (Highland) Infantry Division, de 1st Armoured Division, de 52nd (Lowland) Infantry Division, de 1st Canadian Infantry Division en de 3de Infantry Division.

Eenheden van de 52nd (Lowland) infanterie Division en de 1st Canadian Infantry Division werden vanuit Engeland overgebracht naar Frankrijk via Brest.

Het succes van het Duits offensief (Fall Rot) verplicht de Britten terug te trekken naar het westen, naar de kust.

De 2de BEF wordt samen met andere overgebleven Britse eenheden geëvacueerd via Le Havre in operatie Cycle (10-13 June) en via Cherbourg, Brest - Saint-Nazaire, Bordeaux, Bayonne in operatie Ariel (15-25 juni).

Uiteindelijk worden bij de evacuatie tijdens de operaties Dynamo, Cycle en Ariel 558.032 manschappen, waaronder 368.491 Britten geëvacueerd.

In de volledige campagne van de BEF in Frankrijk verliezen de Britten 66.426 manschappen waarvan 11.014 gesneuveld of overleden aan hun verwondingen, 14.074 gewonden en 41.338 man vermist of gevangengenomen.

Een groot aantal materieel was verloren gegaan waaronder 700 tanks en 65.000 voertuigen.

De Franse Defensie en het Frans leger

Defensiepolitiek

Na WO I was in Frankrijk ongeveer 28% van de mannelijke bevolking gesneuveld of invalide. In de jaren dertig was er nog steeds een groot tekort aan jonge mannen en dat is ook de reden dat de Franse doctrine van weleer om massaal op een front aan te vallen en blijven aanvallen niet meer mogelijk was. Offensieve operaties moesten daarom zo veel mogelijk vermeden worden.

Om infanteristen te sparen werd wel degelijk geïnvesteerd in voertuigen zoals vrachtwagens en tanks, maar altijd in functie van, en ondergeschikt aan de Infanterie.

De Franse verdediging was gebaseerd op "doorlopende front" waarbij men ervan uitging dat een lineaire verdedigingspositie, mits voldoende sterk bezet en voorzien van mobiele reserves, in beginsel niet meer te breken viel. Het doorlopend front zou ook versterkt worden met fortificaties zoals de Maginotlinie met als primair doel de artillerie hierin te kazerneren.

De Fransen beseften wel dat de grens met België moeilijk te verdedigen was, vandaar de inzet van het gros van het leger in het Noorden.

Het Frans leger

Manschappen

Ongeveer 12% van de bevolking was onder de wapens, 2.776.000 man in het veldleger en 2.224.000 man in de depots.

De leiding van de defensie

De dagelijkse leiding van de oorlog berustte bij het Comité de Guerre ; samengesteld uit de president van de republiek, de minister van defensie, de minister van de kolonies, de opperbevelhebber van het leger en de stafchefs.

De bevelvoering

De generaals waren oud-strijders van WOI en hun strategische en tactische inzichten waren niet geëvolueerd. Zoals in WOI zaten ze ver van het front en hielden grote diners in de hoofdkwartieren.

Jonge kolonels, zoals de Gaulle, die met nieuwe tactieken, zoals de inzet van het pantserwapen voor de dag kwamen werden weggewuifd.

De bevelvoering was log, iedereen wacht op een bevel, geen initiatief van de lagere echelons.

Van zodra er een contact was met de vijand en er weerstand werd ondervonden werd er gewacht op versterkingen, of op artillerie of op luchtsteun.

Veel tijd ging aldus verloren en de vijand had zich reeds elders veilig teruggetrokken of gereorganiseerd en vocht al in een ander theater.

De Landmacht

In totaal beschikte Frankrijk in mei 1940 over 129 divisies, waarvan 109 in Frankrijk.

Het gros van deze troepen in Frankrijk was gelegd van de Noordzee tot de Jura.

Daar stonden 82 divisies (2.240.000 man)

Hiervan waren er 33 actieve divisies, goed uitgerust

19 reservedivisie type A, onvolledig uitgerust

16 reservedivisies type B, bijna niet uitgerust

14 vestingdivisies, die eveneens slecht waren uitgerust.

Frankrijk had ongeveer 2.475 tanks van verschillende types.

Er waren 7.280 antitankkanonnen en de luchtdoelartillerie beschikte over ongeveer 1.600 stuks waarvan een deel nog uit WOI.

De Marine

De marine was goed georganiseerd en goed uitgerust.

Het moreel was zeer goed.

Ongeveer 240 schepen waaronder 1 vliegdekschip, 20 kruisers en 59 destroyers,

De Luchtmacht

De luchtmacht bestond uit 764 jagers, 143 bommenwerpers, 396 verkeningsvliegtuigen.

Daarbij nog een paar 100 toestellen voor opleiding of in depot.

Kwaliteit van het leger

De zwakte van het Frans leger lag niet in de middelen maar in de mentaliteit, zowel van de politiek, het opperbevel als de manschappen.

Een groot deel van de manschappen van de reservedivisies type B was boven de 35 jaar; het was hun tweede wereldoorlog in 20 jaar tijd.

Het moreel van de troepen

Het moreel van de troepen werd ondermijnd door communistische propaganda, tot op het moment dat Duitsland en Rusland in augustus 1939 het Molotov-Ribbentropact sloten.

De Franse communisten werden er zelf stil van.

De troepen zaten sinds oktober 1939 in hun verdedigingsstellingen te wachten en te niksen.

Er was weinig discipline en het moreel van de troepen was zeer laag.

In de kampementen werd er goed gezorgd voor eten en drinken, wel op een lager culinair niveau dan bij de generaals maar het eten was goed.

Daartegenover stond het moreel van de marine; deze was zeer goed en professioneel.

De Belgische defensiepolitiek - Het Belgisch leger

De Belgische defensiepolitiek

Vanaf 1929 begon men met de modernisering van de forten van Antwerpen, Luik en Namen.

Op 1 april 1932 werd begonnen aan de bouw van het Fort van Eben-Emael.

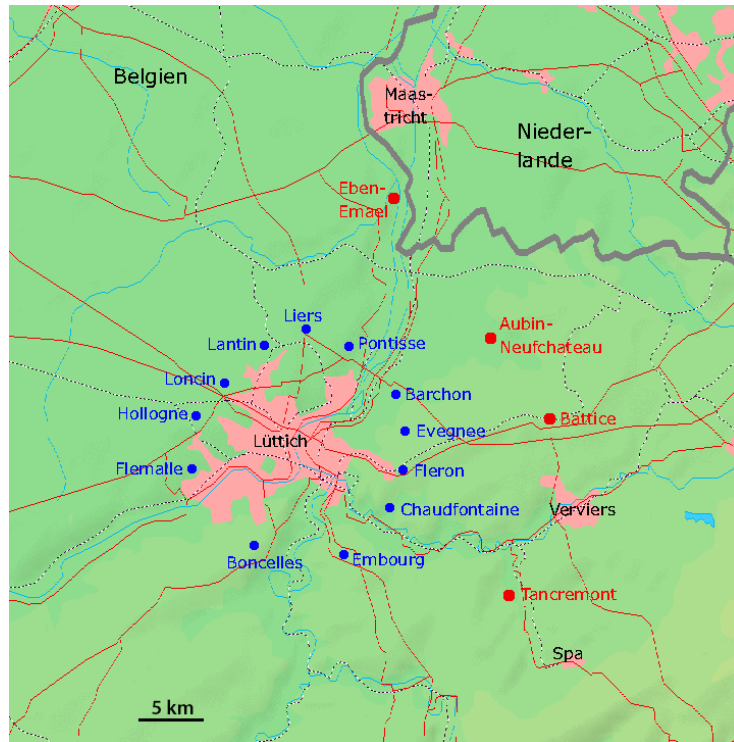
Vanaf 1931 begon in België een grote discussie over het te volgen defensiebeleid.

Enerzijds het plan om gans België vanaf de grenzen integraal te verdedigen en anderzijds de voorstanders om rond de drie fortengordels een verdediging uit te bouwen waarbij via het vertragend gevecht zou teruggeplooid worden naar een sterke stelling, nl. ten noorden van de Leie en de Schelde waar Gent een militair bolwerk zou worden.

Dit laatste gaf de gelegenheid om tijd te winnen zodat de geallieerden op tijd waren om hun posities in te nemen om België te hulp te komen.

Door tussenkomst van Koning Albert I kwam het volgend compromis uit de bus.

Geen modernisering van de forten rond Antwerpen, wel modernisering van de forten van Namen en Luik. Er werd beslist nog drie nieuwe forten ten oosten van Luik te bouwen: Aubin-Neufchateau, Battice, Tancremont.

Er werden kleine bunkers gebouwd aan de noord en oost grenzen.

In 1933 werd een elitekorps gecreëerd, het regiment Ardeense Jagers, die de Ardennen zouden verdedigen.

In 1934 werden eenheden grenswielrijders gevormd als verkenners voor de grenzen met Nederland en rond Luik.

In 1934 ging het parlement akkoord met een budget om de grenzen te versterken, een nieuw linieregiment op te richten (het 14de) en om 6 infanteriedivisies van tweede reserve te vormen.

Er werden ook een aantal bijkomende artillerie-eenheden gevormd.

Van zodra men zag dat Hitler zijn leger aan het vergroten was vanaf 1934 bekeek de generale staf wat het meest te vrezen was bij een eventuele Duitse aanval.

Het meest logische was een aanval via Nederlands-Limburg door België. Hiervoor zou het Albertkanaal (tussen Antwerpen en Luik) de grote verdedigingslijn worden.

Het was dus belangrijk dat de werken hier snel werden verdergezet. Juist voor de oorlog in 1939 was het Albertkanaal af.

De gebeurtenissen in nazi-Duitsland zorgden ervoor dat vanaf 1934 de Belgische staf en de Franse staf meer in overleg gingen.

Op 7 maart 1936 kwam er een einde aan het Verdrag van Locarno, toen Hitler ervoor koos het Rijnland te herbewapenen.

De buffer tussen Nederland, België, het Groot Hertogdom Luxemburg en Noord West Frankrijk viel weg.

Na de hermiliterisering van het Rijnland en niettegenstaande het Duitse gevaar streefde de Belgische politiek meer en meer in de richting van een onafhankelijkheidspolitiek waarbij het Frans-Belgisch militair akkoord werd opgegeven.

Een nieuw verdedigingsplan werd opgemaakt.

- Een dekkingsstelling langs de rivieren en kanalen dicht bij de grenzen van Antwerpen tot Arlon.
- Een weerstandstelling van Antwerpen tot de Franse grens langs het Albertkanaal en de forten van Antwerpen, van Luik en van Namen.
- Tot slot een verdedigingsstelling langs het kanaal Gent-Terneuzen, het bolwerk Gent en via de Schelde naar de Franse grens.

In het kader van de onafhankelijkheidsgedachte vroeg Koning Leopold III ook een verdedigingslinie tegen een vijand uit het zuiden. Deze linie werd voltooid begin 1939.

Zelfs Hitler aanvaardde de Belgische onafhankelijkheidspolitiek op 30 januari 1937 waardoor Frankrijk en Groot-Brittannië zedelijk verplicht werden dit ook te aanvaarden met dien verstande dat ze in geval van agressie zouden tussenkomen. Duitsland stelde zich ook garant wat verklaart dat Hitler op 10 mei België binnenviel om ons zagezegd te behoeden tegen een Franse aanval.

In maart 1938 annexeerde het Duitse Rijk Oostenrijk (Anschluss).

Onder het mom alle Duitsers onder te brengen in het grote Duitse Rijk eiste Hitler het Sudetenland op dat tot Tsjecho-Slowakije behoorde. Op 30 september 1938 kreeg Hitler zijn zin en alle andere volkeren uit die gebieden moesten de streek verlaten.

Op 27 september 1938 werd in België de versterkte vredesvoet afgekondigd.

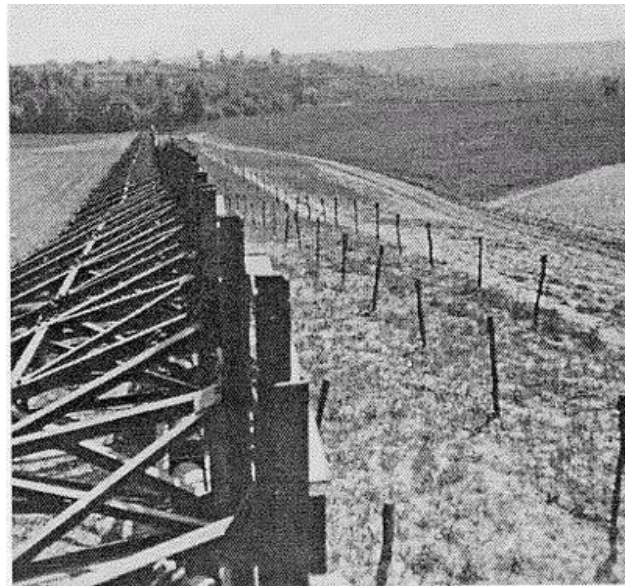
Op de avond van 28 september hadden bijna al de opgeroepen hun kazerne vervoegd maar reeds op 2 oktober mochten de reservisten terug naar huis.

De organisatie van de wederoproeping was een fiasco.

In maart 1939 annexeerde Hitler echter de rest van Tsjecho-Slowakije. De Belgische staf en de Franse staf herstelden hun contacten. Bij een inval zouden de Fransen nu niet verder willen komen dan de bron van de Dijle. Zij zouden een gebied innemen ten Westen van de Maas tussen Waver- Gembloux - Namur en de westelijke oever van de Maas tot aan de Franse grens. Dit werd "het Dijle plan" genoemd. De Britten zouden tussen de Belgen en de Fransen komen tussen Leuven en Waver.

Er werd werk gemaakt van de KW-linie (Koningshooikt - Waver), een uitgebouwde verdediging van Antwerpen tot Namen, die toeliet het centrum van het land te verdedigen na een mogelijke terugtocht van het Albertkanaal en de Maas.

Bunkers, prikkeldraadversperringen en anti-tankstellingen werden geconstrueerd en Cointet elementen, of ook Belgische poorten genoemd, werden geplaatst.

“Panzersperre” Dijk met Cointet-elementen

Na de inval in Polen op 1 september 1939 werd het leger gemobiliseerd, nu volgens een uitgewerkt plan in 5 fasen.

Op 3 september nam de Koning het opperbevel van het leger op zich.

De troepen werden opgesteld tegenover Duitsland maar om de onafhankelijkheidspolitiek te beklemtonen werden ook troepen in het zuiden opgesteld, zogezegd tegen Frankrijk.

Verdedigingsplan mei 1940

Het plan bestond erin dat het Belgische leger zich stapsgewijs zou terugtrekken naar het centrale gedeelte van het land, terwijl de Britten en Fransen België vanuit het westen zouden oprukken om de Belgen te hulp te komen.

Elke stelling had zijn doelstelling:

- De Alarmstelling: Deze stelling liep langs de grens doorheen de provincies Antwerpen, Limburg, Luik en Luxemburg en bestond uit een reeks alarmposten en observatieposten. Hier werden lichte troepen opgesteld om de vijand in het oog te houden en bij een inval vernielingswerken uit te voeren in het grensgebied om de vijand maximaal te vertragen. De Grenswielrijders waren hier actief.
- De Vooruitgeschoven Stelling: tussen de Alarmstelling en de Dekkingsstelling. Bunkerlinies en steunpunten werden aangelegd om de vijand af te remmen, terwijl de rest van het leger zijn hoofdposities zou innemen. Deze linie liep in het noorden van het land ongeveer over het Verbindingskanaal Maas-Schelde. In dit gebied zouden wegen, bruggen, tunnels, viaducten, spoorwegen en telefooncentrales worden vernield om het de Duitsers lastig te maken.

De 18de Infanteriedivisie, de Groepering Ninitte van het Cavaleriekorps, elementen van het Iste Legerkorps, IIIde Legerkorps en de Ardeense Jagers waren de voornaamste formaties die deze taak moesten vervullen.

- Dekkingsstelling: Deze stelling werd bemand door 14 divisies; meer dan de helft van het Belgische leger. De stelling liep langs het Albertkanaal en de Maas van Antwerpen via Luik tot Namen. Langs het Albertkanaal stond om de 600 meter een bunker met twee mitrailleurs. Alle bruggen werden ondermijnd met springladingen, velden werden onder water gezet en tankversperringen opgebouwd. De Versterkte Posities van Luik en Namen maakten deel uit van deze stelling.
 - Weerstandstelling: dit was de KW-linie van Antwerpen tot Namen. Hier zou de vijand tot staan worden gebracht. Het Dijle plan was hier van toepassing.
- Het gedeelte tot in Leuven zou aan de Belgen toebehoren, de Britten zouden tussen Leuven en Waver staan en de Fransen van Waver naar Namen en dan via de Maas naar de Franse grens.
- Nationaal Bolwerk: Als uiterste verdedigingslinie zou de Schelde gebruikt worden tot het zuiden van Gent en dan via Deinze naar Roeselare en tot Nieuwpoort, met de versterkte Positie Antwerpen en het Bruggenhoofd Gent als scharnierpunt.

Het Belgisch leger

Manschappen

In totaal telde het Belgische leger na mobilisatie 610.000 manschappen of ongeveer 8% van de Belgische bevolking. Hiervan bevond zich 100.000 man in de opleidingscentra.

Het officierenkader bestond uit bijna 4.929 officieren in actieve dienst en 16.614 reserveofficieren. De beroepsofficieren waren technisch goed geschoold, maar de psychologische en sociale vorming lieten soms te wensen over.

Het onderofficiierenkader bestond uit 12.000 beroepsonderofficieren en 46.000 reserveonderofficieren.

De troep bestond naast 10.000 beroepssoldaten uit dienstplichtigen van de militieklassen van 1926 tot 1939. Een klasse bestond uit ongeveer 47.000 man.

Bevelvoering

Koning Leopold III met generaal Denis

De opperbevelhebber van het leger was Koning Leopold III. De Koning werd bijgestaan door een persoonlijke raadgever, generaal Raoul Van Overstraeten.

De generale staf werd bevolen door de stafchef, generaal Oscar Michiels. Hij was de uitvoerder die richtlijnen kreeg van de opperbevelhebber via de koninklijke raadgever.

Daarnaast was er eveneens de minister van Defensie, generaal Henri Denis. Hij hield zich bezig met de financiële, politieke en dagdagelijkse aspecten van landsverdediging.

Gevechtseenheden

Bij de mobilisatie bestond het veldleger uit 8 legerkorpsen die elk een aantal divisies onder zich hadden:

- In totaal beschikte België over 22 divisies (elke divisie bestond uit ongeveer 17.000 manschappen)
- 18 infanteriedivisies waarvan 6 actieve divisies, 6 divisies van de eerste reserve en 6 divisies van de tweede reserve.
- 2 divisies Ardeense Jagers (waarvan 1 volledig gemotoriseerd)
- 2 cavaleriedivisies
- 2 regimenten en een bataljon grenswielrijders

- 2 regimenten vervoerde Rijkswacht
- 2 regimenten vestingleger (Luik en Namen)
- 1 regiment vestinginfanterie

Steuneenheden

De vuursteuneenheden bestonden uit:

- 1 divisie zware artillerie van het veldleger
- 2 regimenten DTCA (Défense terrestre contre aéronefs). Deze werden verspreid over alle divisies
- het wapen van de genie en de transmissie met 22 bataljons
- het vliegwezen als onderdeel van het landleger. Het telde 1 regiment jachtvliegtuigen en 2 regimenten verkenningsvliegtuigen, in totaal 184 vliegtuigen waarvan 69 relatief recente
- medische steuneenheden
- diensten transport, bevoorrading

Logistiek

- de logistiek van het Belgische leger werd verzekerd door de Services de l'Arrière, (Diensten van het Achtergebied) die instonden voor de bevoorrading vanuit de Basis van het Leger naar de eenheden en installaties op het terrein. Voor het transport gebruikte men treinen, binnen-schepen, autobussen en vrachtwagens. Voor hun inwendig transport waren de meeste divisies aangewezen op paard en kar
- de wapenindustrie lag rond Luik, dus een gemakkelijk doelwit
- er was wel een munitiefabriek gelegen in Brugge
- de munitiedepots bevonden zich in Houthulst, Zedelgem en Eeklo
- de petroleumvoorraden bevonden zich voor 80% in Antwerpen
- de rest was gelegen aan het kanaal Gent-Terneuzen
- de verscheidenheid van wapens stelde een probleem qua herbevoorrading

Bewapening en uitrusting

- de actieve infanteriedivisies en die van eerste reserve waren uitgerust met het Mausergeweer model 1935. Per divisie waren er 324 machinegeweren Browning en 144 mitrailleurs Maxim, 36 mortieren 76 mm, 60 antitankkanonnen 47 mm, waarvan 12 op een gepantserd rupsonderstel (T13), en 48 kanonnen (75 mm en 105 mm houwitsers) getrokken door paarden.
- de infanteriedivisies tweede reserve beschikten over het versleten geweer Mauser model 1889 en beschikten voor de rest over bijna geen uitrusting.
- de Ardeense Jagers beschikten over één volledig gemotoriseerde divisie die uitgerust was met 15 T15's en gemotoriseerde artillerie.
- de twee cavaleriedivisies waren volledig mobiel, deels gemotoriseerd en gepantserd, met motorfietsen en sidecars, fietsen, kanonnen van 75 mm getrokken door alle-terreintractoren, tanks van 6 ton met een mitrailleur 13,2 mm in de koepel, acht tanks van 14,5 ton voorzien met een kanon 47 mm.
- De divisie zware artillerie van het veldleger beschikte over kanonnen en houwitsers 150 tot 380 mm o.a. op treinwagons)
- De DTCA beschikte over kanonnen 94 en 75 mm Vickers, en 40 mm Bofors en projectoren.

De kwaliteit van het leger

De beroepsofficieren en -onderofficieren waren bekwaam, de reserveofficieren en -onderofficieren onvoldoende opgeleid, de soldaten fysiek zwak en weinig tuchtvol, de staven uitstekend. De cavalerie en de Ardeense Jagers werden beschouwd als goed getraind en gevechtsklaar.

De eenheden van tweede reserve stelden niet veel voor.

Het moreel van de troepen

Sinds de inval in Polen op 1 september 1939 was het leger gemobiliseerd.

Na het groot alarm van 11-12 november 1939 van een nakende aanval begon het leger zich voor te bereiden op een lange periode van onzekerheid en wachten.

De soldaten werden in de dorpen aan de frontlijnen ingekwartierd en meer en meer barakken werden gebouwd in de naaste buurt van de stellingen.

Het lange wachten eiste zijn tol.

Er braken ongeregelheden en zelfs oproer uit, de soldaten vertrokken zonder vergunning om thuis te gaan slapen, de tucht in sommige eenheden (vooral van de tweede reserve) was erbarmelijk.

Valse verlofbrieven werden gebruikt om terug naar huis te keren om daar te werken zoals voorheen.

Dronken en ongedisciplineerde soldaten kwamen in het straatbeeld.

Als reactie op deze chaos kregen de soldaten vijf dagen verlof per maand.

Weldra werden onder druk van de politiek soldaten terug naar huis gestuurd zogezegd om beroepsredenen.

50.000 man kon zo ontkomen aan zijn militaire taak.

Vrijstellingen leidden tot desorganisatie en ongelijkheid.

Degene die naar huis mocht voor zijn beroep verdiende een goed inkomen.

De soldaat in zijn stelling kreeg in 1939, 30 centiem per dag, later 1 frank, juist genoeg voor één glas bier.

De echtgenotes en de kinderen van deze brave soldaat werden ook in de kou gelaten.

De Krachtverhoudingen aan het westelijk front 9 mei 1940

Manschappen “boots on the ground” in de frontlinie

Er waren zo'n 2,2 miljoen Fransen en nog eens 450.000 Britten van de British Expeditionary Force (BEF) in de gevechtszone.

Er waren ongeveer 600.000 Belgen en Nederlanders samen aan het front.

Op de vooravond van 10 mei stonden aan de grenzen van de Lage Landen de legers van Frankrijk, Nederland, België en de BEF samen met ongeveer 135 divisies waarvan 85 in eerste lijn.

Samen ongeveer 2.900.000 manschappen.

De Wehrmacht beschikte over ongeveer 137 divisies, waarvan 68 in eerste lijn, met een totaal van 2.750.000 man.

32 Duitse divisies waren elite in tactisch en operationeel opzicht.

Bij de Fransen, de Belgen en de Britten waren er goed opgeleide eenheden. De eenheden van eerste en tweede reserve waren veel minder opgeleid. De reserves bestonden dikwijls uit eenheden met oudere soldaten die nog hadden meegevochten in WOI.

De beste Franse infanterie-eenheden waren de achttien Divisions Coloniales, Africains, Nord-Africains en Marocains met "Senegalese" en Noord-Afrikaanse vrijwilligers.

De Britten hadden een beroepsleger, met goed opgeleide en getrainde manschappen.

De Nederlanders hadden geen enkele divisie die klaar was voor de strijd.

Zij waren in feite niet getraind en slecht uitgerust.

Moreel van de troepen

Bij de geallieerden

De vooroorlogse politiek van de geallieerden was er één van twijfelen, discussie en altijd in het defensief. Het zou allemaal wel zo geen vaart lopen.

Dit gedrag reflecteerde uiteraard op de bevolking en op zij die werden opgeroepen.

De soldaat ging tegen zijn zin naar de oorlog.

Het verdedigen van het land was één zaak, maar er voor sneuvelen was een andere.

Behalve enkele goed opgeleide en gemotiveerde eenheden was het gros van de troepen niet uit op een heroïsch gevecht.

Het Britse leger was een beroepsleger en hanteerde wel andere normen.

De Duitse soldaat

De Duitse soldaat was wel degelijk overtuigd van zijn zaak.

De Duitsers waren vol vuur en gemotiveerd vooral bij de elitekorpsen.

Ze waren team players, kameraadschap stond hoog in het vaandel.

De campagnes in Polen, Denemarken en Noorwegen had de Duitse soldaat gesterkt in de redenering dat ze de beste waren.

De SS-divisies waren fanatiek: alles voor hun Führer.

Bevelvoering

De verschillende geallieerde naties werkten onafhankelijk van elkaar en het ontbrak dus aan coherentie.

Bij de Fransen

De generaals zaten nog steeds op hun mooi paard met de sabel in de hand, voorwaarts.

De bevelvoering was log, iedereen wacht op een bevel, geen initiatief van de lagere echelons.

Bij de Engelsen

Zeer efficiënt en realistisch.

Bij de Belgen

Een beetje op zijn Frans maar toch dicht bij de manschappen vooral bij de lagere officierenkaders.

Bij de Duitsers

De Wehrmacht was goed georganiseerd onder één commando.

Realistisch onderscheid tussen de strategie en de tactiek.

Initiatieven tot op het niveau compagnie werden aangemoedigd.

Flexibele uitvoering, aanvallen als het kon, soms terugtrekken, analyseren, reorganiseren en dan terug in de aanval.

Infanterie

Duitse infanterie

Omdat tanks verboden waren door het verdrag van Versailles werden er zeer hoge eisen gesteld aan de infanterie. De infanterie was goed getraind en kon zelfstandig functioneren zonder steun van zware artillerie of pantsers. De eenheden waren zeer flexibel door hun mobiliteit.

Vrachtwagens werden daarom zo veel mogelijk direct aan de infanteriedivisies toegewezen. Volledig gemotoriseerde divisies waren er maar weinig, maar eigenlijk was iedere Duitse infanteriedivisie met zo'n 350-550 vrachtwagens semi-gemotoriseerd. Deze eigenschap gaf ze in het direct gevecht een superieure slagkracht.

Frans - Belgisch - Nederlandse infanterie

Het gehele concept was gebaseerd op verdedigen en terugtrekken en hopen op een bepaalde lijn het front te consolideren. Er zijn een aantal tegenaanvallen uitgevoerd maar niet echt met overtuiging en met voldoende slagkracht.

De Britten

Daar waar de Duitse infanterist kon worden beschouwd als de beste ter wereld mag gezegd worden dat de Britten de beste uitgeruste strijdmacht ter wereld hadden met uitstekende infanteristen, bestaande uit beroepsmilitairen, en volledig gemotoriseerd.

Materieel

In werkelijkheid waren het Franse en Duitse leger ongeveer even goed bewapend.

Het Belgische leger was redelijk goed uitgerust, er waren weinig pantservoertuigen en er bestond een achterstand in de modernisering van de luchtmacht.

Grote uitzondering was Nederland.

Daar konden door geringe materieelaankopen de helft van het leger niet in divisies opgesteld worden omdat de artillerie daartoe simpelweg ontbrak.

Op het laagste niveau waren de eenheden onvoldoende met machinegeweren en mortieren uitgerust. Er waren geen tanks.

Anderzijds was er het Brits leger waar alle eenheden goed waren bewapend, uitgerust en gemotoriseerd.

Tanks

In mei 1940 ging de Duitse inval in de Lage Landen van start met ongeveer 2.500 Duitse tanks, waaronder veel buitgemaakte Tsjechische Skoda tanks en lichte verkenningstanks. De Fransen hadden er ongeveer 3.000 en samen met de andere geallieerden kwam men aan 4.200 tanks. De Fransen hadden nog 1.590 sterk verouderde tanks uit de Eerste Wereldoorlog maar ze hadden ook goed gepantserde maar trage lichte infanterietanks zoals de Renault R35 of FCM 36.

De Duitsers hadden relatief veel, zo'n 1.000, goedkope pantserwagens die werden gebruikt voor de verkenning.

Van de overige typen bestond het merendeel aan beide kanten uit lichte tanks. Bij de Duitsers waren dat licht gepantserde snelle voertuigen zoals de Panzerkampfwagen I en II die samen met een kleine kern aan zwaardere tanks (Panzerkampfwagen III en IV) geconcentreerd waren in tien pantserdivisies.

Bij de Fransen werd dit soort pantser ingezet door de cavalerie. Zij beschikte over ongeveer 400 middelzware tanks van Franse makelij (SOMUA S35), evenveel als de Duitsers.

Het grote verschil zat hem in de inzet van pantserdivisies.

De Duitsers hadden driemaal zoveel pantsereenheden op divisieniveau, iets wat hun een beslissend voordeel zou verschaffen als men erin zou slagen het Franse front te breken.

Antitankwapens

Verschillende Franse divisies waren uitgerust met het uitstekende 47mm-antitankkanon, de meeste echter nog met het 25mm-kanon. Dit lichtere kanon was echter sterk genoeg om alle Duitse tanks op een normale gevechtsafstand te vernietigen en had een doorslagvermogen dat gelijk was aan dat van het Duitse standaard 37mm-PAK, dat zelf echter te licht was om het pantser van de meeste Franse tanks te doorslaan, die gemiddeld zwaarder gepantserd waren.

De Duitse tanks vermeden de gebieden met een hoge concentratie aan antitankwapens, zodat de kwaliteiten daarvan niet doorslaggevend waren voor het verloop van de strijd.

De Franse infanterie gebruikte als draagbaar antitankwapen het antitankgeweer dat maar een zeer beperkt effect op pantservoertuigen had.

Vanaf 1942 gebruikte de Duitse infanterie de Panzerfaust, die met haar holle lading elke bepantsering van tanks kon doorboren.

Artillerie

Ook op het gebied van de artillerie was er een duidelijk kwantitatief geallieerd overwicht. De Fransen hadden zo'n 10.700 stukken geschut, de Belgen 1.338, de Britten 1.280 en de Nederlanders 656.

De Duitsers bezaten maar 7.378 stuks maar de Duitse stukken waren moderner en gemiddeld van een groter kaliber: ze gebruikten 105 mm houwitser als standaardkanon, terwijl de Fransen nog voornamelijk met het 75 mm veldkanon waren uitgerust nog daterend uit WOI.

Daar waar bij de Duitsers en de Fransen de artillerie nog meestal werd getrokken door paarden werd ze bij de Britten getrokken door voertuigen.

Veel Franse kanonnen bevonden zich in vaste opstellingen in de fortificaties.

Aan het front was de verhouding artillerie 6 voor de Fransen en 5 voor de Duitsers.

Een grote zwakte van het Duitse leger bestond in de lage munitievoorraden. Een intensieve campagne mocht maar zo'n zes weken duren want dan was de voorraad obussen op.

Vliegtuigen

Ook op gebied van vliegtuigen hadden de geallieerden een overwicht, een sterkte van zo'n 4.500 vliegtuigen tegenover 3.500 bij de Luftwaffe.

Maar de onmiddellijk inzetbare vliegtuigen bedroeg aan Duitse kant ruim 2.500 toestellen, aan geallieerde zijde nog geen 1.500.

Het probleem bij de geallieerden lag niet bij het aantal vliegtuigen maar bij de beschikbaarheid ervan en de opleiding van de piloten.

Onder Hermann Göring had de Luftwaffe ongeveer één miljoen mensen in dienst en het wapen stond hoog aangeschreven.

De Duitse piloten waren bij de beste ter wereld. Ook de kwaliteit van de Duitse vliegtuigen was relatief beter dan die van de Franse.

Het standaard Franse jachtvliegtuig, de Morane-Saulnier MS 406 moest in mei 1940 zijn meerdere erkennen in zijn Duitse tegenhanger, de Messerschmitt Bf 109.

De Franse luchtmacht besloot vooral te proberen zelf te overleven door de eigen vliegvelden te beschermen ten koste van de bescherming van de Franse grondtroepen tegen de continue aanvallen van de Duitse middelzware bommenwerpers en duikbommenwerpers.

Deze aanvallen veroorzaakten totale paniek bij de Fransen aan het front en hielpen om de weg vrij te maken voor de pantser.

Kans op slagen

Om succes te hebben bij een offensief is de basisregel dat de aanvaller een drievoudige overmacht nodig heeft.

Op 10 mei waren het de geallieerden die een overwicht hadden aan infanterie, artillerie en pantser.

Een groot deel van het front werd bijkomend beschermd door fortengordels.

De Wehrmacht zou een pure uitputtingsslag nooit aankunnen en dit zou uiteindelijk op een totale nederlaag uitlopen.

De enige manier om te winnen diende dus te liggen bij een superieure strategie waarbij de middelen optimaal werden gebruikt en gecombineerd.

Dit, ondersteund met het tactisch inzicht van de bevelhebbers op het terrein en snelheid van het maneuver, zou uiteindelijk tot het succes leiden.

De Blitzkrieg was hier de oplossing met de inzet van pantsergroepen, elite infanteriedivisies en de tactische bommenwerpers als vliegende artillerie.

Opstelling en slagorde van de legers op de ochtend van 10 mei aan de grenzen

Opstelling

Slagorde 10 mei aan de grens met Duitsland **(van Noord naar Zuid)**

Nederlandse troepen

Bevelhebber Generaal Winkelman

I^{ste} Legerkorps

-1ste Infanteriedivisie

-3de Infanteriedivisie

II^{ste} Legerkorps

-2de Infanteriedivisie

-4de Infanteriedivisie

III^{ste} Legerkorps

-5de Infanteriedivisie

-6de Infanteriedivisie

IV^{ste} Legerkorps

-7ste Infanteriedivisie

-8ste Infanteriedivisie

Lichte Divisie

Geen pantsertroepen

Belgische troepen

Bevelhebber Koning Leopold III

I^{ste} Legerkorps

-4de Infanteriedivisie

-7de Infanteriedivisie

II^{ste} Legerkorps

-6de Infanteriedivisie

-9de Infanteriedivisie

III^{ste} Legerkorps

-2de Infanteriedivisie

-3de Infanteriedivisie

IV^{ste} Legerkorps

-12de Infanteriedivisie

-15de Infanteriedivisie

-18de Infanteriedivisie

V^{ste} Legerkorps

-13de Infanteriedivisie

-17de Infanteriedivisie

VI^{ste} Legerkorps

- 5de Infanteriedivisie
- 10de Infanteriedivisie

VII^{ste} Legerkorps

- 2de Divisie Ardeense Jagers
- 8ste Infanteriedivisie

CavalerieKorps

- 1ste Infanteriedivisie
- 14de Infanteriedivisie
- 2de Cavaleriedivisie
- Eskadron Pantserwagens
- Groepering Ninitte (Battlegroep op niveau divisie)

Op de alarmstellingstelling en op de vooruitgeschoven stelling Noord - Limburg

Groepering Keyvaert

- 1ste Divisie Ardeense Jagers
- 1ste Cavaleriedivisie

Reserve

- 11de Infanteriedivisie
- 16de Infanteriedivisie

GH Luxemburgse troepen

425 leden van een vrijwilligerskorps en 246 politieagenten.

Duitse troepen

Legergroep B (Heeresgruppe B)

Bevelhebber Generaal von Bock

18de Leger

Generaal von Küchler

Organiek aan het leger

-SS "Verfügungstruppe" Divisie

-9de Panzer Divisie

-208ste Infanteriedivisie

-225ste Infanteriedivisie

X Army Legerkorps

-SS "Adolf Hitler" Regiment

-227ste Infanteriedivisie

-207ste Infanteriedivisie

-1ste Cavalerie divisie

XXVI Legerkorps

-256ste Infanteriedivisie

-254ste Infanteriedivisie

-SS "Der Führer" Regiment

2 luchtlandingsdivisies die onder de tactische controle van de Luftwaffe stonden.

Deze worden ingezet voor de aanval op de steden Den Haag en Rotterdam.

6de Leger

Generaal von Reichenau

IV Legerkorps

- 7de Infanteriedivisie
- 18de Infanteriedivisie
- 35ste Infanteriedivisie
- 61ste Infanteriedivisie

IX legerkorps

- 30ste Infanteriedivisie
- 56ste Infanteriedivisie
- 216de Infanteriedivisie

XI Legerkorps

- 14de Infanteriedivisie
- 19de Infanteriedivisie
- 31ste Infanteriedivisie

XXVII Legerkorps

- 253ste Infanteriedivisie
- 269ste Infanteriedivisie

XVI Pantzer Corps

- 3de Pantzerdivisie
- 4de Pantzerdivisie
- 20ste gemotoriseerde divisie

Reserve legergroep B

I Legerkorps

-1ste Infanteriedivisie

-11de Infanteriedivisie

-223ste Infanteriedivisie

2de Luftflotte

Generaal Kesselring

Legergroep A (Heeresgruppe A)

Bevelhebber Generaal von Rundstedt

4de Leger

Generaal von Kluge

II Legerkorps

- 12de Infanteriedivisie
- 32ste Infanteriedivisie
- 263ste Infanteriedivisie

V Legerkorps

- 251ste Infanteriedivisie

VIII Legerkorps

- 36ste Infanteriedivisie
- 68ste Infanteriedivisie

XV Legerkorps

- 5de Pantserdivisie
- 7de Pantserdivisie (Generaal Rommel)
- 62ste Infanteriedivisie

Reserve 4de Leger

- 211de Infanteriedivisie

Pantsergroep "von Kleist"

Generaal von Kleist

XIV Legerkorps (generaal Wittersheim)

- 13de Gemotoriseerde Infanterie Divisie
- 29ste Gemotoriseerde Infanterie Divisie

XIX Legerkorps (generaal Guderian)

- 1ste Pantserdivisie
- 2de Pantserdivisie
- 10de Pantserdivisie
- Infanterie-Regiment Großdeutschland - Gemotoriseerd

XXXXI Legerkorps (generaal Reinhardt)

- 6de Pantserdivisie
- 8ste Pantserdivisie
- 2de Infanterie Divisie - Gemotoriseerd

12de Leger

Generaal List

III Legerkorps

-3de Infanteriedivisie

-23ste Infanteriedivisie

VI Legerkorps

-16de Infanteriedivisie

-24ste Infanteriedivisie

XVIII Legerkorps

-5de Infanteriedivisie

-21ste Infanteriedivisie

-25ste Infanteriedivisie

-1ste Infanteriedivisie

16de Leger

Generaal Busch

VII Legerkorps

-36ste Infanteriedivisie

-68ste Infanteriedivisie

XIII Legerkorps

-15de Infanteriedivisie

-17de Infanteriedivisie

XXIII Legerkorps

-34ste Infanteriedivisie

-58ste Infanteriedivisie

-76ste Infanteriedivisie

Reserve legergroep A

Legerkorps XXXX

-6de Infanteriedivisie

-9de Infanteriedivisie

-33ste Infanteriedivisie

3de Luftflotte

Generaal Sperrle

Het Duitse 2de leger en 9de leger

Het 2de leger en het 9de leger behoren niet in eerste aanleg tot legergroep A of B maar zullen deelnemen aan de strijd tijdens de opmars naar de monding van de Somme en de kanaalhavens.

Zij zullen zich opstellen op de Aisne, de kanalen en de Somme.

Slagorde 10 mei aan de Belgische zuidgrens
(van links naar rechts, van het Kanaal tot aan de
Maginotlinie)

Alle Franse legers staan onder het bevel van Legergroep 1

(1er Groupe d'Armées - GA1)

Generaal Billotte

Het Britse Expeditie Korps staat niet onder rechtsreeks bevel van de Fransen maar aanvaardt de beslissingen die worden genomen door Generaal Billotte.

Legergroep 2 (2ème groupe d'armée -GA2) bevindt zich achter de Maginotlinie onder het bevel van Général Prételat en komt niet rechtstreeks tussen in België, wel in GH Luxemburg.

7de Leger (7e Armée française)

Generaal Giraud

Organiek aan het leger

- 1re Division Légère Mécanique (1re DLM)
- Groupement DE BEAUCHESNE (verschillende verkenningseenheden)
- 4e Division d'Infanterie (4e DI)
- 21e Division d'Infanterie (21e DI)
- 60e Division d'Infanterie (60e DI)
- Groupe de Bataillons de Chars 510 (GBC 510)

-9e Bat de Chars de Combat (9e BCC) 45 R-35

-22e Bat de Chars de Combat (35e BCC) 45 R-35

Ier Corps d'Armée (motorisé) (Ier CA)

-25e Division d'Infanterie Motorisée (25e DIM)

XVIe Corps d'Armée (XVIe CA)

-9e Division d'Infanterie Motorisée (9e DIM)

First British Expeditionary Forces (BEF)

Generaal Lord Gort, John Vereker

Organiek aan het leger

-1st Light Armoured Reconnaissance Brigade

-2nd Light Armoured Reconnaissance Brigade

-1st Army Tank Brigade

-5th Infantry Division

I Corps

-1st Infantry Division

-2nd Infantry Division

-48th (South Midland) Infantry Division

II Corps

-3rd Infantry Division

-4th Infantry Division

-50th (Northumbrian) Motor Infantry Division

III Corps

-42nd (East Lancashire) Infantry Division

-44th (Home Counties) Infantry Division

Saar Force (aan de Maginot Linie)

-51st (Highland) Infantry Division

Divisie op het vasteland vanaf 10 mei 1940

-1st Armoured Division

1ste Leger (1e Armée française)

Generaal Blanchard

Organiek aan het leger

- 1re Division Cuirassée de Réserve (1re DCR)
- Groupe de Bataillons de Chars 515 (GBC 515)
 - 13e Bat de Chars de Combat (13e BCC) 45 H-35
 - 35e Bat de Chars de Combat (35e BCC) 45 R-35

Reserve

- 32e division d'infanterie

Corps de Cavalerie (CC)

- 2e Division Légère Mécanique (2e DLM)
- 3e Division Légère Mécanique (3e DLM)

IIIe Corps d'Armée

- 1re Division d'Infanterie Motorisée (1re DIM)
- 2e Division d'infanterie nord-africaine

IVe Corps d'Armée

- 15e Division d'Infanterie Motorisée (15e DIM)
- 1re division d'infanterie marocaine

Ve Corps d'Armée (motorisé)

- Groupe de Bataillons de Chars 519 (GBC 519)
 - 38e Bat de Chars de Combat (38e BCC) 45 H-35
 - 39e Bat de Chars de Combat (39e BCC) 45 R-35

- 12e division d'infanterie motorisée
- 5e division d'infanterie nord-africaine
- 101e division d'infanterie de forteresse

9de Leger (9e Armée française)

Generaal Corap

Organiek aan het leger

- 1re Division Légère de Cavalerie (1re DLC)
- 4e Division Légère de Cavalerie (4e DLC)
- 3e Brigade de Spahis – Noord Afrikaanse Cavalerie (3e BS)
- Groupe de Bataillons de Chars 518 (GBC 518)
 - 6e Bat de Chars de Combat (6e BCC) 45 R-35
 - 32e Bat de Chars de Combat (32e BCC) 45 R-35
 - 33e Bat de Chars de Combat (33e BCC) 63 FT-17

Reserve

- 53e division d'infanterie
- 4e division d'infanterie nord-africaine

Ile Corps d'Armée (motorisé)

- 5e division d'infanterie motorisée

XIe Corps d'Armée

- 22e division d'infanterie
- 18e division d'infanterie

LXIe Corps d'Armée de Forteresse

- 61e Division d'Infanterie (61e DI)
- 102e division d'infanterie de forteresse

2de Leger (2e Armée française)

Generaal Huntziger

Organiek aan het leger

- 2e Division Légère de Cavalerie (2e DLC)
- 5e Division Légère de Cavalerie (5e DLC)
- 1re Brigade de Cavalerie (1re BC)
- Groupe de Bataillons de Chars 503 (GBC 503)
 - 3e Bat de Chars de Combat (3e BCC) 45 R-35
 - 4e Bat de Chars de Combat (4e BCC) 45 FCM-36
 - 7e Bat de Chars de Combat (7e BCC) 45 FCM-36

Reserve

- 71e Division d'infanterie
- 3e Division d'infanterie motorisée
- 6e Division d'infanterie

Xe Corps d'Armée

- 3e Division d'infanterie nord-africaine
- 55e Division d'infanterie

XVIIIe Corps d'Armée

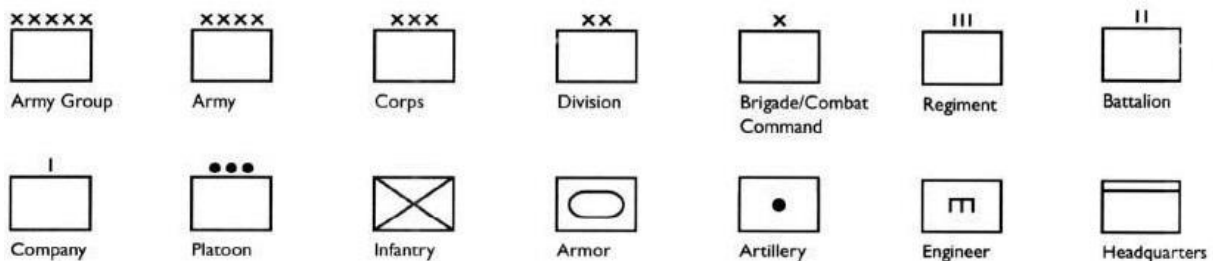
-1re Division d'Infanterie Coloniale (1re DIC)

-3e Division d'Infanterie Coloniale (3e DIC)

-41e Division d'infanterie

De Maginotlinie werd verdedigd door de 2ème Groupe d'Armées met het 3de en 4de Leger

Ter herinnering, de belangrijkste militaire symbolen

De aanval in het Westen, ook wel “De slag om Frankrijk” genoemd

De Duitse strategie

In geallieerde kringen hield niemand het voor mogelijk dat de Duitsers door de Ardennen, als ondoordringbaar gebied voor troepenbewegingen en al zeker niet voor tanks, zouden aanvallen. Alle plannen waren erop voorzien dat het gros van de Duitse troepen via Nederland en België zouden afbuigen naar de Belgische kust en naar het noorden van Frankrijk.

Maar het plan von Manstein had het anders voorzien.

Terwijl de geallieerde troepen de posities in het noorden van België zouden innemen (het Dijle plan) en zich zouden concentreren op legergroep B, zou legergroep A door het GH Luxemburg en de Belgische Ardennen oprukken naar Dinant en Sedan, rakelings naast de goed verdedigde Maginotlinie.

De Duitse legerleiding verwachtte geen weerstand in het GH Luxemburg maar veronderstelde wel weerstand in de Belgische Ardennen.

Legergroep A beschikt voor de aanval over drie legers en een pantsergroep.

In totaal zijn 7 pantserdivisies beschikbaar waarvan 5 in de Pantsergroep “von Kleist” die de doorbraak zal forceren.

De Pantsergroep “von Kleist” beschikt hiervoor over 1250 pantsers en 350 gepantserde verkenningvoertuigen.

Als het lukt over de Maas te geraken tussen Dinant en Sedan ligt de weg open naar het Kanaal en worden de geallieerde troepen in België afgesneden van de troepen in de rest van Frankrijk.

Het was voor de Duitsers van cruciaal belang dat de geallieerden zo lang mogelijk dachten dat de hoofdingspanning via Nederland zou gebeuren. Vandaar dat de eerste dagen van de aanval Legergroep A zijn opmars niet ten volle exploiteerde.

Ondertussen had Legergroep C de opdracht gekregen de Maginotlinie te prikkelen om aldus de Franse troepen achter deze linie vast te houden zodat ze geen hulp zouden bieden aan het Franse 2de Leger ten Noorden van deze fortengordel.

De Slag om Frankrijk bestond uit twee delen: operatie “Fall Gelb” en operatie “Fall Rot”.

De eerste fase “Fall Gelb”

Operatie “Fall Gelb” was de naam voor het Duitse militaire plan om de Lage Landen aan te vallen en in te nemen.

We maken hier een onderscheid tussen:

- De aanval op Nederland
- De doorgang door het Groot Hertogdom Luxemburg
- De 18-daagse veldtocht
- De Duitse operaties van Sedan tot Duinkerke

De tweede fase “Fall Rot”

Operatie “Fall Rot” was het plan om Frankrijk als geheel aan te vallen en in te nemen. De uitvoering ervan werd door het succes van “Fall Gelb” mogelijk gemaakt in juni 1940.

De inval in Nederland

Bombardement Rotterdam 14 mei 1940

De aanval op Nederland was een schijnoperatie om de Belgische, Franse en Britse troepen naar het Noorden te lokken om aldus de hoofdaanval via de Ardennen te maskeren.

De enige reden dat Duitsland toch een tamelijk forse legermacht tegen Nederland in het veld bracht, was dat het niet het risico wilde lopen dat een omvangrijke Britse interventiemacht in Nederland zou landen en vanuit Nederland het Duitse Ruhrgebied zou bedreigen.

De Duitse Legergroep B die de opdracht had gekregen Nederland aan te vallen bestond uit het 18de en het 6de leger.

Het 18de leger kreeg de opdracht door Gelderland de Nederlandse hoofdverdedigingslinie, de Grebbelinie, aan te vallen richting Westen.

Het 6de Leger viel de Maaslinie en de Peel-Raamstelling aan om af te kunnen buigen richting België.

Het Nederlands leger

Nederland is van oudsher een zeevarend land en had een stevige marine.

Een deel van het leger bevond zich in Nederlands-Indië.

Op Nederlandse bodem waren 300.000 man onder de wapens geroepen.

De 9 divisies die de vijand zouden trotseren waren onvoldoende getraind en onvoldoende bewapend.

Hiervan was er slechts één uitgerust als een licht gemotoriseerde divisie.

De luchtmacht stelde niets voor : 124 toestellen waarvan 74 totaal verouderd.

Het verdedigingsconcept

Nederland werd verdedigd over drie linies van oost naar west

- De verdedigingslinie IJssel en Maas was een zwak vooruitgeschoven stelling. Ten Noorden hiervan aan de Afsluitdijk bevond zich een goed uitgebouwde vesting.
- De verdedigingslinie Grebbe en Peel was de hoofdlinie.
- De vesting Holland was goed verdedigd door de Waterlinie.

Noord-Brabant werd zwak verdedigd en Nederlands Limburg werd bijna niet verdedigd.

De vesting Holland was het gebied waar de grootste concentratie steden en bevolking lag, het hart van Nederland.

De aanval

Op 10 mei 1940 om 05.35u begon de aanval.

Het eerste doel was het uitschakelen van de Nederlandse vliegvelden en de luchtmacht, voornamelijk in de Vesting Holland (de vliegvelden Valkenburg, Ypenburg, Ockenburg en Waalhaven).

Hiervoor werden bommenwerpers ingezet en werden op verschillende punten Duitse parachutisten en luchtlandingstroepen afgezet. Deze geïsoleerde troepen moesten standhouden tot het gros van het Duitse leger zou aansluiten. Zo ook boven de stadsranden van Den Haag en Rotterdam en de bruggen van Dordrecht en Moerdijk.

De Luftwaffe was oppermachtig boven Nederland maar toch werden veel transportvliegtuigen uit de lucht geschoten.

Ondertussen overschreden Duitse overvalpatrouilles, in nagemaakte Nederlandse marechaussee-uniformen, op diverse plaatsen de grens om vooral de bruggen over de Maas intact in handen te krijgen.

De Duitsers maakten gebruik van pantserreinen om hun infanterie over de spoorwegbruggen door te laten stoten door de Nederlandse linies.

IJsellinie

Op de IJsellinie lukte het de Nederlanders alle bruggen te doen springen zodat de Duitsers daar werden opgehouden.

Op de avond van 10 mei hadden de Duitsers Friesland ingenomen tot in de omgeving van de Afsluitdijk.

Afsluitdijk

In het noorden van Nederland had de Duitse 1e cavaleriedivisie met 15.000 man de taak om de Afsluitdijk in te nemen.

Op zondag 12 mei begon de eerste van een serie luchtaanvallen op de verdedigingsstellingen op de Afsluitdijk. Op pinkstermaandag 13 mei begonnen artilleriebeschietingen vanaf de Friese kust. Op dinsdag 14 mei begon de artilleriebeschieting weer.

De Duitsers probeerden nieuwe luchtbombardementen maar de verdediging hield stand en dit tot wanneer Nederland zich over gaf.

De Grebbelinie

Op 11 mei geraakten de Duitsers over de IJsellinie en bereikten de Grebbelinie.

De feitelijke aanval begon op 11 mei om 02.00u met een langdurige maar lichte artilleriebeschieting.

De Grebbeberg was hier het belangrijkste Duits objectief.

Aanval en tegenaanval volgden elkaar op maar uiteindelijk hadden de Duitsers de frontlijn ter hoogte van de Grebbeberg in de avond van 12 mei geheel veroverd.

Rond 16.00u op 13 mei werd de evacuatieopdracht voor de gehele Grebbelinie gegeven en trokken de Nederlanders zich terug naar de vesting Holland op de Waterlinie.

De Maaslinie

In zuidelijk Limburg slaagden de Nederlanders erin verschillende Maasbruggen te doen springen waardoor de Duitse opmars en de afbuiging naar België zo'n 24 uur vertraging opliep.

De Peel-Raamstelling

Op 11 mei werd deze op verschillende plaatsen doorbroken en de Duitse tanks konden doorrijden naar de Moerdijkbrug, die op 12 mei om 5u 's middags door de eerste verkenningseenheden werd bereikt. Rond 4u 's nachts (13 mei) arriveerden de eerste tanks aan de bruggen bij Dordrecht.

Het bombardement op Rotterdam

Al op 10 mei, de eerste dag van de Tweede Wereldoorlog in Nederland, landden er Duitse parachutisten in Rotterdam-Zuid. Al bij deze actie werden bommen op de stad geworpen en werd het Noordereiland bezet. De Nederlanders hielden stand bij de Maasbruggen en de Duitsers slaagden er niet in de stad geheel in handen te krijgen.

Op 13 mei besloot de Nederlandse opperbevelhebber generaal Winkelman door te vechten en voorzag een beleg van de Vesting Holland.

Hitler had voorzien Nederland op één dag op de knieën te krijgen maar de hardnekkige weerstand van de Nederlanders was onverwacht.

Hij vreesde een tegenaanval van Britten en Fransen vanuit zee op de kustlijn van Nederland.

Hij gaf nu het bevel korte metten te maken met de Nederlanders.

De Duitsers wilden ook zo snel mogelijk contact met de parachutisten die al sinds 10 mei waren gedropt in het Westen van Nederland.

Het Duits commando zou de Nederlanders moeten overtuigen zich over te geven want anders zouden de steden worden platgegooid.

Op 14 mei in de morgen stelden de Duitsers een ultimatum voor de overgave van Rotterdam.

Vanwege een slechte communicatie tussen de onderhandelaars enerzijds, en een bevel aan de bombardementsvliegtuigen dat niet werd herroepen anderzijds, bombardeerden Duitse bommenwerpers om 13.30u Rotterdam. Binnen een kwartier wierpen ze 100 ton bommen op de stad af.

De bevolking was niet geëvacueerd en er was weinig luchtafweer.

Bijna de gehele historische binnenstad van Rotterdam werd vernietigd. Naar schatting kwamen 900 mensen om, en ongeveer 80.000 inwoners werden dakloos.

De capitulatie

Toen na het bombardement op Rotterdam op 14 mei de Duitsers dreigden op dezelfde manier ook Utrecht plat te gooien, besloot het Nederlandse leger te capituleren.

De capitulatie vond plaats in de nacht van woensdag 15 mei in het dorpje Rijsoord ten zuiden van Rotterdam.

De capitulatie gold niet voor de provincie Zeeland, waar door Franse, Belgische en Nederlandse troepen nog enkele dagen strijd werd geleverd totdat op 17 mei 1940, na het bombardement op Middelburg, de strijd in Zeeland ook werd opgegeven.

De geallieerde bijstand

Reeds op 10 mei kreeg het Franse 7e leger onder bevel van generaal Giraud de opdracht een verbinding met de Nederlandse verdediging tot stand te brengen.

Zij trokken op door West- en Oost-Vlaanderen naar Antwerpen om de grens met Nederland over te steken naar de Moerdijk en Tilburg om zo aansluiting te vinden met het Nederlands leger.

Zij verplaatsen zich via het spoor en de weg volgens een zeer goed voorbereid plan.

Het 7de Leger bestond onder meer uit drie gemotoriseerde infanteriedivisies en de 1ste

Gemechaniseerde Lichte Divisie, Frankrijks elitepantserdivisie.

De troepen werden gehinderd door aanvallen van de Luftwaffe en stromen vluchtelingen. Toen de verkenningsseenheden van het Franse leger op 11 mei Tilburg bereikten, volgden er enkele schermutselingen met de reeds de Peel-Raamstelling gepasseerde Duitse 9e pantserdivisie. Op de avond van 11 mei bevonden de Franse troepen zich in Breda. Een zwakke Franse poging het Duitse bruggenhoofd bij Moerdijk aan te vallen faalde. De Fransen gingen zo voorzichtig te werk dat de Duitsers uren de tijd kregen de Luftwaffe in te schakelen die de Fransen platbombardeerden. Op 13 mei gaf generaal Giraud zijn troepen opdracht zich terug te trekken. Het Franse leger betrok een stelling die liep van Bergen op Zoom naar Minderhout. De Fransen gingen in het defensief, Antwerpen moest verdedigd worden. De verbinding met het Nederlands leger kwam nooit tot stand.

De inval in het Groot Hertogdom Luxemburg

Het GH Luxemburg voerde net als België een neutraliteitspolitiek.
 Het GH Luxemburg had geen leger.
 Het land had 425 leden van een vrijwilligerskorps en 246 politieagenten.

Gezien de dreiging werden in de lente van 1940 verdedigingswerken opgericht langs de zogenaamde Schusterlinie, vernoemd naar de ontwerper. Op de grens met Frankrijk en Duitsland kwamen betonnen wegversperringen met stalen deuren, dit om een opmars te vertragen zodat de bondgenoten de kans kregen hulp te bieden. Op 10 mei vielen 50.000 Duitse soldaten met 600 tanks het land binnen. De 1ste, 2de en 10de pantserdivisie van de Pantsergroep "von Kleist" kregen om 04.35u het bevel op te rukken richting de Luxemburgse grens. Op enkele opgeblazen bruggen en landmijnen na ondervonden zij weinig tot geen hinder. Het merendeel van het Luxemburgse vrijwilligerskorps bleef in zijn barakken. Enkele politieagenten boden tevergeefs weerstand maar rond de middag werd de hoofdstad bezet.

Het Franse 3de Leger met de 3e Division Légère de Cavalerie (3e DLC) en de 1e Brigade de Spahis (Noord Afrikaanse Cavalerie) met in totaal 18.000 man kwamen ter hulp, maar dit kon niet baten en op de avond van 10 mei was het Groot Hertogdom volledig in Duitse handen. De Franse troepen trokken zich terug.

De Luxemburgse Groothertogin en de regering Dupong vluchtten naar Frankrijk en later naar Portugal, het Verenigd Koninkrijk en Canada.

De 18-daagse Veldtocht

De voortekenen van de aanval in België

Vanaf oktober 1939 begon de Luftwaffe met verkenningsvluchten boven België.

Tot 10 mei 1940 werden 500 vluchten genoteerd.

Meer en meer kwamen de geruchten van invasieplannen via diplomatieke kanalen, onder andere via de militaire attachés in Berlijn.

Uit een diplomatiek verslag van 6 november 1939 bleek dat er aan de Duitse grens reeds 85 divisies klaarstonden en dat daar de pantsers samen waren gebracht.

De aanval gepland tussen 11 en 12 november 1939 werd afgeblazen. Er zouden nog verschillende data van een inval worden bepaald, maar tot slot was het toch op 10 mei dat het echte verhaal begon.

Op 10 januari 1940 maakte een Messerschmitt een noodlanding in de buurt van Maasmechelen.

De piloot had documenten bij zich waaruit duidelijk op te maken viel dat een invasie nakende was via een aanval bij Maastricht en door de Ardennen. Ook de oversteek van de Maasbruggen bij Dinant werd beschreven.

Het Belgisch leger dacht dat de aanval voor bijna onmiddellijk zou zijn en nam allerlei maatregelen om de troepen op volle sterkte te zetten.

De Britten hadden nu ook aangeboden aan de Belgen om hen te hulp te komen bij een Duitse agressie door op voorhand al Britse troepen op het grondgebied te stationeren.

Zelfs na de inval op 9 april van Duitsland in Noorwegen en Denemarken weigerde ons land nog altijd een preventieve aanwezigheid op haar grondgebied van Britten en Fransen.

Toen men op 7 mei via het Vaticaan hoorde dat de aanval nakende was bleef men in België rustig, er werden zelfs nog militaire vergunningen en verloven toegekend.

Het Dijle Plan

In de nacht van 9 op 10 mei kwamen er onheilspellende berichten van grensoverschrijdingen aan de Belgische grenzen, de eerste bombardementen en de aanval op Eben-Emael.

Het is maar na het bombarderen van het station van Schaarbeek, het vliegveld van Evere, het Madou plein en de huidige Montgomery rotonde dat de ministers begrepen wat er gebeurde.

Londen en Parijs werden nu wel gevraagd tussen te komen.

Het Dijle plan trad in werking en de Fransen en Britten staken op 10 mei omstreeks 07.00u onze grens over.

Hun posities van het Dijleplan worden ingenomen in de loop van 10 en 11 mei.

Het BEF

De Britten trokken de grens over met hun drie Korpsen tot op de lijn Leuven-Waver waar ze links contact namen met de Belgen en op rechts met de Fransen.

Het 1ste Korps (1ste, 2de, 48ste Divisie op de rechtere vleugel en het 2de Korps (3de en 4de Divisie aan de linkerkant). Over gans de lijn stond de gemotoriseerde cavalerie van de divisies en het pantserregiment van de 12de Lancers.

Het 3de Korps met de 41ste en 44ste Divisie stond in reserve.

Het Franse 1ste Leger

Het 1ste Franse Leger verplaatste zich naar de frontlijn tussen Waver en Namen.

Het Franse 2de en 9de Leger

De cavalerie-eenheden van het 2de en 9de Franse leger verplaatsten zich naar de Maas richting Ourthe, Marche, Bastogne en Neufchâteau.

De Duitse aanval op 10 mei

De aanval van de grondtroepen werd voorafgegaan door aanvallen van de Luftwaffe op de Belgische vliegvelden.

Het Belgische 7de smaldeel verloor al zijn vliegtuigen waaronder de uitstekende Hurricanes op het vliegveld van Schaffen.

In St-Truiden en Brustem werden al de Fiat toestellen van het 3de smaldeel op de grond vernietigd.

Legergroep B

De aanval op Eben-Emael en de bruggen over het Albertkanaal

Het doel was de vuurkracht van het Fort Eben-Emael zo snel mogelijk te neutraliseren en het fort in te nemen. De verovering van de kanaalbruggen bij Kanne, Vroenhoven en Veldwezelt ten noorden van Eben-Emael was het tweede objectief zonder de Belgen de tijd te gunnen de bruggen op te blazen.

Zo kon het 6de Leger (3de en 4de Panzerdivisie, de 20ste Gemotoriseerde Divisie, het 151. Infanterieregiment en het 51. Pionierbataillon) vertrekkende vanop de lijn Aken-Venlo, ongehinderd oprukken over de bruggen om door de Belgische versterkingen te breken. De aanvalsrichting was Tienen.

Het fort van Eben-Emael

Op 1 april 1932 startte de bouw van dit gigantisch en als oninneembaar beschouwde fort.

De totale oppervlakte van het fort bedraagt 75 hectaren van oost naar west over een afstand van ongeveer 700 meter en van noord naar zuid ongeveer 900 meter.

Het dakplateau had een oppervlakte van 45 hectare. Men had hier niet gezorgd voor prikkeldraad of mijnen, er waren enkel 4 verouderde machinegeweren als luchtafweer.

Permanent verbleven er 500 artilleristen in het fort. De troepen werden wekelijks afgelost en konden op rust in Wonck, op een 7-tal km van het fort.

Rondom het fort was een garnizoen Infanterie voorzien voor de nabije verdediging. Deze taak moest ingevuld worden door de 7de infanteriedivisie die een front van 19 km moest verdedigen.

De bewapening en verdediging bestond uit twee delen :

Ten eerste : de artilleriekoepels en kazematten boven op het fort

- 1 niet-intrekbare koepel met 2 kanonnen van 120 mm, 360° draaibaar met schietbereik van 17,5 km.

- 2 intrekbare koepels met elk 2 snelvuurkanonnen van 75 mm, 360° draaiend met schietbereik van 11 km.
- 4 kazematten : elk had drie kanonnen van 75 mm, met een bestrijkingshoek van 70° en schietbereik van 11 km. Twee kazematten gericht naar het noorden en twee naar het zuiden.

Ten tweede : de verdedigingsbunkers rondom het fort

Al deze bunkers hadden als bewapening 1 of 2 antitankkanonnen van 60 mm, mitrailleurs en schijnwerpers.

De bewapening van het fort met een vuurkracht van 2 ton munitie per minuut was voor die tijd superieur te noemen.

Een krachtige langeafstandsartillerie (10 tot 20 salvo's per minuut met een maximaal bereik van 17,5 km), een gedegen randverdediging met goed bewapende blokken en een ondergrondse kazerne om een belegering voor een geruime tijd te kunnen doorstaan stonden garant voor een uitstekend verdedigingsbolwerk.

De aanval op het fort

Het fort van Eben-Emael werd beschouwd als scharnierpunt in de Belgische verdediging aan de Maas en het Albertkanaal.

Het was voor de Duitsers niet aangewezen het fort frontaal aan te vallen met veel tijdverlies en slachtoffers tot gevolg.

De zwakke plek was de bovenzijde. Het was generaal Student, bevelhebber over het Luftlandekorps (een legerkorps bestaande uit luchtlandingstroepen, inclusief parachutisten en luchttransport-capaciteit) die Hitler voorstelde boven op het fort te landen met zwevers.

De aanval werd uitgevoerd door de Sturmabteilung Koch, behorende tot de 7de Fliegerdivision Luchtlandingstroepen (Fallschirmjäger) en bestaande uit speciaal voor deze opdracht getraind Luftwaffe personeel.

Men gebruikte voor de aanval speciaal daarvoor gebouwde grote zweefvliegtuigen van het type DFS 230, die een gewicht van 1.150 kg konden vervoeren, goed voor 8 manschappen met hun bewapening. Deze bewapening bestond uit machinegeweren, pistolen, karabijnen, vlammenwerpers, speciale handgranaten (zogenaamde eiergranaten), opvouwbare ladders, lichtsignalen en vooral de holle ladingen van 12,5 en 50 kg.

Zweefvliegtuig type DFS 230

De zwevers werden getrokken door transportvliegtuigen van het type Junkers 52.

Van de 11 zweefvliegtuigen die het fort als doel hadden, landden er - in de vroege ochtend van 10 mei om 04.25u - 9 geruisloos op het dak ervan, vlak bij de stalen koepels en kazematten.

69 man sprongen uit de toestellen en onmiddellijk werden holle ladingen geplaatst op de waarnemingskoepels en geschutstorens.

Binnen de 15 minuten waren de belangrijkste kazematten, geschutskoepels, het luchtafweergeschut en de machinegeweren van de bunkers uitgeschakeld. De vuurkracht van het fort was vanaf dan vrijwel nihil.

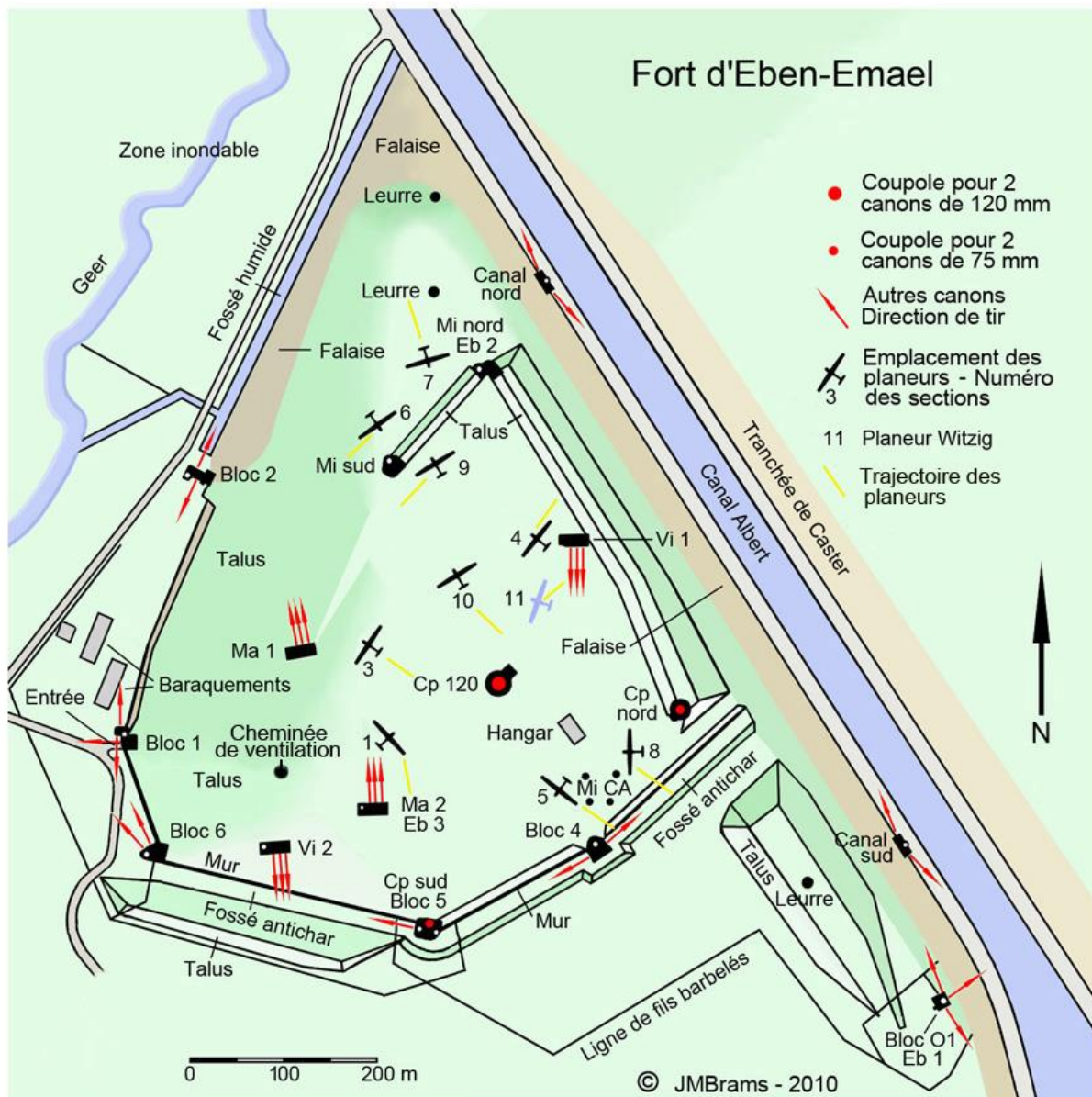
Door het gedreun van de ontploffende holle ladingen op de koepels en kazematten brak onder de soldaten paniek uit. Het licht viel plaatselijk uit, de gangen van het fort zaten onder het stof. In het fort heerste chaos en de commandant verloor de controle over zijn troepen.

De Belgische bevelhebber, Majoor Jottrand, reageerde onmiddellijk na de eerste inslag van de holle lading en gaf het bevel de van springladingen voorziene kanaalbruggen op te blazen. Dit lukte voor de bruggen van Kanne, Klein-Ternaaïen en Ternaaïen. De bruggen van Veldwezelt en Vroenhoven ontvingen dit bevel niet vanwege stukgeschoten telefoonlijnen door bombardementen van Stuka's.

Ook kwam daarnaast de Duitse Luftwaffe geregeld de helling bombarderen om tegenaanvallen te neutraliseren. De Duitsers, die via de schachten toegang kregen tot de lagere niveaus, bliezen de dubbele stalen deuren bij de ingang met holle ladingen op.

In de nacht van 10 op 11 mei slaagden Duitse grondtroepen er in het westelijk gelegen kanaal en de overstromingen van de Jeker over te steken via een voetbrugje op pontons. Het gehele fort werd ingesloten.

Op 11 mei, om 12.15u en 31 uren na de aanval op het fort, capituleerde de bevelhebber majoor Jottrand na het raadplegen van het Belgisch hoofdkwartier.

De aanval op de bruggen

Elke brug werd verdedigd door een 47 mm anti-tankkanon, twee mitrailleurs en een schijnwerper.

Alle bruggen waren ondermijnd.

De bemanning bestond uit 1 sergeant, 2 korporaa's en 9 soldaten.

De zwakste zijde was de achterkant die enkel was beschermd door een metalen poort.

Op hetzelfde moment als de aanval op het Fort begon de aanval op de bruggen.

Na loskoppeling vlogen de zwevers eerst verder naar het westen voorbij het doel om dan om te keren om vanuit het westen en achter de bunkers aan de bruggen te landen om 4.25u.

De verrassing was compleet en de bunkers werden van de achterzijde aangevallen en ingenomen.

Om 5u werden op de bruggen nog eens ter versterking parachutisten gedropt.

De Belgen hadden geen kans, ze werden voortdurend aangevallen door Stuka's.

De kazerne van Lanaken werd zwaar gebombardeerd door vliegtuigen.

Na een uur tijd hadden de Duitsers reeds bruggenhoofden uitgebouwd van 600 m diep en 1 km breed.

De bruggen van Kanne, Klein-Ternaaien en Ternaaien waren door de Belgen tot ontploffing gebracht maar de bruggen van Vroenhoven en Veldwezelt vielen ongeschonden in vijandelijke handen.

De Nederlanders waren er wel in geslaagd de 3 Maasbruggen van Maastricht tot ontploffing te brengen.

De opmars van het gros van het 6de Duitse leger naar de bruggen van het Albertkanaal zou maar gebeuren van zodra pontonbruggen waren aangelegd.

Met de val van het Fort en de bruggen over het Albertkanaal werd de eerste verdediging van het land volledig ontworicht.

In de ochtend van 11 mei deden de Belgen een poging om de bruggen van Vroenhoven en Veldwezelt alsnog te vernietigen met vliegtuigbombardementen, maar door hevig afweergeschut (FLAG) en vliegtuigen van de Luftwaffe verloren de Belgen 10 van de 15 ingezette vliegtuigen zonder resultaat.

Er werd versterking gevraagd aan de Britten en Fransen. De Britten verloren 33 van de 42 ingezette toestellen en de Fransen later alle 13 ingezette vliegtuigen.

De bruggen bleven intact.

Legergroep A

In het zuiden van België werden de Belgische troepen (1ste Divisie Ardeense Jagers, regimenten van de 1ste Cavaleriedivisie en de troepen rond Luik) kort na middernacht op de hoogte gebracht van een nakende aanval.

Men kreeg lucht van de aanval in GH en de Ardeense Jagers begonnen in de vroege ochtend aan de grens met GH-obstakels aan te brengen.

Alle bruggen tussen Sankt-Vith en Athus aan de grens met GH en Frankrijk werden opgeblazen, 91 in totaal.

Een honderdtal Fieseler 156 toestellen met troepen van het regiment "Gross Deutschland" landden in de vroege ochtend tussen Nives en Witry om verwarring te zaaien achter de linies van de Ardeense jagers.

Om 06.30u overschreden de 2 Duitse pantserdivisies van het 4de leger de Belgische grens en vielen de vooruitgeschoven stelling aan in de streek van Sankt-Vith.

De 3 pantserdivisies van de groepering von Kleist staken na een snelle doortocht door het GH de Belgische grens over richting Sedan.

Fieseler 156

In Martelange, Bodange en Strain-Champs verweerden de Ardeense jagers zich uitstekend tegen de pantsers en infanteristen van de Groepering von Kleist. Zij trokken zich maar terug als het risico te groot werd om overweldigd te worden.

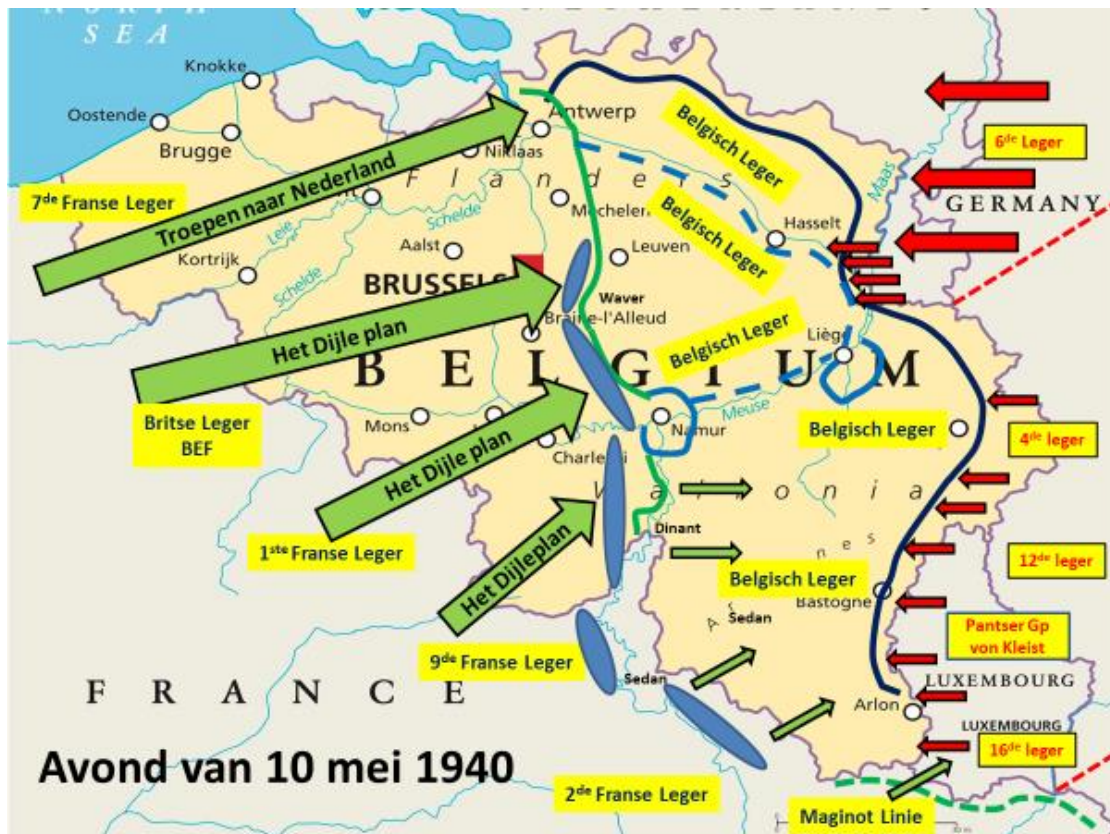
Ondertussen lieten ze tijdens hun terugtocht overal de bruggen springen, werden obstakels aangebracht en mijnen gelegd.

Rond Chabrehez verzetten de Ardeense jagers zich succesvol tegen de 7de pantserdivisie van Rommel wat voor meerdere uren vertraging van de opmars zorgde.

In de morgen van 10 mei hadden eenheden van het 9de Franse Leger zich rond Dinant opgesteld. Ten zuiden van Bastogne hadden eenheden van het 2de Franse leger posities ingenomen.

Er onstonden conflicten tussen de Belgen en de Fransen in dit gebied. De Ardeense Jagers hadden immers opdracht gekregen zich langzaam terug te trekken mits het aanbrengen van vernielingen om het de Duitsers moeilijk te maken maar niet in een frontaal contact met de vijand te gaan.

De Franse begrepen deze houding niet en vonden het frustrerend dat de Belgen hun posities niet verdedigden en uiteindelijk zelfs de Fransen in de weg liepen.

Naar de KW-linie 11-13 mei

Legergroep B

In de ochtend van 11 mei is de noodbrug over de Maas in Maastricht een feit en de Duitse pantserdivisies van de 4de pantserdivisie kunnen nu beginnen aan hun opmars door Limburg.

Rond halfnegen bereiken ze reeds Tongeren.

Deze doorbraak ten noorden van Luik maakt de verdedigingslijn van het Albertkanaal zinloos en bevel wordt gegeven terug te trekken naar de KW-linie. Het veldleger trekt zich terug, maar laat aldus wel het vestingleger in de forten rond Luik in de steek. Zij zullen één voor één tot overgave gedwongen worden.

Op 12 mei om 6u 's morgens rijden Duitse troepen Luik binnen.

Niet overal worden achterhoedegevechten geleverd. In verschillende Belgische eenheden heerste chaos waarbij meerdere Officieren slechte bevelvoerders bleken.

De 4de Infanteriedivisie was hier een mooi voorbeeld van verregaande tuchteloosheid.

Ook bij de 2de en 3de Infanteriedivisie te zuidoosten van Luik heerste wanorde, dit met groot verlies aan materieel tijdens de terugtrekking.

Andere eenheden deden het dan weer uitstekend om het Belgisch leger achter de KW-linie te krijgen. Het belangrijkste Belgisch verzetgevecht wordt geleverd door de Gidsen tussen Halen en Diest.

In de vroege ochtend van 11 mei kregen 3 lichte infanteriebrigades van het 2de Franse leger contact met het 19de pantsercorps van generaal Guderian.

Er werd gevochten te Neufchâteau, Suxy en Libramont. De Fransen moesten zich terugtrekken.

Op de avond van 11 mei komt het algemeen bevel voor de Fransen van het 2de en 9de leger zich terug te trekken achter de Maas.

In de namiddag van 12 mei bevindt het 9de leger zich op de lijn Namen-Givet-Donch ry en het 2de leger op de Maas tussen Donch ry en Longyon.

Franse tanks van het 1ste Franse Leger zullen de Duitsers in de buurt van Hannuit danig ophouden zodat alle troepen op de avond van 13 mei achter de KW-linie zijn terug geplooid.

Hier werd de eerste tankslag gevoerd op het Westelijk front.

In de voormiddag van 12 mei krijgt de Duitse 4de Pantserdivisie contact met de Franse verdediging in Waals Haspengouw wat resulteert in gevechten tussen Franse en Duitse tanks in Crehen.

Op 13 mei om 05.30u begon de echte slag.

Het Franse Cavalerie Corps (2de en 3de Lichte Gemechaniseerde Divisie) stond tegenover het 16de Pantser Corps (3de en 4de Pantser Divisie) welke een overmacht aan tanks had.

Om 15.00u dienden de Fransen zich terug te trekken naar de KW-linie vanwege een bijna omsingeling rond Jandrain, Merdorp en Orp-Le-Grand.

De overwinning van de Duitsers bewees de doeltreffendheid van de Blitz Krieg tactiek: een speerpunt aanval met alle middelen ter beschikking (tanks, artillerie, infanterie, luchtsteun) met een goede radioverbinding tussen de tanks onderling en met de steuneenheden.

Nochtans waren de Franse tanks zeker niet minderwaardig qua prestaties en bewapening (de Somua tank en de Hotchkiss tank).

Somua tank

Hotchkiss tank

Terwijl het gros van de Belgische troepen zich terugtrekt leveren Belgische en Franse eenheden achterhoedegevechten op de dekkingstelling op de Kempische kanalen en op de tussenstelling bij Genezee-Lummen.

Legergroep A

De tweede dag had de opmars van de Duitsers te maken met opstoppen op de smalle wegen en door oponthoud met het opruimen van hindernissen en oversteken van rivieren, zodat ook die dag veel tijd verloren ging. Niettegenstaande dit oponthoud slagen de Duitsers erin 40.000 voertuigen in 2 dagen tijd door de Ardennen te sturen.

Generaal Rommel, met zijn 7de pantserdivisie, bereikt Dinant op 12 mei en in de nacht van 12 op 13 mei steekt Rommel daar de Maas over en bouwt hij op 13 mei een bruggenhoofd uit van 5 km diep en 5 km breed. Op 15 mei in de vroege morgen is de 7de pantserdivisie in Philippeville.

Maar de belangrijkste doorbraak komt er met de Pantsergroep "von Kleist" richting Sedan.

De Franse cavalerie, die zich bevond ten noorden van de Semois, werd zwaar onder vuur genomen en daar waar ze zich goed verweerde, zoals in Bouillon, werd ze teruggedreven door luchtaanvallen. De Franse cavaleristen trokken zich in de nacht van 11 op 12 mei terug achter de Semois.

Op 13 mei werden deze Franse stellingen overrompeld en de groep von Kleist vordert snel naar de Maas richting Sedan.

Sedan werd verdedigd door de Franse 55ste en 71ste Infanteriedivisies, (troepen meestal bestaande uit oudere reservisten met slecht moraal, slechte training en slechte bewapening).

14 mei : de aanval op Sedan werd voorafgegaan door een zware luchtaanval op de verdediging van Sedan.

Guderian komt aan op de rechteroever van de Maas tussen Sedan en Saint-Menges met de 1ste pantserdivisie over een lengte van 2.5 km.

Met behulp van het infanterieregiment Grossdeutschland en het 43e Bataljon Stormpioniers, ondersteund door Stuka's, steken infanteristen in rubberen vloten omstreeks 15.30u de Maas over en neutraliseren bunkers en artilleriestellingen. Een bruggenhoofd wordt gevestigd.

Ook de 2de en 10de Pantserdivisie wisten snel een bruggenhoofd te veroveren over de Maas.

Bij iedere aanval groeide het overwicht ten opzichte van de Fransen, omdat de Duitsers simpelweg sneller reageerden.

Op de avond van 14 mei hadden Duitse genietroepen al een brug bij Sedan gebouwd en staken ruim 600 tanks de rivier over. De geallieerden hadden geen antwoord op de snelle Duitse opmars. Ze probeerden Duitse bruggen vanuit de lucht te vernietigen door bommenwerpers in te zetten, maar het resultaat was rampzalig. Bijna de helft van de 150 vliegtuigen die werden ingezet, werd diezelfde dag nog neergeschoten.

14 mei is dan ook het kantelmoment van de slag om Frankrijk.

Op 15 mei is het volledige Franse front rond Sedan gebroken.

De Fransen gaan er nu vanuit dat de doorbraak Parijs als doel heeft.

Niettegenstaande er nog meer dan voldoende middelen waren om een tegenaanval in te zetten wordt door gebrek aan inzicht en snelheid van handelen de strategische situatie voor de Fransen hopeloos.

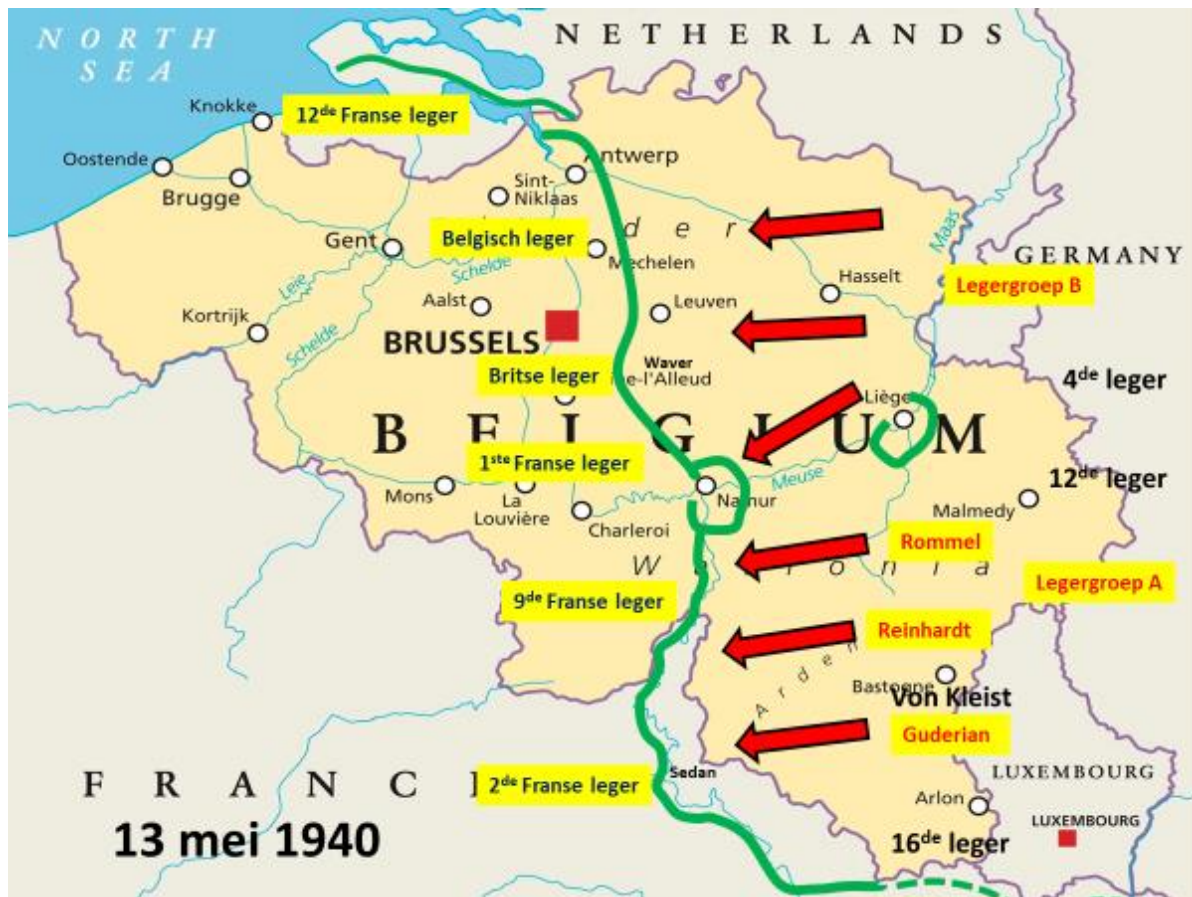
Het verschil in leiderschap en krijgskunst tussen de Fransen en de Duitsers zorgde voor de beslissing in "De slag om Frankrijk".

Van groot belang was de Duitse doctrine die dicteerde dat een nieuwe situatie belangrijker was dan bestaande orders.

De Maginotlinie werd ongemoeid gelaten behalve het eerste fort, fort La Ferté bij Longuyon, 80 km ten zuidoosten van Sedan, dat tussen 15 en 19 mei wordt aangevallen en waarbij bijna alle 107 manschappen omkomen.

Fort La Ferté

Op de KW-linie - 13 mei tot 16 mei

Deze lijn bestaat uit 8 Belgische Divisies tussen Antwerpen tot aan Leuven.

Het Franse 7de leger bevindt zich in Zeeland en sluit aan met de Belgen op Antwerpen.

De Britten bevinden zich op de KW-lijn van Leuven tot Waver waar het 1ste Franse leger aansluit tot Namen en daar verbinding maakt met het 9de Frans leger.

Op 14 mei was er contact met Duitse verkenners en de dag nadien werd Leuven aangevallen.

De Duitse infanterie probeerde op de scheidslijn tussen de Belgen en de Britten over de Dijle te geraken maar werd teruggeslagen.

De Belgen kregen terug zelfvertrouwen en dankzij de goede ondersteuning van Belgische en Britse artillerie, zelfs vanop Belgische spoorwegkanonnen, was er geen doorkomen aan.

Op 15 mei geraakten de Duitsers in het centrum van Leuven maar werden door een krachtige tegenaanval door de Britten teruggedreven.

De 1ste Franse leger geraakt in zware gevechten met de Duitsers rond Gemblours maar ook hier geraken de Duitsers niet verder.

Tijdens de gevechten op de KW-lijn kwamen de Duitsers er niet door, elke aanval werd afgeslagen.

De Belgische troepen begrepen dan ook niet waarom ze op 16 mei het bevel kregen zich terug te trekken naar de Schelde. Brussel en Antwerpen werden opgeheven.

Het moet gezegd dat de Duitsers niet hun zwaarste inspanning wilden leveren in de Belgisch-Britse sector maar wel degelijk het 9de en 2de Leger van de Fransen als doel hadden.

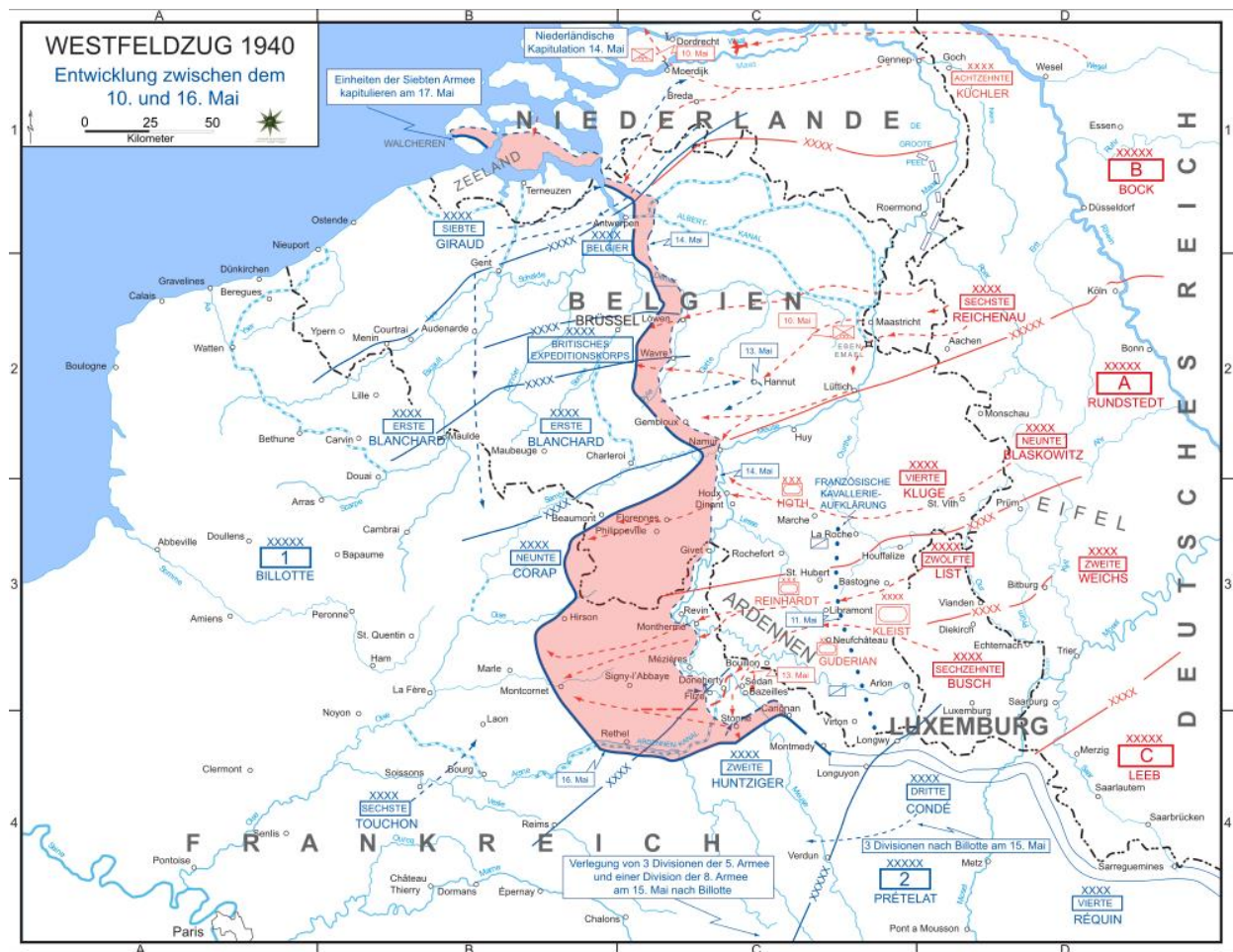
Het was de Franse generaal Bilotte die de geallieerde operaties in België met de Belgen, Britten en Fransen coördineerde die het geallieerd bevel gaf tot terugtrekking na de dramatische ontwikkeling

rond Sedan op 13 en 14 mei. Twee dagen later was het 9de leger reeds 80 km achteruit gedwongen (Hirson-Montcornet).

Generaal Bilotte was eindelijk tot het besef gekomen dat de grote Duitse inspanning via Sedan gebeurde en dat als hij de Britse, Franse en Belgische troepen op Belgisch grondgebied niet snel terugtrok naar het Westen zij zeker door de Duitse troepen zouden worden ingesloten (wat uiteindelijk een paar dagen later toch het geval zou worden rond Duinkerken).

Bovendien kwam vanaf 16 mei het 18de Duitse leger vrij na de overgave van Nederland zodat er ook gevaar vanaf het Noorden zou komen.

Op 16 mei werd het bevel gegeven het front te verleggen naar het kanaal Gent-Terneuzen en naar de Schelde ten zuiden van Gent met Gent als bruggenhoofd.

Opmars tussen 10 en 16 mei

Naar de Schelde en het kanaal Gent-Terneuzen

De terugtocht zal gebeuren in 3 fases.

In de nacht van 16 mei tot achter het kanaal van Willebroek en het kanaal van Brussel-Charleroi.

De nacht nadien tot achter de Dender en de nacht van 18-19 mei achter de Schelde.

Op de terugtocht zullen de Britten en Belgen alle bruggen doen springen.

De Belgen

Vooreerst worden de infanteriedivisies in reserve en de zware artillerie over gans het front terug getrokken alvorens de troepen van de Dijle weg te trekken.

De KW-linie was ingedeeld in twee sectoren.

De sector Noord met de 12de, 13de, 15de 17de divisie en op de scheidingslijn van de Repel en de Nette begon de zuidsector met de 2de, 5de, 6de, 11de divisie.

Sector Noord diende het Noordoosten en Oosten van Antwerpen te verdedigen tot de avond van 17 mei met een terugtrekking op de linkeroever van de Schelde.

Rond Antwerpen begonnen de vier Belgische divisies in de late avond van 17 mei de stellingen te verlaten en begaven zich richting westen.

De olietanks in de haven werden in brand gestoken (600.000 m3).

De verschillende divisies komen over de Schelde via een noodbrug in Hoboken, via Hemiksen en via Temse.

De 17de infanteriedivisie gaat via de tunnels onder de Schelde naar linkeroever.

Er waren geen veerboten beschikbaar.

De tunnels werden opgeblazen.

De Duitsers geraakten op 18 mei eveneens over de Schelde omdat de voetgangerstunnel nog bruikbaar was en gingen in de achtervolging.

De troepen in de sector Zuid ten noorden van Leuven trekken zich terug via Buken naar Perk over de brug van Vilvoorde.

De troepen rond Mechelen gaan naar Kapelle-op-den-Bos en over de brug van t'Sas van Humbeek.

De troepen bevinden zich in de morgen van 17 mei achter het kanaal van Willebroek. Ze zien onmiddellijk Duitsers verschijnen aan de overkant van het kanaal.

De terugtocht gaat verder.

Op 19 mei werd In Zwijndrecht hevig gevochten.

Op 19 mei rond Dendermonde zal de 1ste Ardeense divisie samen met de Britten hard weerstand bieden.

Ondertussen was het 7de Belgisch legercorps (8ste infanteriedivisie en de 2de divisie Ardeense jagers), gelegerd rond Namen, richting Vlaanderen vertrokken en vindt aansluiting op de lijn Gent-Oudenaarde.

Op 20 mei was de ganse terugtrekking voltooid en bevonden de Belgen zich aan het kanaal Gent-Terneuzen en van Gent tot Oudenaarde met Gent als centrum van de verdediging.

12 divisies stonden in lijn van Terneuzen tot Oudenaarde waar de Britse sector begon.

Deze linie was niet sterk uitgebouwd en bestond, behalve de natuurlijke verdediging van de waterlopen, op bepaalde plaatsen enkel uit een prikkeldraadbarrière.

In het voorterrein waren mijnevelden aangelegd.

Tussen Kwatrecht en Astene bevonden zich wel 228 goed gecamoufleerde bunkers ter verdediging van het bruggenhoofd Gent.

De divisies waren niet meer op volle sterkte. Er was veel materieel en munitie verloren gegaan, sommige delen van eenheden waren nog op de dool en de manschappen waren vermoeid.

De Britten

Terwijl de Belgen terugtrokken bleven de Britten rond Leuven hardnekkig weerstand bieden.

In de nacht van 16 op 17 mei trokken de Britten zich dan terug achter het kanaal Charleroi - Willebroek, om zich de nacht nadien terug te trekken naar de Denderlijn via Asse naar de Dender bij Aalst en verder naar de Scheldelijn.

In Dendermonde werd de brug opgeblazen.

De Duitsers hielden zware artilleriebeschietingen op Aalst en Dendermonde maar de verdediging hield stand.

De Duitsers slaagden er wel in via noodbrug in Wijgmaal over te steken en trokken richting Brussel. Brussel wordt op 18 mei bezet.

De Fransen

Het 7de leger

Na de capitulatie van Nederland had het 7de leger zich met een aantal Nederlandse eenheden teruggetrokken op Walcheren.

Na zware Duitse artilleriebeschietingen staken ze op 17 mei in Vlissingen de Schelde over naar Terneuzen.

In Zeeuws-Vlaanderen werd een reorganisatie doorgevoerd om aldus de flank van het Belgisch leger ten Noordwesten van Antwerpen te kunnen beschermen.

Het 1ste leger

Na de zware gevechten rond Gembloers trekt het 1ste Franse leger zich op 18 mei terug achter het kanaal Ath-Blaton in het verlengde van de Dender.

Op 19 mei verlaat het 1ste Franse leger België en neemt posities in rond Rijsel.

Het bruggenhoofd Gent

De verdediging rond Gent maakte deel uit van het "Redit National", een laatste verdedigingslijn van Antwerpen langs de Schelde tot Gent en verder naar het kanaal van Roeselare via de IJzer naar Nieuwpoort.

Het bruggenhoofd Gent liep van de Schelde in Wetteren tot Semmerzake, Eke en Astene en werd door drie infanteriedivisies (4de, 2de, 5de) verzekerd.

Gezien de Duitse opmars over de Schelde tussen Antwerpen en Gent dienden de stadsgrenzen ten Noordoosten en Oosten van Gent (o.a. Keizerspoort) dus eveneens verdedigd te worden.

Op 19 mei was er nog overleg met de eerste minister Spaak op het stadhuis van Gent waar wordt beslist dat Gent geen open stad is en de bevolking niet wordt geëvacueerd.

Bruggen worden ondermijnd en Belgische troepen zullen door de stad gaan om nieuwe posities in te nemen.

Maar toen het Gents stadsbestuur zag dat de 16de en 18de infanteriedivisie zich klaar maakten om Gent te verdedigen verklaarden ze op eigen initiatief de stad als open stad.

Op 20 mei werden politieagenten rondgestuurd om dit te verkondigen aan de soldaten en hun te zeggen dat de Duitsers al in Gent waren en dat ze de wapens moesten neerleggen niettegenstaande hun orders waren om het gevecht aan te gaan.

Zelfs een politiecommissaris eist bij het 3de Bataljon Karabiniers dat ze zich overgeven. De politiecommissaris wordt door de bevelvoerende officier aangehouden.

De burgers van Gent opgejut door het stadsbestuur, schelden de militairen uit en hinderen het ter plaatse stellen van de verdediging.

De Gentenaars hadden schrik hetzelfde lot te ondergaan als Aalst en Dendermonde.

Nog vele jaren nadien is de houding van Gent een discussieonderwerp geweest.

Sommigen vonden het goed dat Gent in Duitse handen komt zonder schade, anderen vonden het een laffe daad.

20 mei

Aan het kanaal Gent-Terneuzen zullen de Karabiniers en Gidsen elke poging van de Duitse troepen om het kanaal over te steken afslaan. Het is maar op 23 mei dat ze zich terug zullen trekken om naar het Schipdonkkanaal te gaan.

Op 20 mei proberen de Duitsers over de Schelde te geraken tussen Kwatrecht en Gijzenzele.

De Belgische 2de Infanteriedivisie op deze lijn vecht als leeuwen, aanval en tegenaanval volgen elkaar op. Zij worden ondersteund door het 2de Artillerie.

Hetzelfde gebeurt ten noorden van Oudenaarde waar de Jagers te voet samen met de 10de artillerie de Duitsers tegenhouden.

Maar ten zuiden van Oudenaarde zelf geraken de Duitsers over de Schelde en bouwen op 21 mei een stevig bruggenhoofd uit.

In de Britse sector wordt er vooral rond Doornik gevochten.

Op 19 en 20 mei laten ze alle bruggen over de Schelde springen. Dit houdt de Duitsers nog een paar dagen tegen.

21 mei - de conferentie van Ieper

De stormloop van de Duitse pantsers ten noorden van de Somme richting Noordzee dreef een wig te tussen de geallieerde troepen in België en de Franse troepen in de rest van Frankrijk.

Op de avond van 21 mei stonden de Duitse pantsers al aan de kust bij Abbeville.

Dit gevaar kon ook een voordeel betekenen omdat de Duitse flanken zwak waren door het vacuüm tussen de snelle pantsers en de tragere infanterie-eenheden die de pantsers niet konden bijhouden.

De pasbenoemde opperbevelhebber van het Franse leger generaal Weygand zag hier een opportuniteit om vanuit het noorden aan te vallen en de Duitse troepen doormidden te knippen.

Hiervoor rekende hij voornamelijk op de troepen en pantsers van de BEF die een aanval vanuit Arras zouden uitvoeren.

Hiervoor dienden de Belgen het front van de Britten over te nemen.

De Britten zouden zich opstellen tussen Halluin en Maude om aan te vallen.

Tijdens de conferentie staken de Duitsers de Schelde over in Oudenaarde.

Gezien de verslechterde situatie besliste de Koning om de Schelde-linie op te geven en de troepen verder terug te trekken naar de Leie en het Afwateringskanaal.

22 mei - terugtocht naar de Leie en het Afleidingskanaal (of Schipdonkkanaal)

De Belgische troepen moeten zich in de nacht van 22 en 23 mei terugtrekken op de lijn langs de Leie en het Afleidingskanaal.

Om de Britten toe te laten meer troepen vrij te maken voor de geplande tegenaanval rond Arras, lossen de Belgen de Britten af tussen Kortrijk en Menen.

In deze eerste fase zullen tevens een aantal troepen teruggetrokken worden uit het Bruggenhoofd Gent, de stad Gent en het Kanaal Gent-Terneuzen. Deze zones zullen dan definitief ontruimd worden tijdens de nacht van 23 op 24 mei.

23 mei - een dag van chaos in Gent

's Morgens worden Duitse elementen gemeld te St-Amandsberg en Gentbrugge.

Op het hoofdkwartier van de 3de Karabiniers aan de Keizerpoort meldt zich een Duitse onderhandelaar - een zekere luitenant Schönenberger - die de overgave van Gent eist.

De luitenant wordt door de verschillende militaire hoofdkwartieren geloodst en uiteindelijk wordt de Koning op de hoogte gebracht van het gebeuren.

Het stadsbestuur, net zoals in de WOI, moet niets hebben van de Belgen die hun stad zouden gebruiken als verdedigingsbolwerk en gaan in onderhandeling met de Duitsers.

Rond 14.00u was een Duitse patrouille erin geslaagd het stadhuis te bereiken en eiste dat de Duitse vlag werd gehesen aan het stadhuis, hetgeen het stadsbestuur met een groot ei in de broek dan ook deed. Zelfs op het Belfort werd de Duitse vlag gehesen.

In de chaos die hierop volgt zullen verschillenden Belgische eenheden, ongeveer 10.000 manschappen, zich overgeven aan de verwonderde Duitsers.

Belgische officieren zijn niet opgezet met de onderhandelingen tussen stad en de Duitsers en willen doorgaan met de strijd om Gent.

Het komt uiteindelijk tot onderhandelingen tussen de Duitse en Belgische militairen.

De overeenkomst is dat, terwijl de Belgische troepen zich terugtrekken naar de westelijke buitengemeenten, de Duitsers het centrum van de stad zouden verlaten.

Op 24 mei om 07.00u zullen alle Belgische troepen uit Gent zijn verdwenen.

Sommige eenheden waren niet op de hoogte van de terugtocht en werden ook krijgsgevangen gemaakt.

En zo geschiedde.

Donderdag 23 mei 1940 wordt Gent bezet door de Duitsers niettegenstaande er nog Belgische troepen in Gent verbleven.

Gent wordt niet belegerd, er zijn geen gevechten in Gent, alleen worden de Gentenaars in de morgen van 24 mei wakker in het Derde Rijk.

Bovenop kregen de Duitsers nog eens miljoenen liter brandstof cadeau uit het havengebied van Gent.

Ondertussen, Legergroep A - race naar de zee

Niettegenstaande het risico op een aanval op de zwakke flanken gaf de bevelhebber van Legergroep A, von Rundstedt, op 15 mei het groene licht voor een uitval naar de kust zonder eerst op de infanteriedivisies te wachten.

De infanteriedivisies van het 12de leger kon de tanks niet bijhouden en pas op 15 mei 1940 stak het de Maas over nabij Sedan en Charleville-Mézières.

De pantsergeneraals gebruikten de hun geboden vrijheid volop en al snel kreeg het offensief vleugels.

Op 17 mei 1940 waren de pantserspitsen van de 1ste en 2de pantserdivisie al gevorderd tot Le Cateau en Ribemont. Er gaapte een gat van meer dan 110 km tussen de pantserkorpsen en het 12de leger.

Ook het Duitse opperbevel werd op snelheid genomen en het is enkel op persoonlijk bevel van Hitler dat de snelle opmars een halt wordt toegeroepen op 17 mei.

De infanteriedivisies werden tot het uiterste opgejaagd en op 19 mei 1940 had het 12de leger posities ingenomen langs de Aisne tot aan Bourg.

Op 19 mei stond Hitler toe dat het offensief weer op gang kwam en op 20 mei bereikte men in één dag de Kanaalkust.

De Fransen hadden zich hopeloos misrekend en hadden al hun reserves naar de westkant van de troepenbewegingen langs de Belgische Dijle-Maas linie gestuurd. De tijdrovende bevelsketen van de geallieerde legeronderdelen werd verrast door het tempo van de gebeurtenissen. De hoofdmacht van de Engels-Franse troepen bleef zich in noordelijke richting bewegen, zelfs toen ze in het zuiden al door de tanks van Legergroep A werden ingesloten.

Nochtans had De Franse Generaal De Gaulle bewezen dat de Duitsers wel degelijk te pakken waren.

Op 17 mei gaat hij met de 4de pantserdivisie in de aanval rond Laon en verrast de achterhoede van het 19de pantsercorps. Hij verdrijft Duitsers uit Montcornet. Ondanks aanvallen van de Stuka's vordert De Gaulle richting Marle en Fismes.

Op 19 mei krijgt hij echter het bevel zich terug te trekken om elders te worden ingezet.

De slag bij Arras

De slag bij Arras had plaats op 21 mei 1940.

Het werd een aanval van Britse en Franse pantser- en infanterietroepen om de Duitse doorbraak naar het Kanaal vanuit het Noorden aan te vallen.

De aanval was van in het begin bedoeld om te mislukken, omdat de Franse troepen ten zuiden van de Duitse corridor niet deelnamen aan de strijd.

In het begin is er paniek bij de Duitsers maar na een geallieerde opmars van 10 km konden ze de aanval nog dezelfde dag terugdringen en slaagden er bijna in de aanvallers te omcirkelen.

De aanval was een mislukking maar had wel een serieuze impact op de opmars van de Duitsers.

Uit schrik voor nog meer aanvallen op de pantsercorridor beval generaal Gerd von Rundstedt op 22 mei de pantserdivisies te houden tot dat de Duitse infanteriedivisies hen hadden ingehaald en de situatie rond Arras onder controle zou zijn.

Op 23 mei mochten de Duitse troepen terug in beweging komen.

De geallieerden kregen aldus op 22 mei één dag respijt om terug te trekken naar de kust waardoor de evacuatie van de Britse en Franse troepen met operatie Dynamo mogelijk werd.

Ondertussen stond reeds op 20 mei, om 20.30u, tien dagen na het begin van het offensief, de voorhoede van de 2de divisie van het 19de Pantserkorps aan de Kanaalkust bij Abbeville, daar waar de Somme in zee uitmondt.

De Geallieerden zaten vast in een strop van 200 km lang en 140 km breed. Niet minder dan 500.000 soldaten zaten vast.

De slag aan de Leie en het Afleidingkanaal (van 24 - 28 mei)

De frontlijn van 95 km loopt in het zuiden langs de Leie over Menen, Kortrijk, Harelbeke tot Deinze en verder noordwaarts naar Nederland langs het Schipdonkkanaal via Nevele, Zomergem, Eeklo, St-Laureins.

Behalve de natuurlijke bescherming achter de waterlopen was er geen enkele verdediging aanwezig. Ook stond het waterpeil zeer laag omwille van gecreëerde overstromingen in het noorden van Frankrijk.

Nochtans is het hier dat de Belgen een echte veldslag zullen leveren.

Het leger beschikt nog over zijn 22 divisies, maar in feite zijn deze qua sterkte herleid tot 15 divisies.

24 mei

De Belgische troepen hebben hun posities ingenomen en beschikken nog altijd over een zeer efficiënte artillerie wat de Duitsers al hadden ondervonden.

Vandaar dat ze nu zullen beroep doen op hun luchtpotentieel over gans de frontlijn.

Ook zullen er zware bombardementen plaats vinden in de Westhoek. Poperinge, Ieper en Menen worden zwaar getroffen. Ook Nieuwpoort, Koksijde, Diksmuide en De Panne krijgen ervanlangs.

Enkel de streek rond Brugge blijft gespaard.

Het grondoffensief begint tegen de zwakste verdediging aan de Leie tussen Kortrijk en Menen.

Tussen Menen en Kortrijk ligt de Belgische 1ste infanteriedivisie over een lengte van 11 km.

Ten noorden van Kortrijk bevond zich de 3de Infanteriedivisie.

Het terrein is in het voordeel van de vijand want de rechteroever ligt hoger dan de westelijke oever.

In de namiddag gaat het 6de Duitse leger in de aanval met vier divisies, aan beide zijden van Kortrijk.

Via Bissegem en Harelbeke geraken de Duitsers 's avonds over de Leie en bouwen twee bruggenhoofden uit.

Ten noorden van Deinze, rond Meigem, zullen de Duitsers die dag gemakkelijk over het kanaal geraken omdat gans het 7de en 15de Linieregiment zich zomaar overgeven. De Duitsers bouwen onmiddellijk een pontonbrug.

Ten zuiden van Deinze is er felle tegenstand en zullen de Duitsers zware verliezen lijden alvorens ze over de Leie geraken.

Dit brengt er de Duitsers toe de burgerbevolking te molesteren.

Boerderijen worden in brand gestoken, bewoners koudbloedig afgemaakt. Krijgsgevangenen worden gebruikt als levend schild.

Aan het Schipdonkkanaal ten noorden van Zomergem geraken de Duitsers op 24 mei over het kanaal maar de dag nadien gaan de Belgen daar in de tegenaanval en heroveren de westelijke oever.

25 mei

Tussen Kortrijk en Menen probeert men met alle beschikbare middelen de bres te Bissegem te dichten.

De weg naar Ieper lag immers open.

Er werd een verdediging opgetrokken tussen Ledegem en Sint-Eloois-Winkel en tussen Wevelgem en Menen.

Er wordt standgehouden door de zeer harde weerstand van de 2de Cavaleriedivisie en de 6de en 10de Infanteriedivisies.

De Belgen weten aldus de lijn Ieper-Roeselare in handen te houden.

Ten noorden en zuiden van Deinze gaat het 18de Duitse leger in de ochtend ten aanval. Ten noorden van Deinze wordt de 4de Belgische divisie bijna volledig vernietigd en er wordt opgerukt naar Vinkt.

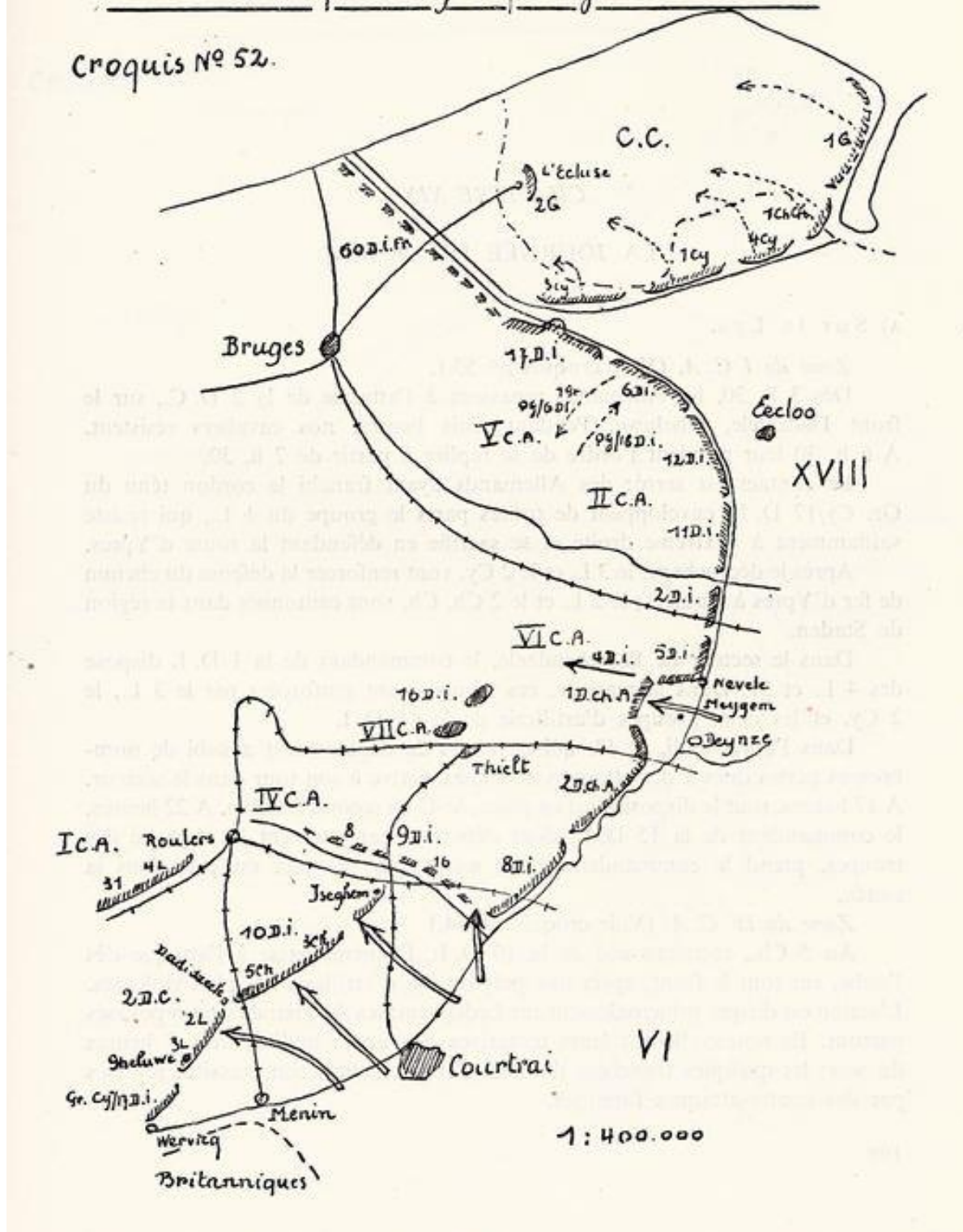
Maar het 1ste regiment Ardeense Jagers, op rust in Vinkt, organiseert in combinatie met eenheden van de 5de Infanteriedivisie, de verdediging van het dorp en ondanks verwoede inspanningen slagen de Duitsers er niet in Vinkt in te nemen.

In de sector Ronsele ten noorden van Zomergem stopt een tegenaanval van het 22ste Liniebataljon en het Eskadron Cyclisten van de 12de Infanteriedivisie een doorbraak van de Duitsers ten westen van het Afleidingskanaal en maakt 230 Duitse krijgsgevangenen.

In Balgerhoeke zal het 1ste Bataljon van het 22ste Linie met succes een belangrijk stuk verloren gegaan terrein nabij de brug van Balgerhoeke terug innemen.

Situation sur le front belge en fin de journée du 25 mai.

Croquis N° 52.

26 mei

Gedurende de dag van 26 mei wordt het Belgisch leger over bijna geheel zijn front aangevallen. Doordat de Britten hun laatste stellingen aansluitend met de Belgen tussen Menen en Wervik verlaten ontstaat er een totaal onverdedigde zone die vrij gegeven wordt voor een Duitse doorbraak.

Maar de Duitsers blijven zich voorlopig concentreren op de eerder geslagen bres vanuit Bissegem richting Roeselare doorheen de stellingen van de 8ste en de 9de Infanteriedivisie, langs het kanaal vanuit Ooigem naar Roeselare.

Op de avond van 26 mei breekt de verdediging aan de Leie en het Schipdonkkanaal.

De gefrustreerde Duitse aanvallers verspreiden geruchten dat de burgerbevolking op hen zouden geschoten hebben. Te Meigem wordt een deel van de dorpsbewoners opgesloten in de kerk.

In de namiddag van 27 mei zal een Belgische artilleriegranaat de kerk treffen en bij de ontploffing komen 27 mensen in de kerk om.

27 mei

Op 27 mei richten de Duitsers hun inspanningen op Tielt en doorbreken het Belgisch front over een breedte van 7 km.

De resterende Belgische troepen blijven de strijd verderzetten tegen een grote overmacht. De eigen reserves zijn volledig uitgeput.

De sterke steun van de artillerie verzwakt zienderogen wegens het gebrek aan munitie. Artilleristen vernietigen hun stukken en vervoegen het front als infanteristen.

Aan de Leie rukken de Duitsers op via het kanaal tussen Roeselare en de Leie en over de spoorweg Roeselare-leper.

Er wordt gevochten rond Passendaele, Ardooie, Roeselare en Tielt.

De Duitsers breken ook op dezelfde dag door bij Zonnebeke en Passendaele.

Eveneens op 27 mei aan het Schipdonkkanaal tussen Maldegem en Oost-Winkel breken de Duitsers door naar Ursel.

De Ardeense Jagers verlaten om 12.30u het dorp Vinkt, dat zij zeer goed hadden verdedigd.

Rond 15.00u maken de Duitsers van die situatie gebruik om Vinkt in te nemen. De Duitse soldaten zijn er op dat ogenblik van overtuigd dat er burgers op hen hadden geschoten. Er volgt een razzia in het dorp en 38 onschuldige burgers worden op het dorpsplein afgemaakt.

Het front wordt nu achteruit getrokken op de een laatste noodstelling vanaf Maldegem Kleit - Knesselare - Maria Aalter - Ruislede - Tielt.

Het front is te breed met meerdere gaten. Toch doet een groepering bestaande uit de 1ste en 4de Cyclisten, 1ste Groep 19de Artillerie, elementen van het 1ste Jagers te paard en de Cie kanonnen van de 13de Infanteriedivisie in de namiddag, nog een succesrijke tegenaanval te Knesselare waarbij 118 Duitse krijgsgevangenen worden genomen.

Ondertussen proberen de Britten een verdediging rond leper in stand te houden om aldus een vluchtweg vanuit Armentières via leper en Diksmuide naar Nieuwpoort te behouden.

De Fransen doen hetzelfde rond Diksmuide en de zee.

De Belgische strijd is gestreden en de overgave is onvermijdelijk.

Van 24 mei 1940 tot aan de capitulatie op 28 mei 1940 gaf het restant van het Belgisch leger slechts enkele kilometers terrein prijs. Er sneuvelden circa 3.000 Belgische soldaten en er waren meer dan 10.000 gewonden. Ook aan Duitse zijde vielen vermoedelijk duizenden slachtoffers.

Door deze veldslag dekte het Belgische leger mede Operatie Dynamo voor de aftocht van de British Expeditionary Force via Duinkerke.

De Belgische overgave

In de namiddag van 27 mei meldt het Belgische leger aan de geallieerden dat het tot het uiterste is gegaan maar dat het de weerstand zal moeten opgeven.

Leopold III, die zijn hoofdkwartier dan in Brugge heeft, zag de hopeloze situatie van zijn leger in.

Er was bijna geen munitie meer.

De Belgische troepen werden omsingeld.

De soldaten waren volkomen uitgeput. In het resterend stukje België van 1.700 km² zitten 3.000.000 mensen, waaronder tienduizenden vluchtelingen, ingesloten.

Er is nog nauwelijks mondivoorraad of drinkbaar water beschikbaar.

Leopold III besliste dan ook generaal Desrousseaux als onderhandelaar te sturen naar de Duitse linies. Hij werd ontvangen door generaal von Reichenau, die hem meldde dat Hitler de totale onvoorwaardelijke overgave eiste.

Op aanraden van de socialistische politicus Hendrik De Man aanvaardde de Koning de capitulatie om 23.00u. Er wordt overeengekomen dat het staakt het vuren zou ingaan op 28 mei 1940 om 4u 's ochtends.

Gevolgen van de Belgische overgave

De Fransen waren boos op de Koning en vonden dat het zijn schuld was dat de Duitsers verder in België konden oprukken; een goede manier om het eigen onvermogen om de Duitse opmars tegen te houden te verdoezelen.

De regering Pierlot verweet de Koning dan weer dat hij hen niet had geraadpleegd.

De burgerbevolking echter was wel tevreden met de beslissing van de Koning en zijn aanzien steeg enorm.

De burgers moesten niets hebben van de regering die volgens hen enkel bestond uit een bende opportunisten en die met de staart tussen de benen eerst naar Frankrijk en dan naar Londen vluchtte om daar zagezegd de strijd verder te zetten.

Tijdens de 18-daagse Veldtocht stierven 12.500 Belgen, waarvan 6.000 militairen en 6.500 burgers.

Uiteindelijk zouden 225.000 man in krijgsgevangenschap gaan, maar velen mochten in de loop van 1940 naar België terugkeren.

Ongeveer 70.000 Belgische militairen zouden tot het einde van de oorlog gevangen blijven, waaronder slechts 2.500 Vlamingen (vanwege de zogenaamde "Flamenpolitik").

"The last standing man"

Het fort van Tancrémont erkende de overgave niet en onder bevel van Kapitein Devos bleef het fort hardnekkig verder vechten .

Het is maar op 29 mei, de dag na de capitulatie, dat de Duitsers hem konden overtuigen om zich over te geven.

De slag om Duinkerken

Wat voorafging

Op 20 mei stond de voorhoede van de 2de pantserdivisie van het 19de Pantserkorps van Guderian aan de Kanaalkust bij Abbeville, daar waar de Somme in de zee uitmondt.

De geallieerde troepen in het noorden waren afgesneden van hun confraters in het zuiden achter de Somme.

De slag bij Arras had generaal Gerd von Rundstedt ertoe doen besluiten op 22 mei de pantsers halt te doen houden om de bijbenende Duitse infanterie de kans te geven de pantsercorridor te beschermen.

Op 23 mei mochten de Duitse troepen terug in beweging komen maar de Britten waren ondertussen, na de slag bij Arras, tot het besluit gekomen, dat de strijd te ongelijk was en dat er slechts één optie overbleef nl. een evacuatie van de Britse troepen via de kusthavens naar Engeland.

In eerste instantie was het de bedoeling de troepen en materiaal te evacueren via Le Havre.

24 mei

Op de avond van 24 mei beval Hitler halt te houden voor Grevelingen op enkele kilometers ten zuidwesten van Duinkerke.

Deze beslissing zou bekend komen te staan als - in de woorden van Winston Churchill - “Het Wonder van Duinkerken”.

Hermann Göring had Hitler immers verzekerd dat de Luftwaffe iedere poging tot evacuatie zou kunnen verijdelen.

Generaal von Rundstedt had gewaarschuwd dat de pantserdivisies na zoveel dagen inzet door vermoeidheid, uitval en tekorten aan brandstof en munitie zeer kwetsbaar waren geworden.

Hij wist ook dat Grevelingen door een sterke Franse eenheid werd verdedigd.

25 mei

Meer en meer Britse troepen bereiken de kust.

In het oosten schermde het Belgische leger de Britten af en in het zuidoosten het Franse 1ste Leger. Ondertussen waren Britse versterkingen geland in Boulogne en Calais maar deze werden omsingeld en de beide havens werden op 25 en 26 mei veroverd tijdens de "Battle of Boulogne" en de "Siege of Calais".

26 mei

Op 26 mei 1940 geeft Winston Churchill officieel de opdracht voor een evacuatie, codenaam operatie Dynamo. Vooraf waren er al troepen geëvacueerd via Oostende, De Panne en Nieuwpoort.

Op 26 mei rond 18.00u trekken de Britten zich terug op de lijn Rijsel-leper.

Het grootste deel van het Franse 1ste Leger was ondertussen bijna volledig ingesloten geraakt rond Rijsel en zal zich daar overgeven.

Maar hoe dichters de Duitsers Duinkerken naderen zullen de Fransen zich toch terug meer en meer verzetten.

Om de evacuatie een kans te geven richten de Britten een artilleriefront in om de aanvallen van de Duitsers te kunnen afslaan met een continu barrage vuur.

Toen de Duitsers de voorbereidingen van de evacuatie in de gaten kregen, mochten hun pantsers weer ten aanval trekken, alleen liepen ze nu op tegen de artilleriegordel, waar ze maar niet doorheen konden breken.

Van 26 mei tot 4 juni werden de aanvallen van de Duitsers afgeslagen. Dit leverde de Britten en Fransen genoeg tijd op om te evacueren.

Alle oorlogs- en vrachtschepen en boten die konden varen - particuliere plezierjachten inbegrepen - werden gemobiliseerd om de manschappen, vanuit de reeds zwaar gebombardeerde haven, vanaf de pieren en zelfs van het strand te evacueren. De schepen bleven heen en weer varen, ondanks hevige bombardementen en een woelige zee.

Ook Nederlandse en Belgische schepen waren betrokken bij de evacuatie.

Van zodra de evacuatie begon namen de Fransen geïmproviseerde verdedigingslinies rond Duinkerke in om zo de Britten de kans te geven te evacueren.

29 mei

Ook de Fransen begonnen hun troepen met torpedobootjagers te evacueren, maar de Kriegsmarine mengde zich nu in het gevecht en bestookte de evacuatievloot met hun torpedoboten. Verschillende schepen werden tot zinken gebracht. De Britten besloten, zij het met enige tegenzin, de Fransen te helpen om eveneens naar Engeland te vluchten.

4 juni

Op 4 juni om ongeveer 02.30u vertrokken de laatste schepen vanuit Duinkerken. Om 10u wapperde de Duitse swastika in de haven van Duinkerken.

224.320 Britten samen met 139.097 Fransen en een aantal Belgische manschappen werden zo geëvacueerd.

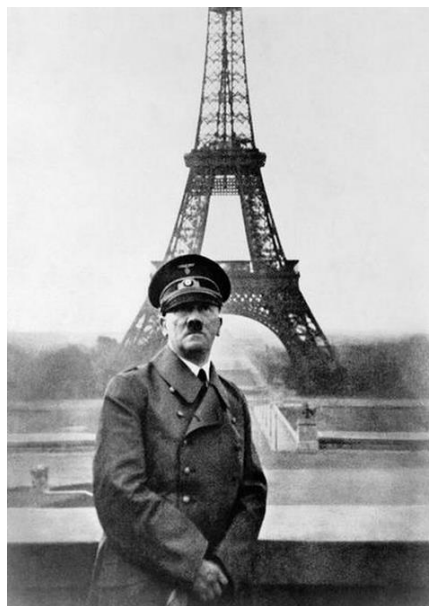
De Britten moesten enorm veel materieel achterlaten waaronder 445 tanks.

De Britten die niet konden waren geëvacueerd wisten voor het merendeel, samen met nog eens 100.000 Franse soldaten, uit “De zak van Duinkerken” weg te komen en trokken naar het zuiden.

Met de val van Duinkerken werd Operatie Fall Gelb succesrijk afgerond.

1,2 miljoen geallieerden werden krijgsgevangen genomen.

Operatie “Fall Rot”

Het succes van operatie “Fall Gelb” liet nu toe de rest van Frankrijk te veroveren onder de codenaam operatie “Fall Rot”.

Terwijl de Duitse troepen hun gevechtskracht hadden behouden door geringe verliezen en munitieverbruik, was bijna de helft van de geallieerde divisies verslagen of verdreven, daaronder de beste gemotoriseerde en gepantserde eenheden.

Nochtans had het Franse leger nog voldoende reserves aan materieel en mankracht om het tij te doen keren maar de middelen werden te laat en op een verkeerde manier ingezet.

Pantserreserves werden verkwist in nutteloze tegenaanvallen op de Duitse bruggenhoofden over de Somme en een groot deel van de eenheden bleef nog altijd gewoon achter de Maginotlinie liggen.

Om de Fransen geen kans te geven zich te reorganiseren werd reeds op 5 juni de aanval naar de Somme ingezet, de pantsers weer voorop. De Franse linies richting de Seine werden doorbroken niettegenstaande tegenoffensieven met Franse pantserstroepen, en op 9 juni begon ten oosten van Parijs het Duitse hoofdoffensief over de Aisne, waar de Franse linies goed waren uitgebouwd. Na enkele dagen hardnekkige weerstand te hebben geboden, werden de Franse divisies door de overmacht aan Duitse infanterie teruggedrongen. Er vielen gaten in het front die door de Duitse pantserdivisies snel werden uitgebuit. Opnieuw werden de Franse pantserreserves in felle gevechten verslagen en het Franse front begon uiteen te vallen. De meeste eenheden gingen in totale wanorde op de vlucht.

Op 14 juni rukten de Duitsers Parijs binnen.

De Duitse pantsereenheden kregen alle ruimte. Men rukte achter de Maginotlinie door naar de Zwitserse grens die op 17 juni bereikt werd, zodat honderdduizenden Franse soldaten ingesloten waren.

Diezelfde dag vroeg het Franse opperbevel om een wapenstilstand.

De wapenstilstand

Hitler verlaat de treinwagon, hij had tijdens de gesprekken geen woord gezegd

Op 21 juni wordt de Franse onderhandelingsdelegatie naar Compiègne gebracht.

In de treinwagon van generaal Foch, waar de overgave van Duitsland in WOI was getekend, laat Hitler de onvoorwaardelijke capitulatie van Frankrijk dicteren. Voor Hitler was dit zijn “moment de gloire”, de schande van het Verdrag van Versailles is definitief uitgewist.

Op 22 juni wordt het document ondertekend maar het is maar op 25 juni dat de wapens definitief zwijgen als ook tussen Frankrijk en Italië een wapenstilstand wordt ondertekend.

Italië had op 10 juni de oorlog verklaart aan Frankrijk.

Mussolini wenste ook een stukje van de koek en dacht een grote overwinning te kunnen halen door aan te vallen via de Alpen en in de buurt van Nice.

Hij wist dat er maar weinig Franse troepen in het gebied aanwezig waren omdat de grootste Franse inspanning tegen de Duitsers bezig was.

Niettemin deze voordelen kreeg het Italiaans leger een zware pandoering.

Epiloog

Nu Frankrijk verslagen was besloot Hitler tot een invasie van Groot-Brittannië (Operatie Zeeleeuw).

Duitsland zag wel op tegen een paar serieuze problemen :

- UK beheerste de zee met een veel grotere vloot dan de Kriegsmarine.
- Zij zouden nooit ongezien over het Kanaal geraken.
- Voor de oversteek en landing hadden ze honderden schepen nodig waarover ze niet beschikten.
- Het tij en de kustlijn waren ook in het nadeel van een landing op een breed front.
- Voor de oversteek was luchtoverwicht nodig, maar de Luftwaffe had een geduchte tegenstander, de Royal Air Force.

Om onder deze voorwaarden de overwinning te behalen bestonden slechts twee kansen :

- Het Verenigd Koninkrijk en zijn inwoners zo compleet uitputten zodat het zelf om vrede zou vragen.
- De Royal Air Force nagenoeg compleet vernietigen. Dit zou ervoor zorgen dat de Luftwaffe zich volledig kon focussen op het tijdelijk vrij houden van Het Kanaal. Bovendien opende het de mogelijkheid om over te gaan tot luchtlandingen, waardoor Duitse parachutisten bruggehoofden konden slaan voordat de grote invasiemacht aan land kwam.

Een luchtoorlog diende te worden uitgevochten. De slag om Engeland kon beginnen.

Op 10 juli 1940 begon de Luftwaffe met aanvallen op de scheepvaart in het Kanaal. Toen de Britten het Kanaal voor scheepvaart sloten, kozen zij een ander doel.

Op 27 juli werden torpedojagers te Dover aangevallen, maar wederom verplaatsen de Britten het doel. Dit kat- en muisspelletje ging door tot Raeder en Göring er genoeg van kregen.

Vanaf 12 augustus begon de Luftwaffe radarstations en vliegvelden aan te vallen. De RAF verdedigde deze en wist de Duitsers enorme verliezen toe te brengen, terwijl het radarnet intact bleef. Zelf leden de Engelsen echter ook verliezen, die zelfs de Duitse verliezen benaderden.

Een gebrek aan Britse piloten begon de beperkende factor te worden.

Op 25 augustus 1940 voerde de RAF een bombardementsvlucht uit op Berlijn die weinig schade aanrichtte, maar het psychologisch effect was enorm groot omdat Göring had verzekerd dat geen bom op Duitsland zou vallen.

De kwetsbare Britse vliegvelden waren nu niet meer het eerste doel. In plaats daarvan zouden de steden nu worden aangevallen. De Britten kregen opeens de tijd om hun militaire vliegvelden te herstellen en om meer piloten op te leiden.

Vanaf 7 september werden Londen en andere steden gebombardeerd.

Hiermee hoopte men de Britten te dwingen om een bestand te sluiten, maar het omgekeerde effect deed zich voor onder impuls van Winston Churchill die op 10 mei 1940 premier was geworden.

De Britten brachten de Duitsers steeds meer verliezen toe.

Uiteindelijk werd Operatie Seelöwe voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Londen werd uit wraak nog weken gebombardeerd.

Hitler richtte zich nu naar het Oosten. Op 22 juni 1941 begon de aanval op Rusland (Operatie Barbarossa).

Het begin van het einde van het Derde Rijk.